

70707

ANKARA ÜNİVERSİTESİ

SOSYAL BİLİMLER ENSTİTÜSÜ

MİHRİMAH SULTAN'IN VAKIFLAR GENEL MÜDÜRLÜĞÜ

ARŞİVİNDE BULUNAN VAKFİYELERİNİN DEĞERLENDİRİLMESİ

YÜKSEK LİSANS TEZİ

TARİH ANA BİLİM DALI

T. C.

Türseköretim Kurulu
Dokümantasyon Merkezi

DANIŞMAN : Prof. Dr. MUZAFFER ARIKAN

TEZİ HAZIRLAYAN : F. CANGÜZEL ZÜLFİKAR

ANKARA - 1989

İÇİNDEKİLER

	<u>Sahife</u>
ÖNSÖZ	
GİRİŞ	I-VII
I. BÖLÜM	
VÂKİFE VE VAKFİYELERİ	1
I- Mihrimâh Sultan'ın Biyografisi	1
2- Mihrimâh Sultan'ın Evkâfı	4
II. BÖLÜM	
EVKÂFIN GELİR KAYNAKLARI	17
III. BÖLÜM	
HİZMET BİRİMLERİ	38
I- Din Hizmetleri	42
2- Eğitim ve Öğretim Hizmetleri	50
3- Sosyal Hizmetler	52
4- Aile Fertlerine Harçlık	57
5- Vakıf İdaresi	58
6- Mevkûfâtın Tamiri	58
7- Akar İştirâa	59
SONUÇ	77
BİBLİYOGRAFYA	81
EK I - 1 no.lu vakfiyenin fotokopisi	
EK II- 8,9,10,11 no.lu vakfiyelerin fotokopisi	
EK III- 12 no.lu vakfiyenin fotokopisi	

Ö N S Ö Z

Mihrimâh Sultan'ın Vakıflar Genel Müdürlüğü arşivinde bulunan 635 numaralı defterdeki vakfiyelerini değerlendirmeyi tezimize konu olarak seçtik.

Mihrimâh Sultan, Kânûnî Sultan Süleyman'ın kızıdır. XVI. yüzyılda yaşamış olan bir saraylı hanım sultanın vakfının tahlil edilip değerlendirilmesinin, sosyal ve ekonomik tarih araştırmalarına ışık tutabileceği düşüncesi bizi bu konuyu seçmeye sevketmiştir.

Vakfiyeler üzerindeki çalışmamızda bize her türlü kolaylığı temin eden Vakıflar Genel Müdürlüğü yetkililerine müteşekkîrîz.

Vakfiyelerdeki bilgileri, gelir ve gider grupları şeklinde düşünerek sınıflandırdık ve konu ile ilgili tablolar hazırlamak sûreti ile yapısal analiz yolunu seçtik. Bu tablolardan değerlendirmemize esas teşkil edecek metinleri yazdık.

Devrin sosyo-ekonomik düzeninin değerlendirilmesine katkıda bulunmak çabamıza rağmen yazıdaki eksikliklerimizi daha ilerideki çalışmalarımızla tamamlamak gayesindeyiz.

F. Cangüzel ZÜLFİKAR

G İ R İ Ő

KÂNŪNÎ SULTAN SŪLEYMAN DEVRİNE GENEL BİR BAKIŐ

Mihrimâh Sultan, Kânûnî Sultan SŪleyman'ın tek kızıdır. Bu sebeple, Mihrimâh Sultan'ın yaşadığı döneme bir göz atmak faydalı olacaktır, düşüncesindeyiz. ———

Kânûnî Sultan SŪleyman; Yavuz Sultan Selim ile Hafsa Sultan'ın, 1495 yılında Trabzon'da doğan oğludur. SŪleyman 1520 de 26 yaşında iken tahta çıkmış, saltanatta miras kavgalarına yaşamaması bakımından şanslı addedilen bir sultan idi.¹

Babası Yavuz Sultan Selim'in 8 yıl süren saltanat dönemi, ayaklanmalar ve savaşlarla geçmişti. Yavuz hükümdarlığı sırasında ülkede bütünlüğü sağlamaya ve devletine yeni topraklar kazandırmaya çalışmıştı. Hak edenlere gerekli cezaları vermekte de başarılı idi. Böyle davranarak, rakiplerini ortadan kaldırmış ve oğlu SŪleyman'ın geleceğini teminat altına almıştı.²

1- Mustafa Nuri Paőa, Netâyicü'l-Vukû'at, Kurumları ve Örgütleriyle Osmanlı Tarihi, Sadeleştiren: Prof.Dr. Neőet Çağatay, Ankara 1987, C.I-II, s. 107

Uzunçarşılı, İsmail Hakkı, Osmanlı Tarihi, Ankara, 1949, C.2, s. 295.

2- Yücel, Prof.Dr. Yaőar, Muhteőem Türk Kanûnî İle 46 Yıl, Ankara, 1987, s.5-6.

I. Süleyman tahta çıktığı sırada, devlet hem çok zengin, hem de yetişmiş devlet adamlarına sâhipti. Babası zamanında elde edilen halifelik (bütün dünya Müslümanlarının yöneticiliği) makâmı ise devlete ayrı bir önem ve yöneticilere de ayrı bir sorumluluk vermişti. Kânûnî tahta geçtiği tarihte belli bir yöneticilik formasyonuna sahipti. Osmanlı kara ve deniz kuvvetleri de dünyada eşsiz hale gelmişlerdi.

I. Süleyman, doğuda Safevîlerle, batıda Şarlkenle mücadele etmiştir. Bizzat idare ettiği seferler, 13 tane - dir. ³ Bunlar, tarih sırası ile (1521) Belgrad, (1522) Rodos, (1526) Mohaç, (1529) Viyana, (1532) Alman, (1534) Irak - keyn, (1537) Pulya, (1538) Kara Boğdan, (1541) İstabur, (1534) Usturgon, (1548) II. İran, (1553) Nahcivan, (1566) Zigetvar seferleridir. Onun zamanında Osmanlı devleti, Asya, Avrupa ve Afrika gibi üç büyük kıt'aya yayıldığı gibi, Uzak Doğu ülkelerine de seferler yapılmıştır. Kânûnî, Osmanlı ülkesine, Macaristan, Erdel, Trablusgarb, Cezayir, Irak ve Rodos'u, Anadolu'nun Van'dan Ardahan'a kadar doğu ve kuzeydoğusunu, Gürcistan atabeylerinden Çoruh boyunu, Belgrad havâlisini, Adalar denizinde Sakız başta olmak üzere çeşitli Venedik ve Geneviz sömürgelerini ve Akdeniz'de askerî strateji bakımından çok önemli olan Cerbe adasını ilâve etmiş, Yemen sahillerine hâkimiyetini ulaştırmıştır. Akdeniz, Kızıldeniz ve Basra körfezi birer Türk gölü haline gelmiştir. Hindistan içlerine müdâhale ederek, Hint ve

3- Danişmend, İsmâil Hâmi, İzahlı Osmanlı Tarihi Kronolojisi, İstanbul, 1948, C.II, s.353-354.

Yücel, Prof.Dr. Yaşar, A.g.e., s. 103.

Ummen denizlerinde bayrak dalgalandırmış, İran büsbütün sindirilmiş, Avrupa'da Almanya İmparatorluğu, İspanya Krallığı ve Avusturya devleti imzalanan anlaşmalarla haraca bağlanmıştır. ⁴

Kânûnî; sadece fetihleri ile devrinin târihe altın harflerle yazılmasını sağlamakla kalmamış, Osmanlı devleti, onun zamanında medeniyette de en yüksek seviyesine ulaşmıştır.

O zamanki Avrupa hukuku sosyal sınıfların eşitsizliği prensibine dayandığı halde, Türkler'de eşitlik esası vardır. Şahsî hukuk itibariyle, sınıf ve mevkî farkı gözetmeyen "eşitlik prensibi" siyâsî hukuk bakımından da, Osmanlı devletin kuruluşundan beri uygulanmış en eski esâs mahiyetindedir.

Adâlet alanında hiç bir taviz vermemiş ve uygulamaya koyduğu kanunları kendisine meşhur "Kânûnî" adını kazandırmıştır. ⁵ "Kânûnî'nin kânûnîliği, Osmanlı tarihinde cihan-girliğinden çok adâletini gösteren bir isim bırakmış olması, yalnız kâğıt üstünde bir takım kanunlar tedvîn ettirmiş olmasından değil, özellikle nizâm ve hakka riâyat etmiş ve ettirmiş olmasındandır." ⁶

Sultan Süleyman'ın Kânunnâmesi'nde yer alan kânunların düzenlenmesinde görev alan İbn-i Kemâl, Ebu's-Suûd Efen-diler gibi hukukçular mühim kânun hazırlayıcılarıdır.

4- Danişmend, A.g.e., s.355.

5- Uzunçarşılı, A.g.e., s.408.

6- Yücel, A.g.e., s.356.

Özellikle Ebu's-Suûd Efendi'nin, yeni ihtiyaçlara ait kanunların şeriate aykırı sayılmamasını teminde önemli rolü olduğu bilinmektedir. Yürürlüğe konulan kanunlar her eyâleti ayrı ayrı yönetmiş, kesinlikle yönettiği eyâletlerin kanunları birbirleriyle ters düşmemiş ve gelişmemişlerdir.

Padişah tarafından kendisine özellikle tanınmış bir yetki olmadan müükün ve tebaanın üzerinde, hiç kimsenin otorite kurmak hakkı yoktu. Bu da yönetilenlerin (Tebaanın) korunmasının temel ilkesi olarak benimsenmiştir.

Uygulamadaki bütün kanunlar, devletin fetihlerle topraklarına katılan yeni yerlerdeki insanların günlük hayatının hiç değişmemesini sağlamıştır. ⁷

Kanûnî devrinde ortaya çıkan meşhur isimler ise şunlardı: Edebiyatta; Fuzûlî ve Bâkî, ilimde; İbn-i Kemâl ve Ebû's-Suûd, Mimârîde; Koca Sinan, tarihte; Selânîkî Mustafa, Âlî, Celâl-zâde Mustafa, Nişancı Mehmet, Coğrafyada; Pirî Reis, denizcilikte; Barbaros ve Turgut Reisler'di.

Şimdi aynı devirde, Kanûnî'nin kızı Mihrimâh Sultan ile ilgili olaylara bakarak dönemin tarihi üzerinde daha derin bir belirleme yapmak yoluna gideceğiz. İncelemelerimizde 1553 tarihine gelindiğinde Kanûnî'nin yaşının ilerlemiş olması sebebiyle, oğulları arasında tahta veraset mes'alesinin başgösterdiğini gördük. Bu tarihte, Kanûnî'nin en büyük oğlu, Gülbahar Sultan'dan Manisa'da sancak beyi iken dünyaya gelen Şehzâde Mustafa idi. Daha sonra, Kanûnî'nin gözüne girip, Gülbahar Sultan'ın saraydan çıkarılmasını sağ-

7- Yücel, A.g.e., s. 104.

layan Hürrem Sultan'dan doğan oğulları geliyordu. Bunlar Selim, Bâyezid, Mehmed ve Cihangir idi. Şehzâde Mehmed daha evvel 1543'de vefat etmişti. Kanûnî bu evlâdını çok sevdiği için, vefatından sonra onun adına Mimar Sinan'a bir külliye yaptırmıştı.

Şehzâde Mustafa'nın yeniçeriler ve münevver zümre tarafından çok sevildiğini farkederek Hürrem Sultan, oğullarından Bâyezid'e taht yolunun açılması için öncelikle Mustafa taraftarı olan vezîr-i azâm İbrahim Paşa'nın aleyhindeki cereyanlardan istifade ederek ortadan kaldırılması işinde başarılı oldu. Ve Şehzâde Mustafa aleyhinde tertibat aldı. Kızı Mihrimâh'ın kocası yeni vezir-i âzam Rüstem Paşa'da Şehzâde aleyhine dışarıda alınması gereken tedbirlerle uğraşıyordu. Padişahın kulağına; askerinin, padişahın yaşlılığı sebebiyle Tahmasb üzerine açılan sefere katılmaması dolayısıyla tahta Mustafa'ya çıkartmak isteği şeklinde bir şâyianın ulaşmasını sağladı. Padişah da, bunu haber alınca İran seferini tehir etti. Ertesi sene 1553 sonlarında bizzat kendisi ordunun başında bulunarak, Konya ovasına geldiğinde Şehzade Mustafa'ya otağına çağırttı. Şehzade babasına selâmlamak için otağından içeri girdiğinde yedi dilsiz kendisini boğmak istediler. Zal Mahmud Ağa, dilsizlerin elinden kurtulup kaçmaya çalışan Şehzâde'yi tutup boğarak öldürmüştür.

Padişah, yeniçerilerin Şehzâde Mustafa'nın şehâdeti haberi üzerine isyana kalkıştıklarını duyunca, Rüstem Paşa'yı sadâretten azlederek, yerine Kara Ahmed Paşa'yı tayin

etmiştir. Şehzâde Mustafa'nın vefatı üzerine şair Taşlıcalı Yahyâ Bey bir mersiye yazmıştır. Bu mersiye uzun zaman dil-
lerde dolaşmış, Mustafa'nın katlinde parmağı olanları açık-
ça ortaya koymuştur.

Şehzâde Cihangir ise, ağabeyinin vefâtına çok üzül-
müş olduğu için vefat etmiştir. Hayatta kalan Şehzadeler
Bâyezîd ve Selim'dir. Anneleri Hürrem Sultan'ın (1558) ölü-
mü ile onlar da saltanat hırsıyla birbirlerine düşmüşlerdir.

Bu mücadele sırasında Rüstem Paşa yine sadrâzam ol-
muştu. Hürrem Sultan'ın padişah üzerindeki tesiri sonucunda
katledilmiş olan Kara Ahmed Paşa'nın yerine ikinci defa sa-
dâret makamına getirilmişti.

Bu arada Şehzâde Selim'in maiyyetinde olan Lalâ Mus-
tafa Paşa da Rüstem paşa ile aralarındaki ihtilâf sebebi
ile onun tuttuğu Bâyezîd aleyhinde bir takım hileli işler
düzenlemiş ve padişaha Bâyezîd'in bazı mektuplarına gös-
termiştir. Günün birinde harp meydanında karşılaşan şehzâde-
lerden Selim'e takviye kuvveti gönderen padişah Bâyezîd'in
yenilmesini temin etmiştir. Yenilen Bâyezîd oğullarıyla ka-
çarak İran'a sığınmıştır. Bâyezîd'in teslimi ile ilgili ola-
rak Sultan Süleyman Şah Tahmasbâ hey'etler göndermiş, fakat
Şah'ın iknâ üçüncü seferde mümkün hale gelince, giden hey'et
Şehzâde'yi ve dört oğlunu teslim alıp öldürmüşlerdir.(1561)
Cenazeler daha sonra Sivas'a getirilip defnedilmişlerdir. ⁸

8- Uzunçarşılı, A.g.e. s.391-397.

Yücel, A.g.e., s.92-93.

İdârede, adâlette, askerlikte hatta kültür ve sanat alanlarında yetişmiş değerli adamlarla elbirliği eden Kanûnî Sultan Süleyman'ın isabetle yürüttüğü hükümdarlığının en yanlış hareketi kaynaklarımızda Hürrem Sultan'e gösterdiği zaaf ve bağıllık olarak nitelendirilmektedir.

Buraya zikretmediğimiz hîle ve düzenler sonucu katledilen pek çok kişinin öldürülmesinde Hürrem Sultan'ın ve Rüstem Paşa'nın ihtirası sebep olarak gösterilmektedir.

Bu bölümü kıymetli yazarlarımızdan Sâmiha Ayverdi'nin⁹ değerlendirmesi ile bitirmek istiyoruz.

"Böylece, bir tarafta saray entrikaları memleket istikbâlinin ödeyemeyeceği ve hattâ belki altında ezileceği ağır hesap faturaları hazırlarken, diğer tarafta bastığı yere kök salmış devletin yapısı, târihi kışkandıracak bir medeniyetin zirvesine yükseliyordu."

9- Ayverdi, Sâmiha, Türk Tarihinde Osmanlı Asırları, İstanbul, 1977, C.I, s.368.

I. BÖLÜM

VÂKİFE VE VAKFİYELERİ

I. Mihrimâh Sultan'ın Biyografisi

Mihrimâh Sultan^x (?-1578) Kanûnî Sultan Süleyman'ın Haseki Hürrem Sultan'dan doğan kızı ve Hırvat asıllı sadrâzam Rüstem Paşa'nın zevcesidir.

Peçevî Tarihî'nde padişahın Mihrimâh Sultan'a zevce olarak, yakışıklı olmamakla birlikte dirâyetli ve muktedir birini, sarayda yetişip, Diyarbekir beylerbeyliğine tâyin edilen Rüstem Paşa'yı münâsip gördüğü kaydedilmektedir.¹ Padişah Şehzâde Bâyezid ve Cihangir'in sünnet düğünü ile birlikte kızının Rüstem Paşa ile izdivâcı merâsimini yaptırmıştır (11-26 Teşrîn-i sâni 946/ M. 1539). Sonradan sadârete yükselerek, senelerce bu mâkamda kalan Rüstem Paşa Hürrem Sultan'ın da itimadını kazanmış bir şahsiyet idi. Haseki Sultan kızı ve damâdı ile berâber, padişah üzerinde kuvvetli bir nüfûz tesis etmişlerdir ki bu durumda Mihrimâh Sultan'ın büyük hissesi olduğu âşikârdır. Münecimbaşı, tarihinde Kanûnî'nin yegâne kızı olan Mihrimâh'ı erkek evlâdından ziyade sevdiğini ve ona karşı hemen her isteğini yerine getirecek kadar, zaaf gösterdiğini belirtmiştir.²

x- Cavid Baysun, İslâm Ansiklopedisinde yazdığı Mihrimâh Sultan Maddesinde Sultan'ın adını Mihr-ü-Mâh şeklinde vermiş olmasına rağmen biz Mihrimâh olarak yazmayı Sultan'ın vakfiyelerinde adının yazılışını nazar-ı itibare alarak daha uygun bulduk.

1- Tarih-i Peçevî, Matbaa-i Âmire, İstanbul, 1283, s.21-22.

2- Münecimbaşı, Sahâifü'l-Ahbâr, Matbaa-i Âmire, İstanbul, 1285, C.III, s.510.

Şemseddin Sami, Kamûsü'l-A'lâm, Mihran Matbaası, İstanbul 1306, C.VI, s.4500,

Mehmed Süreyyâ, Sicill-i Osmânî, Matbaa-i Âmire, İstanbul 1308, C.I, s.83.

Şehzâde Mustafa bertaraf edilerek, ana-baba bir kardeşi Bâyezid'e saltanat yolunu açmak, görevden alınışından iki sene sonra, Rüstem Paşa'yı tekrar sadârete getirmek hususunda onun büyük bir faaliyet sarfettiği görülür.

Padişah, işin iç yüzünü öğrendikten sonra. Bâyezid'den yüz çevirmiş ve daha ziyâde Şehzâde Selim'e teveccüh göstermeye başlamış idi. Gerek bu hadise ve gerek Hürrem Sultan'ın daha sonra Rüstem Paşa'nın ölümleri Mihrimâh'ın mevkiîni sarsmadı, yalnız Şehzâde Bâyezid ile Selim arasındaki saltanat kavgaları, Bâyezid'in yenilerek, İran'a kaçıp orada öldürülmesi kendisini müşkül bir duruma düşürmüş olmalıdır ki, bu hal karşısında babasından eski saraya çekilmek ricasında bulundu. Fakat kendi kesesinden kadırgalar techizini vaâd ile, padişahı Malta seferine teşvik etmek gibi faaliyetlerine bakılırsa, Kanûnî'nin vefâtına kadar nüfûzunun devâm ettiği anlaşılır.

Mihrimâh Sultan kardeşi şehzâde Selim ile münasebetini bozmamış, o tahta çıkınca, Sultan derhal yeni hükümdarın ziyaretine koşmuş ve acil ihtiyaçlar için, ona 50.000 altın borç vermiş idi. ³

Sultan'ın 25 Kânûn-ı Sâni 1578 tarihinde öldüğü doğru olarak kabul edilmektedir, babasının Süleymaniye Camii yakınındaki türbesine defnedilmiştir.

Mihrimâh Sultan, saltanat mücâdelelerinde bir rol almakla beraber XVI. asrın en kuvvetli ihtişâm ve ikbâl içinde yaşamış sevgili kızı olmak itibariyle, alâka çeken bir sîmâ halinde tarihe geçmiştir.

3- Tarih-i Selânîkî, Matbaa-i Amire, İstanbul 1281, s.57.

Dindarlığı ve hayır işlerine servetini tahsis etmesi de ona ayrı bir husûsiyet vermektedir.

Mihrimâh Sultan'ın Rüstem Paşa'dan Hümâşah Ayşe Hanım Sultan isimli bir kızı ile 20-30 yaşlarında vefat eden iki oğlu dünyaya gelmiştir.

Ayşe Hanım Sultan Sadrâzam Semiz Ahmed Paşa ile evlenmiş Müteferrika Osman Bey (Karahisar Sancağı Beyi. Ölm. 999=1590-1591), Mustafa Paşa (Kilis Sancak Beyi, şehâdeti 1001=1593) Kapıcıbaşı Abdurrahman Bey (ölm. 1004=1595-1596) dünyaya gelmiştir. 4

4- Câvid Baysun, "Mihr-ü-Mâh Sultan" İ.A.,C.VIII, s.307-308. İsmâil Hâmi Danişmend, A.g.e., C.II, s. (247-249,278-282, 321-322,330,362), C.III, s.12-13.

2- Mihrimâh Sultan'ın Evkâfı

A- Vakfiyeleri

Mihrimâh Sultan'ın vakfiyeleri Vakıflar Genel Müdürlüğü arşivinde 635 numara ile kayıtlı vakfiye defterinde mevcuttur. ¹

Mihrimâh Sultan'ın vakfiyeleri bu defterde birbirini takip etmeyen bir sıralama içerisinde kaydedilmiştir.

İlk vakfiye,

635 numaralı defterin 1 ve 32. sayfeleri arasında, birinci sıra numarasıyla kayıtlıdır.

Mihrimâh'ın diğer vakfiyeleri,

62. - 78. sayfaelerde 8. sıra numarası

78. - 82. " 9. " "

82. - 83. " 10. " "

83. - 91. " 11. " "

97. -125. " 12. " " ile 635 numaralı

defterdedirler.

1- Araştırmalarımız sonucunda Mihrimâh Sultan'ın evâhir-i Ramazan 986/ Kasım 1578 tarihli bir vakfiyesinin sûretinin Es'ad Efendi Kütüphanesi yazmaları arasında bir mecmua içinde bulunduğunu (Mecmua, Es'ad Efendi Ktp. nr. 3752, 15 b vd.), bu kaydı gören Cahid Baltacı'nın XV. ve XVI. asırlar Osmanlı Medreseleri (İstanbul 1976, C. I, s. 305) adlı kitabında rastladık. Ayrıca İbrahim Hakkı Konyalı da, Âbideleri ve Kitabeleri ile Üsküdar Tarihi (İstanbul, 1976, C.I, s.230-231)'nde Mihrimâh Sultan'ın 635 numaralı defterde 957 yılı rebû'l- evvelinin ortalarında tarihi gösterilen ilk vakfiyesini gördüğünü belirtmiştir.

Bu vakfiye defterinin cild ebadı 442 x 155 mm., yazı ebadı 402 x 112 mm.'dir. Sahifelerdeki satır sayısı ortalama 44 ilâ 52 arasında değişebilmektedir.

Mihrimâh Sultan'ın vakfiyelerinde geçen Rumeli ve Anadolu'daki karyelerinin sınırlarını belirten bir hududnâme-i mesî de Vakıflar Genel Müdürlüğü arşivinde 28 numara ile mahfuzdur .

Vakfiye defterinde ilk sırada yer alan ve Mihrimâh Sultan'ın da tarih itibariyle ilk vakfiyesi olduğunu anladığımız birinci vakfiyenin tasdiki devrin İstanbul Kadısı Mehmed b. Mehmed tarafından yapılmıştır. Vakfiyenin tarihi 957 (M.1550) senesi rebül-evvelinin ortaları olarak belirtilmiştir.

Mihrimâh Sultan'ın bu vakfiyedeki vekili Mahmud Ağa b. Abdulmuîn, vekâlete şahid olanlar ise Cevher Ağa b. Abdullah ve Mercan b. Abdurrahman isimli devrin ileri gelenlerinden iki kişidir.

Ancak vakfiyede vâkıfenin vekili de kendisine bir vekil tayin etmiştir. Bu vekil Hasan b. Abdulmuhsin adındadır. İkinci vekâlete şahid olanlar ise Mahmud b. Veliyyü'l-Hatib ve Mûsâ b. Hacı isimli iki zâttır.

Vakfiyenin 32. ve son sahifesinde vakfiye metninin kadı huzurundaki tasdiki ve tescilli işleminin şahidleri olarak şu isimler verilmiştir. Ulemâ ve sâdâtdan es-Seyyid Hasan Çelebi b. es-Seyyid Ali, Baba Çelebi, Kethuda b. Abdülmenân, Mehmed Çelebi b. Nurullâh, Mihmad Çelebi el-Muhâsib bi vilâyet-i Anadolu (Anadolu vilâyeti muhasebecisi), Candarcızâde Mehmed Çelebi, Ali Çelebi b. İvaz el-Kâtib.

Mihrimâh Sultan'ın defterdeki sıra numarasına göre 8. sırada kayıtlı 62. ve 78. sayfeler arasındaki vakfiyesinin tarihi 965 senesi Zilhiccesinin ilk günleridir.

Vakfiyeyi Emin Paşa-zâde Mehmed Emin isimli İstanbul kadısı tasdik etmiştir. Daha sonra vakfiyenin asıl metninde Sultan Süleyman Han b. es-Sultân Selim Han'ın tuğrasının bulunduğu bu nüshada zikredilmiştir.(Vakfiyenin aslında bulunduğu belirtilerek) vakfiyenin şeriate uygunluğu ve bu uygunluk ile hükmedildiğini devrin meşhûr Şeyhülislâmlarından es-Seyyid Ebu's-Suûd Efendi'nin söylediği kaydından sonra, Rumeli Kazaskeri Hâmid b. Mehmed'in ve Anadolu Kazaskeri Mehmed b. Abdülvehhâb'ın vakfiyenin kaleme alınışının ve vakıf akdinin vukuunun huzurlarında olduğu beyanı ayrıca dikkat çekicidir.

Mihrimâh Sultan'ın vakfiyesinde böyle dört ayrı mühür sahibinin isminin bulunması, bizce, saraylı sultanın önemini vurgulamaktadır.

Sultan'ın bu vakfiyedeki vekîli Mahmud Ağa b. Abdülhamid, vekâlete şahid olanlar ise el-Hac Abdullah b. Abdurrahman ve İsmail Ağa b. Abdülhannân'dır.

Vakfiyenin tesciline mütevellî olarak tayin edilen zâtın ismi Ali Çelebi b. Mehmed'dir.

Vakfiyenin sonunda bütün serencama şahid olduklarına şehâdet getiren iki isim bulunmaktadır. Bunlar ; Mahmud b. Sinan ve Mustafa Kethüda b. Süleyman'dır.

635 numaralı defterin 78. ve 82. sayfeleri arasında 9. sıra numarasında bulunan vakfiye 970 (M. 1562) senesinin Rebîü'l-evvel ayının ilk günlerinde yazılmıştır.

Vakfiyeyi tasdik eden Rumeli Kazaskeri Hamid b. Mehmed'dir. Vâkıfenin vekili Behram Kethüda b. Abdüsselâm, tescil mütevellisi Mehmed Bey b. Abdülhamid'dir. Baba Çelebi olarak da tanınan Mahmud b. Sinan, Yunus Ağa b. Abdülmennân, Mustafa Ağa b. Abdülmun'im, el-Cundî lâkabi ile de bilinen Ferruh Kethüda b. Abdurrahman vakfiyenin şâhidleridirler.

Defterin 82. sayfası ile 83. sayfası arasında 10. sırada kayıtlı olan vakfiyenin tarihi 975 (M.1567) senesi Ramazan ayının başlarında gösterilmiştir.

Bu vakfiyeyi tasdik eden Ahmed b. Mustafa o zamanki Rumeli Kazaskeridir. 10 numaralı vakfiyede de vâkıfenin vekili Behram Kethüda b. Abdüsselâm'dır. Tescil mütevellisi ise Mehmed Bey b. Abdülhamid'dir.

Defterde 11. sırada kayıtlı 83. - 91. sayfeler arasındaki vakfiyeyi 978 (M.1570) senesi Rebîü'l-âhîrinde Rumeli Kazaskeri Ahmed b. Mustafa tasdik etmiştir. Mihrimân Sultan'ın vekili bu vakfiyede de Behrâm Kethüdâ b. Abdüsselâm'dır. Vekâlete şehâdet getirenler Yusuf Ağa b. Abdurrahim ile Abdullah Ağa b. Abdülmennân'dır. Tescil mütevellisi yine Mehmed Bey b. Abdülhamid'dir.

Şâhidler:

Baba Çelebi lâkabi ile de tanınan Mahmud b. Sinan, Nevâlî lakâbi ile de bilinen Nasuh b. Mustafa,

Mustafa Ağa b. Abdülmun'im, Ferruh Kethüda b. Abdurrahman,

Yusuf Ağa b. Abdülmennân, Abdülcelîl Halife b. Ali'dir.

635 numaralı eski yazı defterinin 97. - 125. sayfeleri arasında 12. sırada kayıtlı olan vakfiye arapçadır. Arapçadan tercümesi ise yine Vakıflar Genel Müdürlüğü arşivinde 2148 numaralı defterin 15. sırasında 234. -252. sayfeleri arasındadır.

Vakfiyenin Rumeli Kazaskeri Hamid b. Mehmed tarafından tasdik edildiği ve tarihinin de 965 (M. 1557) senesi Zilhiccesinin ilk günlerinde olduğu kaydedilmiştir.

Vakıfenin vekili bu vakfiyede Mahmud Ağa b. Abdulhamid, vekâlete şahid olanlar ise el-Hâc Abdullah Ağa b. Abdülkerim ile İsmâil Ağa b. Abdurrahim olarak belirtilmiştir. Ali Çelebi b. Mehmed vakfın tescil mütevellisidir.

Vakfın şahidleri Mustafa Kethüda b. Süleyman, Baba Çelebi namıyla meşhur Mahmud b. Sinan olarak kayıtlıdır.

B- Vakfiyelerin Muhtevâlarının Genel Olarak Değerlendirilmesi

Vakfiyelerde umûmiyetle önce besmele-i şerif çekildikten sonra bir dâa kısmı vardır. Bu duâalarda fevkalâde güzel edebî ifadeler kullanılmıştır.

Edebî ifâdelerde, aslında bu dünya hayâtının fânî olduğundan âhiret günü Allah'ın huzûruna çıkıldığında, yani hesap gününde insanın amel defterinin açılıp, ona göre hesaba çekileceğinden ve bu sûretle ya mükâfat olarak Cennete veya ceza olarak Cehenneme gidileceğinden bahis vardır. Ve

kıyâmet gününden hiç kimse için kaçışın mümkün olmadığı, ölümün bütün nefisler için mukadder olduğu belirtilmiştir. Bununla ilgili bir de şiir, defterin üçüncü sahifesinde, 1 numaralı vakfiyede kayıtlıdır:

"Ne tâc ü ne taht ü ne mülk ü ne mâl
 Ne câh ü vicâhet ne fazl ü kemâl
 Halâs idemez mevtden âdemi
 Fenâ üzre yapıdı yapan âlemi
 Vücûda gelen yine olur adem
 Demi hoş gören (?) yemez âhir nedem
 Gider kimse kalmaz gelir çün ecel
 Ecel yok, îmân-ı Hakka Azze ve Cell"

Edebiyat tarihçilerinin vakfiyelerin lisan üslûbu üzerinde durmalarının, araştırmalarına destek niteliği taşıyabileceği kanaatindeyiz.

Vakfiyelerde; duâ olarak düşündüğümüz kısımlarda; Allah'a hamd, Hz. Peygamber'e, âline, ashâbına, tâbiîne, tebea tâbiîne salât ve selâm da getirilmiştir. Ve Allah'dan af niyâz edilerek, Hz. Peygamber'in de şefâatine nâil olmak dilenmiştir.

Vâkıfe Mihrimâh Sultan dünyâ görüşünü belirleyen âyet-i kerîmeleri ve hadîs-i şerîfleri de bu duâ kısmında zikretmiştir.

Vakfiyelerde karşılaştığımız âyet-i kerîmeleri ve hadîs-i şerîfleri geçtikleri yerlere göre tesbit ettik ve âyet-i kerîmelerin vakfiyelere göre geçtikleri sahifeleri gösteren bir tablo düzenledik. (Tablo 1)

Vakıf, bir kişinin bir veya daha fazla mülkünü cemiyetin ihtiyaçlarını teşkil eden dinî, hayrî veya içtimâî bir gâyeye, Allah'a yakın olmak ve sevap kazanmak niyetiyle müebbeden tahsis etmesi akdîdir.

Mihrimâh Sultan da imanının gereği bir hayır faaliyetinde bulunmayı istediğini, bunun için vakıf kurduğunu vakfiyelerinde zikretmiştir. Vakfiyelerinde; (Bakara, 110) (...) kendiniz için önden gönderdiğiniz her hayrı Allah katında bulacaksınız (...) ⁶

(Âl-i İmrân, 185) "Her insan ölümü tadacaktır. Kıyamet günü ecirleriniz size mutlaka ödenecektir. Ateşten uzaklaştırılıp Cennete sokulan kimse artık kurtulmuştur. Dünya hayatı, zâten, sadece, aldatıcı bir geçinmeden ibârettir." ⁷

(İsrâ, 19) "Âhireti isteyip, inanmış olarak onun için gerekli çalışmada bulunan kimselerin (...)" ⁸

(Hucurât, 29) "(...) Allah, inanıp yararlı işler işleyenlere, başıslama ve büyük ecir va'd etmiştir." ⁹

6- 635 numaralı defterin 64. sahifesi 8 nolu vakfiye ;
635 " " 79 " 9 " " "
635 " " 91 " 11 " " lerde
geçmektedir.

7- 635 numaralı defterin 79. sahifesinde 9 nolu vakfiyede geçmektedir.

8- 635 numaralı defterin 31. sahifesinde 1. nolu vakfiyede ve 91. sahifede 11 nolu vakfiyelerde geçmektedir.

9- 635 numaralı defterin 84. sahifesinde 11 nolu vakfiyede geçmektedir.

(Zilzâl, 7) "Kim zerre kadar iyilik yapmışsa onu görür." ¹⁰ meâlinde ^x âyetler bulunan Mihrimâh Sultan, "dünya, âhiretin tarlasıdır." Hadîs-i şerîfine kulak verdiğini ve bu sebeple böyle hayırlı eserler bırakmak istediğini belirtmiştir. Vakfiyeyi yazan kâtip, Mihrimâh Sultan'ı ve babası Kanûnî Sultan Süleyman'a metheden uzun kafiyele tavsiflerde bulunmuştur. Meselâ Mihrimâh Sultan "... dürdâne-i sadef-i saltanat ferzâne-i şeref-bahş-ı izzet ü azamet Fâtima-ismet ve Hadîce-iffet Âişe-fitnat ve Belkıs fıtrat melîketü'l-melekât..., iklîletü'l-muhassanât celiletü'l-muhassanât mufidat ü mecârîü'l-hayrât... tâc u ruûs-i esnafü'l-havatîn nûr-ı uyûn-ı evlâdü'l-havâkîn... benâtü's-selâtin... Râbiatü'z-zemân Zübeydetü'l-âvân... Mihrimâh Sultân Hanım ebbedallâhu Teâlâ bi evtâdi'l-hulûd fî arsâtil-vücûd..." ¹¹ gibi lakâblar ile övülmüştür.

Bu medih elkâbından sonra vâkıfenin ismi zikredilmiştir. Vâkıfeye duâ edilmiştir.

Vâkıfenin hayır eserleri sırayla sayılarak, bu eserlerin hangi kaynaklardan gelirlendirildiği anlatılmıştır ki, biz bu konuları II. ve III. bölümde evkâfın gelir kaynakları ve hizmet birimleri başlıkları altında değerlendireceğiz.

10- 635 numaralı defterin 90. sahifesinde 11 nolu vakfiyede geçmektedir.

x- Kur'ân-ı Kerîm ve Türkçe Anlamı (Meâl), Diyanet İşleri Başkanlığı Yayınları, No 90, IV. bs., Ankara 1979.

11- 635 nolu defter 3. sahifesi 1 nolu vakfiye.

Vakfiyelerin sonunda; vâkıfenin şartları yer almaktadır. Bu şartların içinde vakfa zarar verenler, vakfı bozanlar ve deęiřtirenlerle ilgili olarak, yine Kur'ân âyetleri verilerek onlara vakfa helâl yoldan gelmeyeninin cezası hatırlatılmış ve hatta bedduâ edilmiştir.

Vakfiyelerin genel bir tavsifini yaptıktan sonra, şimdi Mihrimâh Sultan'ın evkâfının gelir kaynaklarını deęerlendireceęiz.

635 numaralı defterdeki Mihrimâh Sultan vakfiyelerinde geçen âyetler (Tablo 1) :

Sûre No	Âyet No	635 No'lu Vakfiye Defteri	
		Sahife No	Sıra No
II	29	97	12
	110	64	8
	"	79	9
	"	91	11
	144	85	11
	161	91	11
	181	31	1
	"	64	8
	"	92	9
	"	125	12
	255	97	12
III	39	85	11
	87	78	8
	"	125	12
	185	79	9
IV	161	97	12
VII	54	97	12
VIII	16	31	1
	"	37	8
	"	90	11
IX	108	83	11
	"	98	12

(Tablo 1 Devam) :

Sûre No	Âyet No	635 No'lu Vakfiye Defteri	
		Sahife No	Sıra No
X	9	75	8
XIV	24	86	11
XVI	96	64	8
	"	85	"
XVII	19	31	1
	"	91	11
	4	78	9
	70	83	11
XVIII	103	31	1
	"	90-91	11
	104	31	1
	"	90-91	11
XIX	34	64	8
	"	85	11
XX	130	98	12
XXI	107	31	1
	"	91	11
XXII	78	64	8
XXIV	35	102	12
XXV	43	64	8

(Tablo 1 Devam) :

Sûre No	Âyet No	635 No'lu Vakfiye Defteri	
		Sahife No	Sıra No
XXVI	29	98	12
XXXIII	46	97	12
XXXVI	82	83	11
	"	97	12
XLIII	32	83	11
XLVIII	29	84	11
L	37	84	11
LIII	9	2	1
LV	37	100	12
	58	"	12
LXVI	5	83	11
LXIX	8	84	11
LXXV	36	99	12
LXXVI	11	78	8
	"	91	11
	21	31	1
	"	78	8
	"	81	9
"	91	11	

(Tablo 1 Devam) :

Sûre No	Âyet No	635 No'lu Vakfiye Defteri	
		Sahife No	Sıra No
LXXVIII	10	97	12
	11	97	"
	14	99	"
LXXX	42	101	12
LXXXII	11	97	12
LXXXIX	8	102	12
	27	78	8
	"	79	9
	"	121	12
	28	78	8
	"	79	9
	"	89	11
	"	121	12
30	79	9	
XC V	4	83	11
XC IX	7	90	11
C I	4	97	12
	5	100	"

II. BÖLÜM

EVKÂFIN GELİR KAYNAKLARI

Hayır müesseselerinin kurulması ve bunların işlemesi için gerekli düzenli gelir kaynaklarının tamâmına, yani vakfedilen herşeye "mevkûf" denilir. ¹

Gayri menkûlün vakfa gelir kaynağı olabilmesi için fıkıh esaslarına göre, gelirinin sürekliliği, mülkiyet hakkı ve kullanma selâhiyetinin tamamen vâkıfın elinde bulunması gereklidir.

Mihrimâh Sultan'ın evkâfına konu olan "müessesât-ı hayriye" Tablo 1'de gösterildiği gibi eğitim-öğretim kurumlarından mektep ve medreseler, ibâdet yeri olarak mescid ve câmilerdir.

Hayır müesseselerinin sürekli işleyebilmesi için düzenli gelirlere ihtiyacı vardı. Kuruluşların masraflarını karşılamak ve bu müesseselerde vazifeli olanların ücretlerini ödemek için düzenli gelir kaynağı olan gayr-i menkûller (taşınamaz mal varlığı) vakıf akdinin esas konusunu oluşturmaktadır.

Mihrimâh Sultan'ın evkâfının gelir kaynakları içerisinde Tablo 2'de gösterildiği şekilde, karyeler, dükkânlar, değirmenler, imâlâthâneler, hâne ve odalar bulunmaktaydı. Vakıf akdinin esas konusunu teşkîl eden gayr-i menkûl nesnelere vakfedilebilmesi için, -vakıf hukuku gereği- bunların; vâkıfenin mutlak mülkiyeti altında bulunması gerekmektedir.

1- Yediyıldız, Bahâeddin, "Vakıf", İ.A., C.XIII/2, s.156.

teydi. ² Vâkîfenin sahibi olduğu gelir kaynaklarının yani akarlarının ne şekilde kendi mülkiyetine geçtiği konusunu daha sonra inceleyeceğiz.

Önce, vâkîfenin vakfının gelir kaynaklarını vakfiyelerindeki kayıtlara göre tasvîr etmeye çalışacağız.

1- Gelir Kaynaklarının Tasvîri ³

Vâridât olarak vakfiyelerde kaydedilen gelir kaynaklarını mülk tiplerine göre sınıflandırdık (bkz. Tablo 3). Bu sınıflandırmaya göre; gelir gruplarının vakfa akış miktarını yüzde olarak tesbit ettik. Tarım işletmeleri % 41'lik, meskenler % 8'lik, iktisâdî kuruluşlar olarak birlikte ele aldığımız ticaret yerleri ve sanâyi işletmeleri % 50'lik ve diğer şeyler de % 1'lik oranlarla vakfın gelir kaynaklarının dağılımını bize gösterdi.

Mihrimâh Sultan'ın gelir kaynaklarını vakfettiği içtimâî ve hayrî müesseseleri gözönünde bulundurarak ele almayı ve buna göre değerlendirmeyi karışıklık olmaması için uygun bulduk.

Mihrimâh Sultan'ın Üsküdar'daki câmi, medrese, mektep, imâret, han'dan müteşekkil külliyesi ve Edirnekapı'daki câmi ve medresesi için gelir gruplarını ayırdık.

2- Yediyıldız, Bahâeddin, "XVIII. Asır Türk Vakıflarının İktisâdî Boyutu", Vakıflar Dergisi, (Ankara 1984), 18. Sayı, s. 5-6-7.

3- Yediyıldız, A.g. makale, s. 6-7.

Üsküdar'daki hayrî kuruluşlar ve diğer masraf kalemleri ⁴ ile ilgili kayıtlar ve akarâtın hangi hayrî veya içtimâî müesseseye tahsis edildiğine ilişkin hükümler 1, 8 ve 12 numaralı vakfiyelerin içerisinde yer almaktadır.

Edirnekapı'daki hayrât ve bu hayrâta hangi akârâtın tahsis edildiği ise 11 numaralı vakfiyede belirtilmiştir.

9 ve 10 numaralı vakfiyelerde ise herhangi bir gelir kaynağı belirtilmemektedir.

a. Tarım İşletmeleri

Mihrimâh Sultan'ın vakfına düzenli gelir sağlayan akarların başında gelen tarım işletmelerinin içinde karyeler mezraa, çayır ve arâzi gibi gayr-i menkuller gelmektedir.

Tarım işletmeleri başlığı altında gruplandırığımız akarâtın tamamı 1, 8 ve 12 numaralı vakfiyelerde geçen hayrâta tahsis edilmiştir.

Tarım işletmeleri grubunda 95 karye, 1 mezraa, 1 çayır ve 1 arazinin Mihrimâh Sultan'ın mülkü olduğu ve bu mülkleri Mihrimâh Sultan'ın vakfettiği belirtilmiştir. Kazaların isimlerinin alfabetik sıralamasına göre, bu kazalara tâbi olan karyelerin listesi şöyledir:

4- Bu konu, III. bölümde işlenecektir.

KARYE ADI	TÂBÎ OLDUĐU KAZÂ
Ayvarca (Balya Badra)	Çatalca (İnebahtı Sancağı)
Kornova	
Rakteblova	
Çerverodova	
Esmel	
Güzelceler	Çernovo
Kuyanberud (Bisanic)	
Kadıköyü (İsterkelóva)	
Opar	
Serbin	
Tetova	
Ali Fakih	
Çakırlar	
İzzeddinlü	(Paşa Livâsı)
Kara Dâvud	Filibe, Koyun Depesi
Küçük İzzeddinlü	
Morçove	
Nasuh Fakih	
Timurtaş	
Nerdübanlu	Gekbüveze (Gebze)
Berudurma	
Budursa	
Çukurova (Novoselo)	
Hamzahova	
İnehor	

KARYE ADI	TÂBÎ OLDUĐU KAZÂ
İsfence	
Kadıçayırı	
Kûyânî (Kopanlık)	
Langaze	
Menlik	Kara Vize
Nevesebil	(Verye, Ferye)
Novekasrı (Nove Köyü)	
Ovalar	
Velceste	
Yanova (Yanbolı)	
Aktav	Kayale
Aya (Yeniceköy) Karyesi	
Dişânî (Büyükköy)	Kesriye (Kesîrine)
Sinan Bezrek	
Dulyânice (Dubnice)	
Istarceste (İstarçe)	Nevrekob
Liyahova	
Alaca Kilise	
Azlukokânî (Berudân)	
Çamurlu Köyü İçinde Yörükân	
cemâati köyü	Samakov
Hacı Bedir (Bir İndak Mezraası)	
Holra	
Hiralova	

KARYE ADII

TÂBÎ OLDUĞU KAZÂ

Kiremidler

Selânik

İsturanıça (Usturumca)

Tatar Pazarcığa

Rahoviçe Müslim

Tırnova

Rahovice Gebr

Leskufçe

Ahmedler (Cellâhlar)

Ayanikola

Bahşiler Obası

Bakrac Tatari

Bıyıklar (Kulfalı, Kalfalar)

Blatmuye

Dehanverî (Dehâni) (Kareyha)

Derele

Enîlâkî

Yenişehir

Evâyetce

Fuktüyetre (Karâniye)

Halebeneşli Göl (Halil Obası)

Hasan. Baba

Hassofu (Hisova)

Kalâmâki (Kalamanki)

Karaca İlyas Deresi (Koç Basan)

Keçerli Küçük

Kethîdâ Obası

Kızıl Keçiler

Kor Deresi

KARYE ADI

TÂBÎ OLDUĞU KAZÂ

Melasire

Orçin

Osman Pınarı

Ömerler (Ömerli)

Örenler (Örenli)

Palamutlu

Pandelimnov

Pazarlı Obası (Hacı Obası)

Purla (Yahuda)

Sufiler

Sudatlu (Muymeller)

Subaşı

Terkemeğlov

Yurgalar

Hacı Haliller

Yenişehir,

Petreher

Güre Nahiyesi

Çırac Haliller

Koltova

Kara Timurular

Yenişehir,

Kavacık

Yeletimune Nahiyesi

Tökmenler

Yonkolu

Saydığımız karyelerin hududları daha önce söylediğimiz gibi, Vakıflar Genel Müdürlüğü arşivinde 28 kasa numarası ile muhafaza edilen hudud-nâmesinde zikredilmektedir. Vakfiyelerde ise; "mahallinde vâkıfeye nisbetle" sınırların bilindiği, hatta "gündüzün güneşi, gecenin ayı"nın meydana olduğu kadar bu sınırların da tavsiften müstağnî olduğu belirtilmiştir.

Vâkıfe; Çernovo kazasına bağlı Opar köyünün Cereşte ismindeki eşme pınarlarınının Opar ve Beşevli karyesi analisi arasında ittifâken ve iştirâken isti'mâl edilmesini şart eylemiştir.

Mihrimâh Sultan'ın bu köylerden başka Rumeli'deki mevkûfâtından Çernovo kazasına tâbi Semerci denilen bir mezarası ve Anadolu'da Gebze (Gekbüveze) kazasına bağlı, Üsküdar nahiyesinde, Yeniköprü yakınında bir de çayırı vardır.

Ayrıca; İstanbul, Galata'da Câmi-i Atik yakınlarında bir arazisi vardır. Bu arâzi için vakfiyede "sâbıkân mîrî mahzenler iken" denilmekte ve devamında arazinin Ayasofya evkâfına ait olduğu ancak vâkıfenin Ayasofya evkâfından bu araziyi "vech-i şer'î üzere" yılda 250 akçe mukâteası ile 60.000 akçeye satın aldığı belirtilmektedir.

Mihrimâh Sultan'ın vakfiyelerinde, karyelerin hepsinin birer mülk-nâme ile kendisine tevdi' edildiği, bazı mülk-nâmelerin tarihleri, belde kadısının tasdiki ile onaylanmış hüccetlerde bu köylerin sınırlarınının tavsîf olunduğu kayıtlıdır.

Mülk-nâmelerle ilgili vakfiyelerde kullanılmış ilginç ifâdelerden birkaç örnek vermek istiyoruz:

"(...) tuğrâ-yı garrâ-yı memleket-ârâ-yı sultânî ve tevki'-i reffî'-i ma'delet-nümâ-yı hâkânî ile muvakkâ' ol mülk-nâme (...)", "(...) mülk-nâme-i vâcibetü'l-ittiba' (...)"
 "(...) tuğrâ-yı garrâ-yı ma'delet-medârî ile muanven (...)"
 olan mülk-nâme-i vâcibü'l-iclâl ve temlik-nümâ-yı lâzımü'l-
 imtisâl mücibince (...)", "(...) ol cümleden sultan-ı a'zâm-ı
 âdil hâkân-ı ekrem-i ekmeî (...) hazretleri vâkıfe-i kerîme
 ve bâniye-i azîmesine temlik idüb (...) mülk-nâme-i nâmî ve
 temlik-nümâ-yı sâmi muktezâsınca (...) kûrâ-yı mezbûrenin
 hudûd-ı mufassalası evkâf-ı mezbûrenin cemâ'i kurâsı emr-i
 sultânî ve izm-i hâkânî ile tefettûş olunub hudûdu ve sînûru
 mevâzii' ma'rifesinden ta'yin (...) olundukda ketb olunan
 hudûd-nâmede müfayyene ve sînûr-nâmede mübeyyine olub (...)",
 şeklinde ifâdeler kullanılmıştır.

Görüldüğü üzere; Mihrimâh Sultan'a verilen temlik-nâmelerin padişah tarafından lûtfedildiği, bu sebeble padişahın tuğrasını taşıyan bu belgelere kat'î surette uyulmasının mecburiyetinden bahsedilmektedir.

Konu ile ilgili ifadelerden birini buraya tam olarak aktarmamız mes'elenin ortaya daha açık bir şekilde konmasını te'min edecektir, düşüncesindeyiz.

"(...) tuğrâ-yı garrâ-yı sultânî ile muvakkâ' ve muveşşah ve sene erbaa ve hamsîn ve tis'amie rebü'l-evvelinin hâdî aşeriyle tarihi muvaddah ve vüzerâ-i izâm şehâdetiyle

müzeyyel ve sâir erkân-ı devlet hutûtıyle mükemmel olan mülk-nâme-i nâmî ve temlik-nümâ-yı sâmi mûcibince mâlike olduğu Paşa Sancağında Kara Veye kazâsında vâki olan karye-i Beridurma ve karye-i Menlik ve karye-i Nove Kasrîdir ki bu kurâ-yı selâsenin hududu birbirine muttasıl ve mütedâhil olup birbirinden iftirâk ve imtiyâzı olmamagın üçünün hududu kazâ-i mezbûre müvellâ olan mevlâna Abdü'l-alîm bin Hacı Mehmed imzâsıyla mûmzâ ve sene hams ve erbaa ve hamsîn rebû'l-âhîrinin evâhiriyle müverrah hüccet-i sâdikatü'l-müheccet (...)".

Defterin 5. sahifesinde geçen bu ifâdeye göre Kara Vize kazâsına bağılı Berudurma, Menlik ve Nove Kasrı köylerinin, 11 rebû'l-evvel 954 tarihli temlik-nâme ile mülkü olduğu ve Kara Vize kazâsında müvellâ olan Abdulalim b. Hacı Mehmed'in imzasını taşıyan 954 senesi rebû'l-âhîrinin ortalarında verilen hüccette ise sınırların tayin edildiği belirtilmiştir. Vâkıfeye verilen ve tarihi belirtilen temlik-nâmelerin ilki 952, sonuncusu ise 964 tarihlidir.

Mihrimâh Sultan'ın karyelere nasıl sahip olduğunu gördükten sonra bunun hangi çerçevede Osmanlı Devletinde uygulama kabiliyetinin olduğunu teşhise çalışacağız.

Osmanlı Devletinde bazı bölgelerde toprağın idaresine göre topraklar üç kısma ayrılmaktaydı. Bunu Kânûnî devrinin meşhur kanun hazırlayıcılarından Şeyhülislâm Ebû's-Suûd Efendi'nin Sultan Süleyman'ın kanunlarına yazdığı mukaddimelerden anlıyoruz. Bunlar; fetih sonrası mülkiyeti müslümanlara devredilmiş olan öşür arâzisi; fetih sonrası mül-

kiyeti yerlilere bırakılmış olan haraç arazisi Anadolu ve Rumeli'deki bütün Osmanlı arazilerini ihtivâ eden arâz-i mîrîye yani mîrî arazî'dir. Aslında bu kategoriye giren topraklar da fethedilmiş harâcî topraklardı, fakat mülkiyeti tamamen devlete ait olan kamu sahasına bağlıydılar. Ancak hükûmet, bu toprakları ekip biçmeleri ve öşür adı altında ürün üzerinden alınan harâc-ı mukasemesi ile bizzat topraktan alınan ve harâc-ı muvazzaf cinsinden sâbit bir vergi olan çift akçesini ödemeleri şartıyla reâyâyâ dağıtmıştı. Bu arâzilerden ilk ikisi tasarruf sahiplerinin mülkleri olduğundan, her türlü intikal şekline tâbî tutulabilmekteydi. Dolayısıyla vakıf hâline de dönüştürülebilmekteydi. ⁵

Bu durumda, Mihrimâh Sultan'a temlik-nâme ile verilen köylerin de mîrî arazi statüsünde olduğu ortaya çıkmaktadır. Fakat mîrî arazisinin ferağ ve intikali mümkün değilken, Mihrimâh Sultan'a verilen karyelerin ferâî mülkiyete naklinin nasıl olabildiği sorusu kendiliğinden akla gelmektedir. Mîrî toprakların şahıslara devri için iki yolun bulunduğunu incelemelerimizde görmüş bulunmaktayız.

1-İhyâ; Osmanlı devletinde, bir toprağı zararlı bitkilerden arındırıp canlandıran veya üzerine binâ yapıp imâr edenin bu toprağın mülkiyetine sahip olması kabul ediliyordu.

2- "Temlik-nâme-i hümiyûn" ile mülk edinme; daha çok şehirlerde oturup tarımla uğraşmadıkları halde, tarım işletmelerini de gelir kaynağı şeklinde kullanan kişiler

5- Barkan, Ömer Lütfi, XV.-XVI. Asırlarda Osmanlı İmparatorluğunda Zirâî Ekonominin Hukûkî ve Mâlî Esasları, Kanunlar, İstanbul, 1943, C.I, s.298- 299.

özellikle saray mensupları, vezirler, ve diğer büyük devlet memurları, daha sonra vakfa dönüştürdükleri toprakların mülkiyetini elde etmek için mülk-nâme usûlü ile mülk edinme yolundan geniş ölçüde yararlanmışlardı. ⁶

Mihrimâh Sultan elinde bulunan arazinin tapusu niteliğinde olan temlik-nâmelerin sayesinde bu toprakları mülk edinebildiği açıkça bellidir.

Aslında sistem gereği; Osmanlı padişahları bütün devlet topraklarının en üst seviyede idarecileri olmalarına rağmen bu idâre hakkının kendisiyle birlikte şahsî mülkiyet hakkına yol açmadığı bilinmektedir. Bu sebeple padişahlar sadece has adı altında ihtiyaçlarının karşılanması gâyesiyle kendilerine tahsis edilmiş olan bâzı sahaların tasarruf hakkına sahip oluyorlardı. Fakat; şer'î hükümlere uygun şartlar altında, fethedilmiş topraklardan bir kısmını mülkleştirmeye padişahın yetkisi vardı. ⁷

Temlik-nâmelerde de; padişahın şeriatın hükümlerine uygun olarak, söz konusu sahayı, şahsî mülk olarak filan kişiye verdiği tasdik edilmekteydi.

Mihrimâh Sultan'ın mevkuf gelir kaynaklarının bu kısmının menşeiini böylece tesbit etmiş bulunmaktayız.

Söz konusu köylerin gelirleri ile ilgili vakfiyelerde bir bilgi bulunmamaktadır. Ancak; kendisine verilen temlik-nâmeler için kullanılmış ifâdelerden bu köylerin, bütün sınırları, tâbîleri, mülhakları ile birlikte ve

6- Yediyıldız, Behâeddin, A.g.e., s.18-19.

Cin, Prof.Dr. Halil, Osmanlı Toprak Düzeni ve Bu Düzenin Bozulması. İstanbul, 1985, s.29 vd.

7-Berki, Prof.Dr. Şakir, Türkiye'de İmparatorluk ve Cumhuriyet Devrinde Vakıf Çeşitleri" Vakıflar Dergisi, Ank.1971. Sayı: 9, s.4.

"kâffe-i mahsûlât-ı şer'îye ve âmme-i âi'dât-ı örfiyyesiy-
le" Mihrimâh Sultan'ın emlâki olduđu hükmüyle; bu akarâtın
bütün gelirlerinin ona ait olduđunu düşünüyöruz.

b- Meskenler

Mesken olarak gruplandırıldıđımız hane ve odalar da
1, 8 ve 12 numaralı vakfiyelerde geçmektedir. Üsküdar'da
bulunan üç hâne ve Mehmed Paşa câmii yakınındaki bir hâne-
nin kiraya verilmesi ve kirasından Üsküdar'daki hayrâtın
gelirlendirilmesi vâkıfenin şartı idi. Daha sonra göreceđi-
miz iktisâdî kuruluşlardan sınâî işletmeler kategorisinde
sayılacak olan debbâğ-hânelerden büyük olanın yanındaki
söz konusu üç hânenin bu debbâğ-hâne çalışanlarına veya is-
teyenlere kiraya verilmesi şart edilmişti.

Vakfiyelerde hânelerle ilgili bir tarif geçmektedir.
Fakat bu devirde hâne olarak adlandırılan yapıların genel-
likle zemin katta bir oda, bir sofa ve bir helâ ile birinci
katta bir oda ve bir sofayı kapsayan binâlar şeklinde oldu-
đunu belirten araştırmalara rastladık. ⁸

Daha önce tarım işletmeleri grubunda saydıđımız Mih-
rimâh Sultan'ın, İstanbul, Galata'da Câmî-i Atik yakınındaki
arâzisine vâkıfenin bu arazi üzerine bina yapılması şartını
gözönünde bulundurarak, mesken kategorisinde değerlendirmek
istiyoruz. Bu arazinin üzerinde evvelce mîrî mahzenler ol-
duđu ve daha sonra Ayasofya evkâfına geçtiđi, vâkıfenin de
yıllık 250 akçe mukâtaa bedeli ile 60.000 akçeye araziyi

8- Yedi yıldız, Bahâeddin, A.g.m., s.10.

aldığının vakfiyede kayıtlı olduğunu belirtmiştik. Satın aldığı bu arazi üzerine Mihrimâh Sultan 15 tane oda yapılmasına, bunların kiraya verilmesini ve gelirlerinin de Üsküdar'daki hâyrate tahsisini şart etmiştir. Arazinin mukâtaası olarak Ayasofya evkâfına ödenecek yıllık 250 akçelik bedel ne demektir ? Şimdi bu konu üzerinde biraz durmak istiyoruz. Mukâtaa, önceden kararlaştırılmış, kesilmiş yıllık bir ücretle, vakıf bir toprağın idaresinin, -bu toprak üzerine, şahsî mülk olmak üzere, binâ inşâ edebilmek veya ağaçlandırmak, işletmek hakkıyla birlikte- devr edildiği bir kirâ sözleşmesi niteliğindedir, diyebiliriz. Kiracının, hem toprağı vârislerine intikal hakkı, hem de toprağın üzerine yaptığı binaların ve yetiştirdiklerinin üzerinde de hudutsüz bir mülkiyet hakkı vardı. Sözleşme ancak, kira ödemediği zaman feshedilebiliyordu. Toprak üzerindeki bina, ağaç vs. fıkıh esaslarına göre menkûl olarak kabul ediliyordu. Bu sebeple bunların vakıflaştırılması örfî hukuka göre yapılmaktaydı.⁹

c- İktisâdî Kuruluşlar

İktisâdî Kuruluşlar bölümündeki gelir kaynaklarına iki kısımda ele alıyoruz. Ticaret yerleri ve Sanâyi İyletmeleri. Ticâret yerlerinde 1 han, 2 kasap dükkânı, 2 fırın, 1 başçı, 1 berber, 1 serbetçi, 5 arpacı ve bunlardan başka 25 adet dükkân, 2 adet mahzen, Üsküdar'daki hayrâtın gelirlendirilmesi için vakfedilmişlerdir. Bunlardan başka Edirnekapı'daki hayrât için 1 bakkal dükkânı ve ayrıca 65 dükkân

9- Köprülü, Prof.Dr. Fuat, "Vakıf Müessesesinin Hukûkî Mâhiyeti ve Târihî Tekâmülü", Vakıflar Dergisi, Sayı: 2, s. 26 vd.

vakfedilmiştir. Üsküdar hayrâtına tahsis edildiği zikrolunan akarâtın tamâmı Üsküdar'da bulunmaktadır.

Edirnekapı'daki dükkânlardan 62 adedi, Edirnekapı'daki Mihrimâh Sultan Medresesi yakınında, 3 adedi hanın altında, bakkal dükkânı da bu hanın yanında yer almış olarak 11 numaralı vakfiyede belirtilmiştir. Vâkife Üsküdar'daki imâretin tâmirinde (ihtiyaç hâsıl olunca) Edirnekapı'daki akarâtın gelirinin harcanmasını şart etmiştir.

Burada; "dükkân" kavramının her cins ticâret evini belirlediğini özellikle açıklamamız gerekir. Bakkal dükkânı, fırın, kasap dükkânı, eczahâne vs...

Mahzen ise; eşyaların korunması, saklanması işini gören binalara verilen addır. Türkçede karşılığı anbar'dır.

Ticaret yerlerinde saydığımız Üsküdar'daki han ve müstemilât olarak söylenen tavla; defterin 64. sahifesinde 8 nolu vakfiyede geçmektedir. Han'ın ticaret yerleri arasında önemli bir yeri vardır. Bir çok oda ve diğer eklerden oluşmuş hanlarda yolcuların, tüccarların tüm ihtiyaçları karşılanırdı. Hanlar Selçuklu kervansaraylarının iktisâdî rolünü Osmanlı Devletinde sürdüren kuruluşlardı.

İktisâdî Kuruluşlar kategorisinde ele alacağımız, sanayi işletmeleri grubunda Mihrimâh Sultan'ın 8 ve 12 nolu vakfiyelerinde 11 değirmen, 1 bozahâne, 1 şemhane ve 2 adet debbâğ-hâneyi vakfettiğini gördük. Vâkife, sayılan mevkûfâtın Üsküdar'daki hayrâta tahsisini şart etmiştir.

11 değirmenin 8 tanesinin Anadolu'da, Yenigehir kazâsı yakınındaki Karasu nehri üzerinde döndüğü ve 2 değirmenin

ise Üsküdar'da Mehmed Paşa Câmii yakınındaki palamud (tâhunu) ve Karaüzüm (tahûnu) değirmeni olduğu, 1 değirmenin ise daha önce ticaret yerlerinde saydığımız ekmek fırınlarından birinin içindeki buğday değirmeni olduğu defterin 67. sahifesindeki 8 numaralı vakfiyede ayrıca 108. sahifesindeki 12 numaralı vakfiyede kayıtlıdır. Bu değirmenlerin buldukları yerlerde vâkıfeye nisbetle bilindikleri de vakfiyelerde söylenmiştir.

Sanayi işletmesi olarak saydığımız, bozahâne, şemhâne ve debbağ-hâneler de Üsküdar'dadır. Bunlar imâlât işiyle meşguldü.

Gıda sanâyii içerisinde değerlendirdiğimiz boza-hâne; boza imâlinde, şemhane ise devrin aydınlatma malzemesi olarak kullanılan mum imâlinde faaliyet göstermekteydiler.

Mihrimâh Sultan'ın iki debbâğ-hânesinden birinin daha büyük olduğu vakfiyesinde belirtilmiştir. Debbâğ-haneler çizme, pabuç vs. yerlerde kullanılan derilerin işlendiği sanayi merkezleri idi.

Evkâfın gelir kaynakları kategorisinde diğer seyler olarak adlandırdığımız grupta 2 kayık göstermiştik. Bunlardan birinin 13 niza' (zira' tûlünde) diğerinin pirâme denilen 12 niza' (zira' tûlünde) boyunda ağır iki kürekli kayık olduğu ve bu iki kayığın da Üsküdar'da bulunduğu 8 ve 12 numaralı vakfiyelerde belirtilmiştir.

Kayıkların, gerektiğinde îmar malzemesi nakli için kullanılması, boş zamanlarda da ücret karşılığında insan ve hayvan taşınması şart edilmiştir.

Ayrıca vakfın mahsûlâtını, gelirlerini toplamak üzere günlük 5'er akçe ücretle 5 câbî ve bu câbîlere kâtiblik yapmaları için günlük 4'er akçe ücretle 5 kişiyi de cibâyet kâtipliğine tayin etmiştir. Bu câbîlerin ve cibâyet kâtiplerinin emîn, güvenilir, inaçlı ve doğru yoldan ayrılmayan dürüst kimselerden olmasını istemiştir.

Her câbî yanındaki cibâyet kâtibi ile birlikte çalışacaktır. Filibe, Tatarpazarcağı, Samakov ve Çernovo kazalarındaki kurâ gelirlerini toplayan 1. câbî ve kâtibi topladıkları gelirleri mütevellîye teslim edeceklerdir.

Rumeli'deki Yenişehir kazasının köyleri için 1 câbî ve kâtibi, Çatalca ve Kesrîce kazalarının köylerinin gelirleri için yine 1 câbî ve kâtib, Selânîk, Nevrekob, Kara Vize kazalarının köylerinin gelirleri için de 1 câbî ve kâtib tayin edilmiştir.

Ayrıca Anadolu'da vâkî Yenişehir kazasındaki 8 değirmen, Gebze kazasındaki Nerdibânlu karyesi, Üsküdar'daki ve Edirnekapı'daki dükkânların gelirlerini toplamaya da 1 câbî ve kâtibi tâyin edilmiştir.

Bütün bu câbî ve cibâyet kâtiplerine nezâret etmek üzere bir atlı mûtemed tayin edilmiştir ki, bunun da ücreti günlük 5 akçedir.

Ayrıca Edirnekapı'daki mevkuâfatan tamamına nezâret etmek üzere devrin sadrâzâmı kim ise onun nâzir olmasını istemiştir.

Buraya kadar vâkıfenin vakfına esas teşkil eden gelir kaynakları üzerinde durduk. Şimdi; vakfiyelerde geçen akarât idarecilerini ve bunlarla ilgili şartları vermeye çalışacağız.

Vâkıfe; vakfa hayatta oldukça kendisinin, kendisinden sonra kızı Ayşe Sultan'ın mütevellî ve nâzır olmasını, kızının ölümünden sonra, kızının erkek evlâdının nesilden nesile, onlar tükenirse; kızının kız evlâdının yine nesilden nesile, daha sonra kızının kız evlâdının erkek çocuklarına, eğer onlar da tükenirse kendi sâlih utekâsına, sonra kızının sâlih utekâsına, kızının utekâsının sâlih evlâdına bu vazîfeyi şart etmiştir. Vakıftaki görevlilerin azl veya tayin işlerini mütevellînin yapması da bir vazife şartı olarak tevliyet makamına verilmiştir. Vakıfla ilgili bütün tebdil, tagyir, taklîl-tekfîr, ihrâc-idhâl, ibdâl ve istibdâl mütevellînin elinde olacak, vâkıfenin vefâtından sonra kızının elinde olacak ve bu şekilde tasarruf eyleyecekti. Daha sonra eklenen bir şartta, "zevâid-i evkâfta" gelir fazlasının kabz ve bezlin de mütevellî elinde olduğu belirtilmiştir.

Mihrimâh Sultan kendisi vakfa mütevellî olduğunda günlük 40 akçe, kendisinden sonra kızı, kızının evlâdı mütevellî olduğunda günlük 50 akçe ücret tahsis etmiştir.

Bütün vakfa kâtib olarak günlük 10 akçe ücretle kitâbette mâhir utekâsından emîn birisini tayin eden vâkıfe; kâtibin Hak yolundan çıkmayıp, 1 akçe eksik veya fazla yazmadan bütün gelir ve giderleri deftere tam olarak işlemesini şart etmiştir.

Vakfın şartlarını ve görevlilerini bu şekilde belirledikten sonra şimdi sıra; bu gelir kaynaklarının nerelere sarf edildiğini anlatacağımız hizmet birimleri bölümüne gelmiştir.

Mihrimâh Sultan tarafından kurulan iğtimâî ve hayrî

müesseseler (Tablo 2) :

KURULUŞUN ADI	SAYISI	YÜZDESİ (%)
Mektep	2	18,18
Medrese	2	18,18
Mescid	2	18,18
Câmi	2	18,18
İmâret	1	9,09
Han	1	9,09
Çeşme	1	9,09
TOPLAM	11	100

Vakfın gelir kaynakları (Tablo 3) :

MÜLK TIPLERİ		ÜNİTE ADEDİ	İŞLETME BİÇİMİ	MÜLK TIPLERİNİN YÜZDESİ	
TARIM İŞLETMELERİ	Karye	95	Yıllık 250 akçe mukâtc- âlı	41	
	Mezraa	1			
	Çayır	1			
	Arazi	1			
MESKENLER	Hane	4	İcâre "	8	
	Oda	15			
İKTİSADİ KURULUŞ- LAR	Ticaret Yerleri	Han	1	44	
		Kasap	2		
		Dükân	90		
		Fırın	2		
		Mahzen	2		
		Başçı	1		
		Berber	1		
		Şerbetçi	1		
		Arpacı	5		
		Bakkal	1		
	Sanâyi İşletme- leri	Değirmen	11		6
		Bozahane	1		
		Şemhane	1		
		Debbağhane	2		
DİĞER ŞEYLER	Kayık	2		1	

III. BÖLÜM

HİZMET BİRİMLERİ

Bu bölüme kadar vakfın gelir kaynakları üzerinde durduk. Hizmet birimlerinde ise vakfın hayrî ve içtimâî gayeli faaliyetlerini ve bu faaliyetler için yapılacak masrafları ele alacağız.

Mihrimâh Sultan'ın Üsküdar ve Edirnekapı'da hayır müesseseleri olduğunu daha önce belirtmiştik.

Üsküdar'da câmi, mektep, medrese, misâfirhâne ve imaretten müteğkil külliyesi ve Edirnekapı'da câmi, medrese, türbeden müteğkil bir başka külliyesi vardır.

Bu eserlerle ilgili yaptığımız araştırma sonunda eserlerin Mimar Sinan tarafından yapıldığını öğrendik.¹

Üsküdar'daki cami'in Kânûnî Sultan Süleyman tarafından yaptırıldığına fakat Mihrimâh Sultan'ın gerekli harcamalara katkıda bulunduğu dair çeşitli kayıtlara da rastladık.²

Vakfiyelerinde ise Mihrimâh Sultan'ın eserleri kendisinin yaptırdığı ifadesi yer almakta ve bu eserlerle ilgili tavsifler yapılmaktadır.

Üsküdar'daki eserlerle ilgili kafiyeyle, uzun tariflerden bir kısmını burada zikretmek istiyoruz:

-
- 1- Kuran, Aptullah, Mimar Sinan, İstanbul, 1986. , s. 288.
 2- Evliya Çelebi Seyahatnâmesi, İkdâm Matbaası, 1314, C.I, s.165.
 Konyalı, İbrahim Hakki, Abideleri ve Kitabeleriyle Üsküdar Tarihi, İstanbul, 1976, C.I, s. 213 vd.

"(...) bir câmi'-i şerîfe ki câmi'-i cemî'-i şerâif-i muhassenât hâvi-i letâif-i müzeyyenât olup sakf-ı merfû'u nûr u ziyâde beytü'l-ma'mûr sakfına muzâhî ve sath-ı müstenîri felek-i müstedîr gibi pür-behcet ve behâ-i nâ-mütenâhî tâk-ı mihrâb-ı bî-nazîri âlemde tâk ve revâk-ı mahfil-i dil-pezîri nâdire-i âfâk vaz'-ı minber-i münîri gayret-nümâ-yı üstâdân-ı sâhib-hüner ve tarz-ı sufev ü gurefî bedî'ü't-tasvîri hayret-fezâ-yı hüner-mendân-ı sâhib-nazar ve sahn-ı münevveri misl-i sarh-ı mümerred ve mümehhed ferş-i musattahı mânend-i kasr-ı meşîd-i müşeyyed kubbe-i vâlâsı şebîh-i felek-i sevâbit pür-nûr ve minâre-i zîbâsı misâl-ı şecere-i tûbâ "nûru'n-a'lâ-nûr" şâdrevânı numûne-i havz-ı kevser âb-ı revânı âb-ı hayât-la berâber azbun fîrâtun sıfât-ı zâtî henîen merîcen âsâr-ı sıfâtî ve dahî adîl-i hatîratü'l-kuûs zîb-i binâsı lâyah ve mesîl-i ne'îhâtü'l-üns tâb-i hevâsı fâyih bir medrese-i zâyidetü's-senâye ki fi'l-hakîkati hakîkadır medh ü senâye ve muhtevîdir onaltı hücre-i zehretü'l-binâye ve bir ders-hâne-i tâhiretü'l-i'tinâye (...)"

Naklettığımız bu paragraflar defterin 4. sahifesinde, 1 numaralı vakfiyede geçmektedir. Câmii, minberini, mihrâbını minâresini târif eden ve medheden satırların devâmında medresenin târifi ve medhi gelmektedir. Vakfiyede imâret, misâfirhâne ve mekteb de bu tarz övücü terkiplerle tarif edilmiştir.

Evliyâ Çelebi ise: Edirnekapı'daki câmi için "(...) mihrâb ve minberi ve mahfili gayet musannadır ama hünkâr mahfili yoktur ve taşra haremi serâpâ çınar ağaçlarıyla sâye-

dâr olmuştur, dört tarafı medrese hücreleridir (...) minaresi bir tabakalı ser-âmed bir minâredir (...)” şeklinde bir tarif getirmiştir. ³

Hadîkatü'l-Cevâmi' yazarı Ayvansarâyî ise Edirnekapı'daki câmide mahfil-i hümâyûnun bulunduğunu zikretmektedir. Üsküdar'daki câmiin 954 H./1547 M. tarihinde bitirildiğini, "(...) leb-i deryâda vâki' olub medrese ve mekteb ve imâret ve bir şerefeli iki minaresi ve levâzımât-ı sâiresi mevcûd-ur ve câmi-i şerîfin tâk-ı dergâhında işbu terkîb mestûr-ur (...)" diyerek câmiin arapça kitâbesini vermektedir. ⁴

Aptullah Kuran'ın Mimar Sinan isimli kitabında ise Mihrimâh Sultan (İskele) Câmiî için; "(...) Orta kubbesi yanlarda ve kible yönünde yarım kubbelerle beslenen, dik-dörtgen örtüsü yarım kubbeler arasına konulan küçük kubbelerle tamamlanan, çifte minareli çift revaklı bir câmidir. Beş kubbeli iç revâkını üç yerinden saran dış revâkı şadırvanın da üstünü örtecek şekilde uzunlamasına eksen üzerinde dışa doğru çıkıntı yapar. Duvarları kesme küfeki , kapısı, mihrâbı, minberi ak mermer, üstü kurgunlu olan cami XVI. yüzyıl klâsik karakterini korumaktadır. (...)" denilmektedir. ⁵

3- Evliyâ Çelebi, A.g.e., s. 165 vd.

4- Hüseyin Ayvansarâyî, Hadîkatü'l-Cevâmi'. İstanbul Matbaa-i Âmire, 1281, C.I, s.64-65, C.II, s. 186-187.

5- Kuran, A.g.e., s.288.

Aptullah Kuran, Sinan eserleri olan Mihrimâh'ın adını taşıyan bu âbideleri mîmârî özellikleri bakımından incelemektedir.

Ayrıca İbrahim Hakki Konyalı, Üsküdar Tarihinde İskele Câmii de denilen Mihrimâh Sultan'ın Üsküdar'daki câminin evvelce deniz kenarında iken sonra denizin doldurulması sebebiyle bugün İskele Meydanından daha içeride bir yerde bulunduğunu belirtmektedir.⁶ Mihrimâh Sultan'ın vakfiyesinde de "leb-i deryâda" tarifi kullanılmaktadır.

Mihrimâh Sultan'ın eserleriyle ilgili olarak yapılan incelemelerden bir başkası da Câhid Baltacı'ya aittir. Osmanlı Medreseleri isimli kitabında Edirnekapı ve Üsküdar'daki medreselerden bahseden Baltacı, medreselerin müderrislerini saymıştır.⁷

Biz, konunun vakfiyeler açısından değerlendirilmesini ele alacağımız için eserlerle alâkalı daha fazla detayı burada kaydetmiyoruz.

Mihrimâh Sultan'ın eserlerini kısaca tanıttıktan sonra şimdi bu hayrî ve içtimâî faaliyetlerde hizmet verecek yapılar için vakfiyelerde belirtilmiş âdetâ hizmet programı niteliğindeki bütün kayıtları ele alarak konuyla ilgili masrafların değerlendirmesini yapacağız.

6- Konyalı, A.g.e., s.217 vd.

7- Baltacı, Câhid, XV. ve XVI. Asırlar Osmanlı Medreseleri, İstanbul, 1976, s.304-309.

Mihrimâh Sultan evkâfının masraf kalemleri ve kuruluşlarının sayısını belirttiğimiz Tablo 4'de vakfın hizmet birimlerini kategorilere ayırdık. Buna göre; eğitim ve öğretim hizmetleri % 5,73, din hizmetleri % 79,06, sosyal hizmetler % 4,37, aile fertlerine yardım % 7,74, vakfın yönetimi % 3,10'luk yüzdelerle vakfın bu hizmetlere ne kadar masraf ayırdığını göstermektedir (Bkz. Tablo 4).

I. DİN HİZMETLERİ

Din hizmetleri görüldüğü üzere en çok pay sahibi olarak ortaya çıkmıştır. Din hizmetlerinin yürütüldüğü 2 mescid 2 câmi ve 3 türbe vardır. Buradaki görevlilerin toplam sayısı 1151'dir. Ücretleri toplamı günlük 2552 akçedir. Görevli ücretleri kategorisi de yüzde olarak % 85,92'lik bir yer tutmaktadır.

Din hizmetleri grubunda gösterdiğimiz câmi ve mescid görevlileri 280 kişi olup günlük ücretleri 636.5 akçedir. Üsküdar ve Edirnekapı câmileri ile Hoca Kâsım Mescidi'ne Mihrimâh Sultan'ın tayin ettiği bu görevliler, öncelikle vakit namazlarının kılınmasında yol gösteren, önderlik eden kişilerdir (Tablo 5).

Görev yerlerine göre vakfiyelerdeki şartlar ve vazîfeliler ise şöyledir:

A- Üsküdar'da Câmi

Görevlilerin sâlih, zühd ve takvâ ile mevsûf, fâzıl kâmil, muttakî kimselerden olması vakfiyelerde şart edilmiştir.

Vâizler Hanefî usûlü üzere tefsîr ve hadîs nakline kâdir kimselerden olmalıdır. İmamlar, Kur'ân-ı Kerim'e vâkıf,

ibâdetlerine müdâvim insanlardan olacak, hatipler ise tecvîdi ve hitâbet şartlarını bilen kişiler olup bayramlarda ve cumâ günleri imâmlık yapacaklardır.

Müezzinler, muvakkitin verdiği bilgiye göre namaz vakitlerinde ikişer ikişer münâvebe ile ezan okuyacaklardır. Güzel sesli, sâlih kişilerden olan bu müezzinler cumaları dördü birden hep birlikte ezan okuyacaklardır. Hutbe ezanını beraber okumaları şartı getirilmiştir.

Noktacı, vazifesini terk edeni saklamayacak, gereği gibi hizmet etmeyenin ismine nokta koyup mütevellîye bildirecek ve vazifesini yerine getirmeyene o günün ücreti verilmeyecek. Vazifesini bir kere terk edene nasihat edilecek, iki kere terk eden te'dîb olunup, üç kere terk edenin vazifesi başkasına verilecek.

Câmide günlük 3 akçe ücretle çalışan kayyımın sâlihlerden bir kişi olması, câmiin şadırvanının, haremının (içinin) temizliğiyle ilgilenmesi de şart edilmiştir.

Üsküdar'daki câmide her gün 10 iyi nefesli hâfızın aşır okumaları, bir kişinin ser-mahfil olması, en güzel sesli birinin hoş-hân olması, gene içlerinden birinin muarraf olarak peygamberlerin, âl-i Osmân'ın, vâkıfenin ruhuna Fâtîha-i şerîf okumaları şartı getirilmiştir. Hatimden sonra câmiin vâizi de Hz. Peygamber, âli, ashâbı, evliyâ ve enbiyâ, âl-i Osmân'ın gelmiş geçmiş sultanlarının ervâhı ve zamanın sultanının âfiyeti, sıhhati ve devâm-ı devleti için duâ edecek, Fâtîha ve İhlâs sûrelerini okuyacaktır.

Vâkıfe, Üsküdar'daki câmi'de her gün sabah ve ikinci namazlarından sonra, Hz. Peygamber, âli, ashâbı, âl-i Osmân'ın

ervâhı, Halife, Sultan Süleyman Hân'ın sıhhat ve afiyeti için 30'ar cüz-hânın birer cüz okumalarını şart etmiştir. Vâkıfe bu cüzlerden birini câmiin imamının okumasını istemiştir. Bu hatimlerden sonra İhlâs, Fâtiha, Bakara ve Muavvazeteyn sûreleri de okunacaktır. Temiz ve latîf bir kişinin buhurcu olmasını istemiştir.

Her gün sabah namazından sonra, lehçesi güzel, hoş sesli, tecvîdle okuyan bir kürsî-hânın Yâsîn-i şerîf okumasını, yine lehçesi güzel, hoş sesli, tecvîdle okuyan bir kürsî-hânın da her gün ikindi namazından sonra sûre-i Amme-yi okumasını, sâlih ve zâhid kimselerden 7 müsebbihin hergün öğle namazlarından sonra sevâbı vâkıfe "Allah, hayrını ve hasênâtını artırsın" Mihrimâh Sultan'a hibe edilmek üzere herbirinin 1000'er kere kelime-i tevhîd ve salavât-ı şerîf okumasını şart etmiştir. Sâdik, selâm, sâlih, emîn ve reşîd kimselerden 1 noktacı, 1 hâfız-ı kütüb, 2 kayyım ve 2 çerâğcı tayin edilmiştir.

Hergün istedikleri yer ve zamanda 1'er cüz Kur'ân ve 300 ihlâs-ı şerîf okumaları için üç kişi vazifelendirilmişlerdir.

Câmide her sene Rebû'ü'l-evvel ayının 12'sinde Hz. Peygamber'in ruhu ve vâkıfenin hayrının ziyadeleşmesi için duâ etmek üzere; güzel sesli, sâlih muttakî bir kimse, teennî ve temkîn ve tegannî-i hazîn ile mevlid-i şerîfi okuyacak, bazı müezzinler naat-ı şerîf ve medh okuyup, agr-ı şerif tilâvet edecekler.

Mevlid kandilinde okunan bu mevlid-i şerif esnasında dağıtılacak gül suyu, taâm (yemek) ve güzel koku için buhur alınmasına yıllık 1300 akçe tahsis edilmiştir.

Vâkıfenin kızı Âyşe Sultan'ın nesli münkariz olursa câmide sevâbı Hz. Peygamber'in ruhuna olmak üzere üç hatm-i şerif okunması için sâlih, mücevvid, muvahhid kimselerden 90 cüz-hân tayin edilmiştir, herbiri birer cüz okuyacaktır. İçlerinde ilm-i tecvîdde mâhir olanlar ser-mahfil olacak, cüzleri tefrik etmeye muktedir birisi muarrif, vazîfeye ikâmette diğerlerinden çok daha dikkat gösteren noktacı olacaktır (Bkz. Tablo 6).

Ayrıca sâlih, muvahhid, ârif ve müteabbid 10 müsebbihin her biri günde birer kere kelime-i tevhid ve selavât-ı şerif okuyup, sevâbını Seyyid-i Enbiyanın ervâhına hediye edeceklerdir. Temiz-pak bir kişi buhurcu olacak harcıyla beraber günde 7 akçe alacaktır.

Üsküdar'daki bu câmiin mihrabının yanında yakılması için gerektiği kadar şem'i kâfûrî ve her gece mahfil altındaki çerâğ için 1 tane şem'-i rugân , mihrabın çerâğları için her ay 3 vukiyyelik içyağı, câmiin kandillerine her ay 10 madralık rugân-ı zeyt, Ramazan'da her gece minare için 6 vukiyyelik rugân-ı zeyt, Âb-hâne-i medresede 1,5 vukiyyelik rugân-ı zeyt alınmasını vâkife şart etmiştir. Kandillere alınacak rugân-ı zeyt için aylık 15 akçe tahsis edilmiştir. Ayrıca gerektiği kadar halı, seccâde ve hasır alınmasını istemiştir.

B- Edirnekapı'da Câmi

Vâiz için özellikle âlim, nâsîh, sâlih, tefsîr ve hadîs nakline kâdir ve Hanefî mezhebinden bir kimse olması, hatib ve imâm olanların da sâlih, mütedeyyin, muttakîlerden olması şart edilmiştir.

Güzel sesli, lisânı sahîh ve fasîh, iyi nefesli kimselerden 4 kişi müezzin olup, her gün münâvebe ile vakit ezanlarını okuyacaklardır, cumaları, mübârek geceler, bayramlar ve Ramazan'da 4'ü birlikte ezanı edâ edeceklerdir.

Kayımların, çerağcılarının ve ferrâşların sâlihlerden mütedeyyin emîn ve tâhir kimseler olması istenmiştir. Bu kayıym, çerağcı ve ferrâşların kullanacağı levâzımın alınması için aylık 5'er akçe tahsîs edilmiştir.

Edirnekapı Câmîinde devir hatmi indirecek vazifelilerin iyi nefesli, güzel sesli, ayıptan uzak kişilerden olması, naat-hânın Hz. Peygamber'in şânını anlatan beyitler okuması şartı getirilmiştir.

Kur'ân-ı Kerim'in ve naat-ı şerîfin tilâvetinden sonra bir muarraf duâ edecektir. Câmide okunan duâların hepsi vâkıfenin eşi Rüstem Paşa'nın ruhuna hediye edilecektir.

Câmide güzel koku duyulması için tayin edilecek buhur-cunun (günlük ücreti, sarfıyla birlikte 6 akçedir) temiz birisi olması şartı getirilmiştir.

Câmide her ay ibrik alınması için 5 akçe tahsîs edilmiştir. Ayrıca ücret belirtilmeden ihtiyaç miktarınca halı ve hasır alımı, câmiin mihrabının çerâğı için her ay 3 vukiyelik içyağı, câmiin kanâdili için ayda 10 madra rugân-ı

zeyt, Ramazan'da minareye her gece 3 vukiyyelik rugân-ı zeyt, medresenin âb-hânesi için 1,5 vukiyyelik rugân-ı zeyt alınması şartı getirilmiştir.

C- Hoca Kâsım Mescidi

Vakfiyelerde bu mescidi vâkıfenin tamir ettirdiği ve vâkıfenin ikâmetgâhının yakınında olduğu kayıtlıdır. Mescide vâkıfe günlük 2'şer akçe ücretle imâm, müezzin ve kayyım tayin etmiştir. Vâkıfe, Hoca Kâsım Mescidi'ne alınması gereken bisât vs. levazım için günlük 2 akçe tahsis etmiştir.

D- Esirci Kemâl Mescidi

Her gün kuşluk vaktinde 4 mücevvid cüz-hân vâkıfenin mürebbiyesinin ruhuna birer cüz okuyacaktır.

Buraya kadar ele aldığımız görevliler ve ücretleri Tablo 5 ve 6'da gösterilmiştir. Görevlilerin sayısı ve ücretlerinin toplamı bu tablolarda verilmiştir.

E- Türbeler

Mihrimâh Sultan, vefâtından sonra defnedilmesi için bir türbe yapılmasını vasiyet etmiştir. Kızı Âyşe Sultan'ın da vefâtından sonra defni için bir türbe yapılmasını vasiyet etmiştir. Kocası Rüstem Paşa ve oğluna da Şehzâde Mehmed'in türbesi yakınında bir türbe yaptırmıştır. Bu üç türbedeki görevlilerin toplam sayısı 285 kişi olup, günlük toplam 637 akçe almaktadırlar (Bkz. Tablo 7).

Vâkıfe, üç türbeye de 12'şer türbe-dâr tayin etmiş türbe-dârların mü'min, sâlîh, ârif ve muvahhid kişiler olmasını, gece gündüz münâvebe ile hizmetlerini edâ etmelerini istemiştir.

Kendisinin ve Rüstem Paşa'nın türbelerinde sâlih, emîn, muttakî, tecvîd ile Kur'ân okumaya kâdir 24 kârî (okuyucu)nin gece gündüz münâvebe ile Kur'ân okumasını ve Kur'ân okunmadan bir saatin geçmemesini istemiştir. 16 kârî de Ayşe Sultan'ın türbesinde gece gündüz münâvebe ile Kur'ân okuyacaktır, Kur'ân okunmayan bir saat olmayacaktır.

Türbelerde her gün sabah ve ikindi namazlarından sonra hatim indirilmesi için 30'ar cüz-hân görevlendirilmiştir. Vâkıfenin türbesinde 27 cüz-hân, bir ser-mahfil, 1 noktacı, 1 muarriif görevlidir. Diğer iki türbede 54'er cüz-hân, 2'şer noktacı, 2'şer muarriif, 2'şer ser-mahfil görev yapacaktır. Cüz-hânların hepsi sâlih, muvahhid, mücevvid ve hüsn-i tilâvet sâhiblerinden olacaklardır. Ser-mahfiller, kırâate başlarken nâm-ı Hüdâ ile şiirler söyleyecek, bitirirken sûre-i İhlâs, Fâtîha ve Muavvazeteyni okuyacaklardır.

Cüzleri tefrîk eden müferrik-i eczâlar veya muarriifler, başlarken ve bitirirken Hz. Peygamber'in, âli, evlâdı ve as-hâbının, bütün müslümanların ve bilhassa türbede medfûn olanların ervâhına ve onların affedilmeleri için duâ edeceklerdir. Noktacılar her cemiyette hakkâniyet ile tanınmış kişilerden olacaklardır.

Vâkıfe Mekke'de Kâbe'deki Makâm-ı İbrahim'de, sâlih ve mücevvid kimselerden 30 kârînin hergün öğle namazından sonra birer cüz okumalarını ve sevabını kendisine hibe etmelerini istemiştir. Bu 30 kişinin içlerinde en âlim olanı reis-i kârî, cüzleri ayırmaya ve toplamaya kâdir olanı muarriif, garaz ve öfkeden berî (uzak) olanı noktacı olacaktır.

Mekke Şeyhi olan zât bu hatim tilâvetini başından sonuna kadar takib edecek, kârîleri gözetecek, terk-i hizmet ettirmeyecektir. Bu nâzırlık vazîfesi için de yıllık 10 filori kendisine verilecektir. Medine'de de Mescid-i Nebevi'de aynı şekilde öğle namazından sonra 30 cüz okunarak, bir hatim indirilecektir. Bu sefer, 10 cüzün sevâbı Hz. Peygamber'in ruhuna, 10 cüzü âli ve ashâbının ervâhına, 10 cüzün sevâbı da vâkıfeye hibe edilecektir. Bu 30 cüz-hânı takib edecek olan Medine şeyhine nâzırlığı için yıllık 10 filori verilecektir. Halîlür-Rahmân şehrinde okunacak hatim tilâvetinin sevâbı vâkıfeye hibe edilecek, Halîlû'r-Rahmân dergâhının şeyhi olan zât 30 cüz-hânı kontrol edecek nezâreti karşılığında yıllık 10 filori verilecektir (Tablo 8).

Vâkıfe vefâtından sonra, sevâbı kendisine hibe edilmek üzere Haremeyn'e gidip hac vazifesini ifa edecek 3 hacıya yıllık 6000'er akçe verilmesini istemiştir (Tablo 9).

Vâkıfe, vakıf gelirinden her sene 2500 (sağlam ayar) altın Mekke'ye, 2500 altın da Medîne'ye göndermeyi şart kılmıştır. Emîn, mûtemed, müstakîm bir kimse olan, Sürre emîni ile gönderilen bu keseler Mekke ve Medine kadıları, 4 mezheb imamları mârifetiyle açılacak Mekke ve Medine'nin fukaralarına dağıtılacaktır.

Biz bunu sosyal yardım olarak düşünürüz . Ancak, Mekke ve Medine gibi kutsal şehirlere özellikle bu yardımlar gönderildiği için din hizmetleri kategorisinde ele aldık (Bkz. Tablo 4).

II-- EĞİTİM VE ÖĞRETİM HİZMETLERİ

Eğitim ve öğretim hizmetlerinde toplam 41 personel çalışmakta bu kuruluşların toplam günlük masrafı 185 akçeyi bulmaktadır.

Mihrimâh Sultan'ın Üsküdar'da ve Yenibağçe semti, Karabaş mahallesinde de iki mektebi vardır. Üsküdar'daki mektep bugün çocuk kütüphanesi olarak kullanılmaktadır. ⁸

Bu mekteplerden Üsküdar'da olana müslümanların çocukları devam edebilecek, Kur'ân-ı Kerîm'i, din hükümlerini ve edebiyatı öğretmek üzere sâlih, âlim ve kiraate kâdir bir muallim vazifelendirilecektir. Ayrıca halîfe adıyla yine sâlih ve emîn bir kişi bu müslüman çocuklarına muallimin verdiği dersleri tekrar ettirerek, onların öğrenmelerini kontrol edecek. Sabırlı ve haline şükreden bir kennâs ise mektebin ve muallim-hânenin temizliği ile meşgul olacak.

Yenibağçe'deki mektebe özellikle fakirlerin çocukları ve diğer imânlı müslümanların çocukları gidebilecektir. Buradaki muallim de emîn ve âlim biri olup, çocuklara Kur'ân öğretecektir. Halîfe ise kerîm, yumuşak ve şefkatli olacaktır ve derslerde çocukların anlamadığı yerleri onlara anlatacaktır.

Vâkıfe vakfiyelerinde muallimlerle ilgili; çocuklara, yetimlere Kur'ân öğretmesi, onları terbiye etmesi, gerekirse tâkatlerine göre dövmesi, 7 yaşına gelince onlara namaz kilmalarını emretmesi, 10 yaşına gelince terk edenleri azarlayıp

8- Kuran, Aptullah, A.g.e., s.51.

onlara din umûrunu ve farzları öğretmesi için şart ihdâs etmiştir. İki mektepteki yedi görevlinin toplam günlük ücreti 11 akçedir (Tablo 10).

Mihrimâh Sultan'ın Üsküdü'daki medresesi 16 hücreli ve 1 dershânelidir. Medresenin müderrisi olarak fâzıl, kâmil, âlim, ulûm-ı akliyye ve fûnûn-ı asliyye derslerine kâdir, Rüstem Paşa Medresesi müderrisi tayin edilmiştir. Mihrimâh Sultan, Üsküdar'daki medresesine Rüstem Paşa medresesinin müderrisinden başkası müderris tayin edilecek olursa, bu işi yapana "Allah'ın ve meleklerin lânetinin onun üzerine olması" için bedduâ etmiştir. Bütün talebelere en üst düzeyde olanı muîd olup, derslerin tekrar takrîri ile meşgul olacaktır. Bu medresede sâlih ve mütedeyyin, ilim tahsil etmek için bulunan 14 talebeye; harçlık olarak günlük 2'şer akçe verilmesi vâkıfenin şartıdır. Talebeler medresenin hücrelerinde kalacaklardır. Sâdik bir kişi fecr vaktinden önce gün ağarmadan evvel, medresenin kapısını açacak, yatsı namazından sonra kapatacaktır. Temiz bir kişi de ferrâş olacaktır.

Edirnekapı'daki medrese ise 17 hücrelidir, Edirnekapı câmiinin bitişiğindedir. Edirnekapı medresesinin müderrisi ise âlim, fâzıl, kâmil, kavâid-i arabîyye ve fûnûn-ı edebîyye, tahrîr ve takrîre kâdir bir kişi olacaktır. Muîd bütün öğrencilerin en iyisi olacaktır. Sâdik bir kimse de bevvâb olacaktır. Bu medresede de medresenin hücrelerinde kalan 14 öğrenciye günde 2'şer akçe harçlık verilmesi şart edilmiştir.

Vâkife ayrıca vakfın gelirlerinin fazlasından Üsküdar'da 12 hücreli, bir dershâneli bir medresenin yapılmasını, bu medresede âlim ve fâzıl bir zâtın müderris olmasını, sâlihlerden ve ilim tâlibi 11 öğrenciye günde 2'şer akçe harçlık verilmesini ve sâdik, sâlih bir kişinin de bevvâb olmasını şart etmiştir.

III- SOSYAL HİZMETLER

Tablo 4'de görüleceği üzere; genel hizmet masrafları içinde % 4,37'lik bir paya sahip olan sosyal hizmetlerde Mihrimâh Sultan'ın Üsküdur'da deniz kenarındaki câmiinin yanındaki imâreti ve Rüstem Paşa Türbesi yakınlarındaki çeşmeyi göreceğiz.

Ayrıca Mihrimâh Sultan'ın sosyal hizmetler içinde ele aldığımız kimsesiz ölümlerin defnine ayırdığı tahsîsâtı da burada zikredeceğiz. Üsküdar'daki tabhâneler ve deniz kenarındaki hanlardan gelip geçen fakir ve kimsesiz müslümanlardan ölenlerin techîz, tekfîn ve defn edilmelerine harcanmak üzere vakıf gelirlerinden yıllık 100 akçe tahsîsi şartı getirilmiştir.

Sosyal hizmetler kategorisinde ele aldığımız çeşme ve kaldırım inşâsı; vâkıfenin şartları gereği münâsib güzergâhlar da gelir fazlasından yapılacaktır.

Gelip geçen susamışlar için Rüstem Paşa Türbesi yanındaki çeşmeye içi-dışı temiz, hüsn-i muâşeret ve muâmele ile bilinen kimselerden 4 saka tayin edilmişti, bunlar susuz kimselere su verecekler, türbenin ve çeşmenin etrâfının temiz olmasına dikkat edip, münâvebe ile vazîfe göreceklerdi.

Mü'min, selim, sâdık (garâz-ı nefsâniyeden berî) öfkeden uzak bir noktacı her gün iki defa Rüstem Paşa Türbesindeki hâfızları, türbe-dârları ve sakaları yoklayacak, özürsüz vazîfesini terk edeni mütevellîye bildirecekti.

Bu çeşme için gereken şem', ibrik, cârûb (süpürge), kîzân (çini vs.den yapılmış kulplu bardak) gibi levâzımın alınmasına günlük iki akçe tahsîs edilmişti. (Tablo 13).

Sıcak günlerde 1'er yük kar hergün, Temmuz ve Ağustos'ta her gün 2,5 yük kar, Ramazan ayı sıcaklara gelince her gece birer denk kar soğuk su içmek isteyen müslümanlara bu çeşmeden verilecekti. Suyu içenler vâkıfeye, Rüstem Paşa ile oğlunun ruhlarına duâ edeceklerdi.

Vâkıfenin Üsküdü'deki imâreti ile ilgili bilgiler daha uzun olduğu için bu konuyu şimdi ele almaya uygun buluyoruz.

Bu imaret, kervansaray şeklinde hizmet veren bir yapı grubundan oluşmuştu. Vakfiyeden han, 8 bâb misâfir-hâne, matbah, anbar, kiler ve istabdan müteşekkil olduğunu anladığımız bu yapı grubunun görevlileri ve şartları vakfiyede birbirinin içinde ve hizmet programı da az çok birbirini tâkib eden bir sıralama arzettiği için biz bu binâ topluluğunu burada hep birlikte değerlendireceğiz. İmaretteki görevlilerin nasıl insanlar olması gerektiği veya istendiğine dair vakfiyelerde yer alan şartlar şöyledir:

İmâret şeyhi; emîn, güzel ahlâklı bir kimse olacak, hergün, bayram namazından sonra, Regâib, Berât gibi mübârek gecelerde, yemeklerin ölçülerini, tuzlarını kontrol edecek,

ikinci namazından sonra yemeklerin muayyen bir şekilde tak-sîmine nezâret edip, gelen misafirleri rütbelerine göre odalarda ağırlayacak, onları güler yüzle karşılayıp, ikrâmda bulunacak, misafirlerin üç günden fazla kalması olursa, onları münâsîp bir lisanla ve tatlı dille îkaz edecek.

Vekîl-harç, emîn bir kişi olup tabhâneye gerekli malzemeyi günlük نرخ üzerinden ve âdil bir şekilde davranarak, karşılıklı hak gözeterek alacak. Vekîl-harç kâtibi, doğruluktan ayrılmayan güvenilir bir kişi olacak, yapılan masrafları yazacak. Temiz, sâlih ve emîn bir kimse kilerci olup, mutfağa alınan malzemeyi muhafaza edecek. Kilerci şâkirî, eli çabuk, idrâki temiz birisi olacak ve kilerin işlerine yardım edecek. Ârif ve emîn bir kimse anbarî olacak, anbara gelen hubûbâtı muhafaza edecekti. Ekmek pişirenlerin bir reisi olacaktı, dördü de temiz, sâlih ve itimâd edilir, ekmekçilik sanatında mâhir kişiler olacaktı. Aşçılar da bir aşçıbaşı ile birlikte dört kişi olup bunlar da, temiz, sâlih, müte-deyyin olacaklardı.

Gendüm-kûb (buğday döven) kuvvetli, sâlim, müte-deyyin biri olup, mutfağa gereken buğdayı dövüp temizleyecekti. 4 Nekkâd'ın hepsi de temiz insanlardan olup, ikisi piring, diğ-ger ikisi buğday ayaklıyacaktı.

Kâse-keşler (kâse taşıyıcıları) mü'min, dindâr ve müs-takîm kişilerden olacaktı. Hamâl-gûşt (et taşıyan) ve hîme-keş (odun çeken) olan personelin de mutemed insanlardan olması isteniyordu.

Kazgan-şûy ve kâse-şûy (kazan ve kâse yıkayan) olanların temiz, pak insanlardan, matbah kayyamanın da hizmete

kâdir bir kiři olması şart edilmiştir.

Nakîb-i nân (ekmek nakîbi) ve nakîb-i gûst (et nakîbi) olanların sâlih ve mütediyyin kimseler olması, hergün ekmek ve etin taksîminde vazîfeli olmaları şartı getirilmiştir. İmâretin kapısında hazır bulunmaları için mûtemed ve müteyakkız kimselerden iki kapıcı tayin edilmiştir.

Emîn ve temiz kimselerden olan dört ferrâştan ikisinin misâfir-hâne ve diğeri ikisinin de hanın temizliğine bakmaları istenmiştir.

Ahûrî olan kimsenin mütediyyin ve sâlih olması, sabah-akşam hanın kapısında beklemesi istenmiştir.

Kennâs-ı helâ olan kiři de temiz olacak ve helâların temizlenmesi ile ilgilenecektir.

İki meremmetciden biri su yolcu, diğeri kurguncu olacak, kurşun işinden anlayan bu tamirciler emîn insanlardan seçilecektir. İmâretin matbahında (mutfağında) hergün, iyi, hâlis un ve tuzdan ekmek pişecek ve ekmek piştikten sonra her fodula 100 dirhem olacaktır. Koyun etinden de yahni pişirilecektir. Ekmek ve etin yarısı sabah, yarısı da akşam hanın imâretindeki misâfirler, mücâvirler (komşu) ve fakirlere 100 dirhem (= 1 fodula) ekmek ve 100 dirhem (= 1 kat'a) yahni olacak şekilde dağıtılacaktır.

Vâkife hergün sabahları piriñç, fûlfûl, mastaki, nohut, tuz, soğan, maydanoz, yoğurt (mevsiminde), ısfenah (mevsiminde), kabak ve koruktan pişirilecek olan piriñç çorbasının ikramını istenmiştir.

İkindiden sonra iyi döğülmüş buğday ve kimyondan hazırlanan yemeğin ikrâmı istenmiştir.

Mutfakta yemek pişirmek için 3 vezinlik, fırında ek-
mek pişirmek için 2 vezinlik odun alınacaktır.

İmârette; bayramlarda, ramazan geceleri, cumâ günleri, regâib ve berât gibi mübârek günlerde ise pirinç, yağ, fûlfül, mastaki, nohut, tuz ve soğandan dâne yemeği, pirinç, yağ ve aselden de (bal) zerde yemeği, asel, nişasta, mevîz-i surh (kırmızı kuş üzümü), âlû-yı siyâh (siyah erik), incir, bâdam, kayısı ve zeğferândan zîrbâ yemeği, pirinç, pestil, mevîz-i surh, mevîz-i siyâh (siyah kuş üzümü), âlû-yı siyah, badem, nohut ve kuru nânedan ise şûrbâ-yı turş denilen ekşili çorba pişirilmesini ve bu yemeklerin ikrâmını istemiştir.

Misafir-hânelere gelen her misafire hemen 1 fodula ekmek ve 40 dirhem asel (bal) ikrâm edilmesini vâkife şart etmiştir.

Misâfirlere ziyafet verileceği zaman 5 kişiye bir sof-
ra hesabınca 16 sofralık dâne ve zerde yemekleri ile ekşi çorba pişirilecektir.

Mihrimâh Sultan'ın Üsküdar'daki bu hanın ve imâreti-
nin karşısında bulunan Rüstem Paşa hanına gelen misafirler, fukarâ ve salîhler için Mihrimâh Sultan imâretinde pişen sa-
bah ve ikindi çorbalarından birer tas, et ve ekmek verilmesi şart edilmiştir. Bu şart cumâ günleri, mübârek gün ve gece-
lerde ve sâir günler için geçerlidir.

Mihrimâh Sultan'ın medresesindeki talebeye her gün birer kit'a (100 dirhem) et, ikişer fodula, birer tas çorba, muîde 2 kit'a et, 4 fodula ve 2 tas çorba, imâretin hademe-
sine de her gün et, ekmek ve aş verilmesi şartı getirilmiştir.

Her gece hubbâzlar, tabbâhlar ve misâfirhâneler için 4'er tane şem'-i rugân tahsisini istemiştir.

Bakır âletlerin temizliği için yılda 600 akçe ayrılmıştır. Misâfirhânelere kâlî (halı), seccâde, hasır, nat' (meşinden yapılmış döşek) ve bevârî alınmasını isteyen vâkıfe bu alış-veriş için bir miktar tayin etmemiştir.

Ayrıca, imâret vekilharcı tarafından her sene imârete gereken zahîreyi alması için yıllık 400 akçe tahsîs etmiştir.

IV- AİLE FERTLERİNE HARÇLIK

Vakıf kurmak, mülkiyetine sahip olunan mal veya malların hayrî veya sosyal bir eser için tahsîs edilip toptan terkini gerektirmektedir.

Aile mirâsının bir bölümünün böyle vakfedilmesi, aile menfaatlerine dokunmaktadır. Vâkıflar da mülklerinin büyük bir bölümünü vakıf haline dönüştürürken, vakıf gelirleri üzerinde istedikleri gibi düzenlemeler yapmaları sayesinde aile menfaatlerini koruyabilmişlerdir.

Mihrimâh Sultan da padişah babasından aldığı temlik-nâmelerle mülkü haline gelen mallarından ailesinin hisse-dâr olabileceği ve aynı zamanda bütün siyâsî tarruzlardan da malına, mülkünü en iyi şekilde muhâfaza edebileceği yolu tercih etmiştir.

En başta kendisi vakfa mütevellîlik hizmeti karşılığında kendisine (II. bölümde bu konu ele alınmıştı) vakıf gelirleri üzerinden bir ücret tayin etmişti. Kendisinden sonra evlâdının bu hizmet karşılığındaki ücretine zam şartı dahi getirmişti.

Vâkıfe, görev karşılığı ücretten başka , kızı Ayşe Sultan'a günde 200 akçelik bir harçlık tahsîsi sûretiyle onu sanki kayd- ı hayat şartıyla maaşa bağlamış oluyordu.

Ayşe Sultan'ın vefâtından sonra, onun evlâdının kız ve erkek bâliğ olanlarına neslen ba'de neslin yani nesilden nesile vakıf gelirinden günlük 50'şer akçe tahsîsini vâkıfe şart etmiştir. Bu belirlenmiş harçlıklardan ayrı, Mihri-mâh Sultan biraz sonra göreceğimiz gelir fazlası ve tamir şartlarında ele alınacağı vechile, vakfın gelir fazlasından icab eden masraflar görüldükten sonra kalanın yine Ayşe Sultan'a verilmesini şart kılmıştır.

Tablo 4'de aile fertlerine harçlık kısmında masrafı günlük 250 akçe olarak göstermemizin sebebi yukarıdaki açıklamalardan anlaşılmaktadır, düşüncesindeyiz.

V- VAKIF İDARESİ

Tablo 4'de gösterildiği şekilde 13 görevli günde toplam 100 akçe alarak, vakfın hizmet birimlerinde % 3,10'luk bir hisseye sahiptirler.

Vakıf idaresinin, evvelce II. bölümde yeri geldiği için üzerinde durulmuştu. Vakfın mütevellî ve nâzarları, câbî ve kâtibleri vakfın hep daha iyiye, güzele, doğruya ulaşması, gelirlerinin ve hizmetlerinin artması için çalışan vakfın tamamının yöneticileridirler.

VI- MEVKÛFÂTIN TAMİRİ

Her sene 10.000 sikke-i sultânî, bütün mevkûfâtın tamir icab ettiren kısımları için harcanacaktır. Tamirat her türlü masraftan ve mevâcibden önce yapılacaktır. Eğer

mevkûfâtın tamamı harâb olursa, tamir için öncelik imâret ve hana verilecektir. Sonra diğer binalar önemlerine göre tamir edilecektir.

Vâkıfenin eşi Rüstem Paşa'nın evkâfından tamire muhtâc olan yerlerin de gelir fazlasından tamiri yapılacaktır .

VII- AKAR İŞTİRÂİ

Vâkıfe; tamirler yapıldıktan sonra kalan gelir fazlasından yıllık 100.000 filoriye varana kadar revaçtaki yerlerden âkar alınarak, kiraya verilmesini ve bu ücretin de vakıf için saklanması şart kılmaştır (Tablo 4).

x x
x x

Vâkıfe; vakfın bütün görevlileri için kayd-ı nefisle vazîfeye kıyâm edilip, şer'î bir özür ve zarûrî bir hâl olmadıkça vazifenin terkedilmeyeceği, nâib tutulmayacağı, tutulursa kabul edilmeyeceği ve vazîfesini terk edene ücret ve vazîfe verilmeyeceği, vazîfelilerin hizmette kusûr etmemeleri ve talebelerin de şer'î özürleri olmadan derslerine devamsızlık yapmamaları şartlarını getirmiştir.

Hizmet birimlerinde Mihrimâh Sultan'ın evkâfının gelir kaynaklarının nerelerde harcandığı konusu üzerinde durduk.

Rakamlar bize daha ziyade dinî hizmetlerin ağırlıklı olduğunu göstermektedir.

587 rakamına ulaşan duâ-gûlar da bunun bir delîlidir. Vakfın giderleri içerisinde önemli bir pay sahibi olan duâ okuyucularının bu çokluğunu izah için Nihad Sami Banarlı'nın satırları aydınlatıcı olmaktadır. ⁹

9- Banarlı, Nihad Sâmi, Yahyâ Kemâl Yaşarken, İstanbul, 1983 s. 144-146.

"(...) Üsküdar'da iskele karşısındaki Mihrimâh Sultan Câmii'nin arkasındaki tepeye Sultan Tepe denilmektedir. Sultan Tepe'nin delâlet ettiği mânâyı bugün çok kimseler bilmezler. Halbuki, Sultan Tepe, Mihrimâh Sultan köşkünün bulunduğu tepe demektir. Bizim sivil mimarîmizin şâheserleri arasında bulunduğu hikâye edilen bu köşk Mihrimâh Sultan Câmii'nden de evvel yapılmıştı. Ayrıca bu köşkün de, câmii'nin de hazîn bir mâcerâsı vardır. Çünkü Şehzâde Mustafa, babası Kânûnî Sultan Süleymân'ın emriyle Konya Ereğli'sinde îdam edildiği zaman yeniçeri ordusunda belki ilk defâ millî ve samîmî bir isyan başgöstermişti.

Bunun üzerine, hâdisenin başlıca suçlusu ve müsebbibi olarak gösterilen Sadrâzâm Rüstem Paşa azledilmiş, yerine Kara Ahmed Paşa sadrâzâm seçilmişti. Rüstem Paşa iki sene kadar Mihrimâh Sultan Câmii'nin arkasındaki evinde ve o köşkte sürgün ve gözden düşmüş bir vaziyette karısı Mihrimâh Sultan'la beraber hüzünlü bir hayat yaşamıştı. İşte Mihrimâh Sultan belki de bu vak'anın ve bu mahzûn hayatın bir kefâreti bir adağı olarak tepenin eteklerindeki düzlüğe bugünkü Mihrimâh Sultan Câmii'nin, Mimar Sinan'ın eliyle inşâ ettirmiş ve Üsküdar'a bir sultan hanım tarafından düşünülen ilk millî ve ebedî çığığı vurmuştur.(...)"

Vakfın hizmet birimleri --belirtilen meblâğlar akçe değerliklidir-- (Tablo 4) :

MASRAF KALEMLERİ VE KURULUŞLARIN SAYISI	PERSONEL		PERSONEL ÜCRETLERİ TOP.		GENEL MASRAFLAR		YEKUN		YÜZDE %		
	SAYI	%	GÜNLÜK AYLIK	YILLIK %	GÜNLÜK AYLIK	YILLIK	GÜNLÜK AYLIK	YILLIK			
EĞİT VE ÖĞRETİM Mektep	2	1,39	11	--	0,37	--	11	--	5,73		
HİZMETLERİ Medrese	2	2,87	174	--	5,86	--	174	--	5,39		
Mescid	2	0,56	12	--	0,40	--	14	--	0,43		
Câmi	2	21,74	624,5	--	21,92	35	1300	624,5	1300	19,33	
Türbe	3	22,69	637	--	21,45	--	637	--	19,72		
DİN Duâ-gûyan	--	46,66	1278,5	--	43,05	--	1278,5	--	39,58		
HİZMETLERİ Dinî gün merasimleri	--	--	--	--	--	--	1300	--	1300	--	
Hac ifâsı	--	0,24	--	--	--	--	--	--	--	--	
Mekke Medine fukarası	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	
İnâret	1	3,42	114	--	3,84	--	1000	120	1000	3,72	
SOSYAL. Çeşme	1	0,39	19	--	0,64	--	21	--	--	0,65	
HİZMETLER Kimsesiz ölümlerin defni için	--	--	--	--	--	--	100	--	100	--	
Çeşme vekâldırım inşâsı	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	
AİLE FERTLERİNE HARÇLIK	--	--	--	--	--	250	--	250	--	7,74	
VAKIF İDARESİ	--	1,04	100	--	3,37	--	100	--	--	3,10	
MEVKUFATIN TAMİRİ	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	
AKAR İŞTİRAİ	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	
YEKUN	13	1256	100	2970	100	260	3700	3230	35	3700	100

Tablo 4'de gösterildiđi halde gider olarak miktarı verilmemiş olan hizmet birimleri şunlardır:

Hac ifâsı ile görevli 3 hacıya yıllık 6000'er dirhem,

Mekke ve Medine fukarasına yılda 2500'er altın,
Mevkûfâtın tamiri için yılda 10.000 sikke-i sultânî,

Akar iştirâı için yılda 100.000 fileri tahsis edilmistir.

Mescid ve Câmi 'ler (Tablo 5) :

GÖREVLİLER	GÖREVLİ SAYISI	GÖREVLİ ÜCRETLERİ(akçe)	ÜCRETLER TOPLAMI (akçe)
İmam	1	10	10
İmam	1	8	8
İmam	1	2	2
Hatib	1	10	10
Hatib	1	9	9
Vâiz	2	10	20
Müezzin	1	6	6
Müezzin	3	5	15
Müezzin	4	4	16
Müezzin	1	2	2
Muvakkit	1	4	4
Kayyum	2	4	8
Kayyum	2	3,5	7

(Tablo 5 devam) :

Kayyum	1	3	3
Kayyum	1	2	2
Çerâğcı	4	3	12
Hâfiz-ı kütüb	1	2	2
Ferrâş	2	3	6
Buhûrî	1	7	7
Buhûrî	2	6	12
Kennâs	1	2	2
Reis-i cûzhân	2	3	6
Ser- cûz-hân	1	2	2
Cûz-hân	1	5	5
Cûz-hân	146	2	292
Cûz-hân	31	1,5	46,5
Devir-hân	10	2	20

(Tablo 5 devam) :

Hâfız	9	2	18
Ser -mahfil	3	4	12
Ser-mahfil	1	3	3
Kârî	6	1,5	9
Müsebbih	17	1	17
Muarrif	2	3	6
Muarrif	3	2	6
Noktacı	1	3	3
Noktacı	2	1	2
Hoş-hân	1	5	5
Yâsin-hân	1	2	2
Amme-hân	1	2	2
Naat-hân	1	5	5
Mushaf-hân	1	2	2

(Table 5 devam) :

Duê-hân	1	3	3
Fâtiha-hân	1	1	1
İniâs-hân	3	2	6
YEKÛN	280	-	636,5

Dû-gûyan (Tablo 6) :

GÖREVLİLER	GÖREVLİ SAYISI	GÖREVLİ ÜCRETLERİ (Akçe)	ÜCRETLER TOPLAMI (Akçe)
Reis-i cüz-hân	4	3	12
Ser cüz-hân	1	4	2
Cüz-hân	1	5	5
Cüz-hân	305	2	610
Cüz-hân	31	1,5	46,5
Reis-i kârî	3	3	9
Kârî	64	3	192
Kârî	81	2	162
Kârî	6	1,5	9
Devir-hân	10	2	20
Ser-mahfil	3	4	12
Ser-mahfil	6	3	18
Hâfız	9	2	18

(Tablo 6 Devam) :

Muarrif	9	3	27
Muarrif	3	2	6
Müferrik-i eczâ	2	3	6
Noktacı	11	3	33
Noktacı	2	1	2
Müsebbih	17	1	17
İhlâs-hân	3	2	6
Yâsin-hân	1	2	2
Arme-hân	1	2	2
Fâtiha-hân	1	1	1
Na'at-hân	1	5	5
Mushaf-hân	1	2	2
Duâ-hân	1	3	3
İisg-hân	1	5	5

(Tablo 6 Devam) :

Buhûrî	1	7	7
Buhûrî	2	6	12
Buhûrî	1	3	3
Buhûrî	2	2	4
YEKÛN	584	-	1258,5

Mihrimâh Sultan , Rüstem Paşa ve Ayşe Sultan Türbeleri
(Tablo 7):

GÖREVLİLER	GÖREVLİ SAYISI	GÜNLÜK ÜCRETLER (Akçe)	ÜCRETLER TOPLAMI (Akçe)
Türbe-dâr	36	1,5	54
Buhur-dâr	1	3	3
Buhur-dâr	2	2	4
Reis-i cüz-hân	2	3	6
Cüz-hân	162	2	324
Kârf	64	3	192
Ser-mahfil	5	3	15
Muarrif	4	3	12
Noktacı	7	3	21
Muferrik-i eczâ	2	3	6
YEKÜN	285	-	637

Harameyn ve Halilü'r-Rahman
(Tablo 8) :

GÖREVLİLER	GÖREVLİ SAYISI	ÜCRETLER		ÜCRETLER TOPLAMI	
		GÜNLÜK (Akçe)	YILLIK (Filori)	GÜNLÜK (Akçe)	YILLIK (Filori)
Kârî	81	2	-	162	-
Reis-i kârî	3	3	-	9	-
Muarrif	3	3	-	9	-
Noktacı	3	3	-	9	-
Nâzır	3	-	10	-	30
YEKÛN	93	-	-	189	30

Hac ifâsı
(Tablo 9) :

GÖREVLİLER	GÖREVLİ SAYISI	YILLIK ÜCRETLER (Dirhem)	ÜCRETLER TOPLAMI (Dirhem)
Hacı	3	6.000.-	18.000.-

Üsküdar ve Yenibağçe Karabaş Mahallesiindeki mektebler
(Tablo 10) :

GÖREVLİLER	GÖREVLİ SAYISI	GÜNLÜK ÜCRETLERİ (Akçe)	ÜCRETLER TOPLAMI (Akçe)
Muallim	2	3	6
Halife	2	2	4
Ferrâş	1	1	1
YEKÜN	5	-	11

Çeşme (Rüstem Paşa Türbesi yakınında)
(Tablo 13) :

GÖREVLİLER	GÖREVLİ SAYISI	GÜNLÜK ÜCRETLER (Akçe)	ÜCRETLER TOPLAMI (Akçe)
Saka	4	4	16
Noktacı	1	3	3
Genel Masraf (Levâzım İştirâı)	-	2	2
YEKÜN	5	-	21

Üsküdar ve Edirnekapı Medreseleri
(Tablo II) :

GÖREVLİLER	GÖREVLİ SAYISI	GÜNLÜK ÜCRETLER (Akçe)	ÜCRETLER TOPLAMI (Akçe)
Müdürris	2	50	100
Muîd	2	5	10
Talebe	29	2	58
Bevvâb	2	2	4
Ferrâş	1	2	2
YEKÛN	36	-	174

Gelir fazlasından yapılacak medrese :

GÖREVLİLER	GÖREVLİ SAYISI	GÜNLÜK ÜCRETLERİ (Akçe)	ÜCRETLER TOPLAMI (Akçe)
Müdürris	1	40	40
Dânişmend	11	2	22
Bevvâb	1	1,5	1,5
YEKÛN	13	-	63,5

Üsküdar'daki İmâret
(Tablo 12) :

GÖREVLİLER	GÖREVLİ SAYISI	GÜNLÜK ÜCRETLERİ (Akçe)	ÜCRETLER TOPLAMI (Akçe)
İmâret Şeyhi	1	8	8
Vekil-harc	1	6	6
Vekil-harc kâtibi	1	6	6
Kilerci	1	4	4
Kilerci şâkirdi	1	2	2
Reis-i hubbâz	1	5	5
Hubbâz	3	4	12
Ferrâş	4	3	12
Aşçı - başı	1	5	5
Aşçı	3	4	12
Kazgan- şûy	1	2	2
Kâse- şûy	2	1	2
Kâse- keş	4	1	4

(Tablo 12 Devam) :

Nekkâd	4	1	4
Hamâi-ı gûşt	1	1	1
Hîme- kaş	1	1	1
Nakîb-i nân	1	2	2
Nakîb-i gûşt	1	2	2
Matbah Kayyumu	1	2	2
Kayyum- hân	2	3	6
Kapucu	2	2	4
Kennâs	1	1	1
Genâüm- kûb	1	3	3
Ahûrî	1	3	3
Oduncu	1	1	1
Meremmetâi	2	2	4
YEKÛN	43	-	114

Vakıf idâresi
(Tablo 14) :

GÖREVLİLER	GÖREVLİ SAYISI	GÜNLÜK ÜCRETLER (Akçe)	ÜCRETLER TOPLAMI (Akçe)
Mütevelli	1	40	40
Nâzır	-	-	-
Kâtib	1	10	10
Câbî	5	5	25
Atıl câbî	1	5	5
Kâtib	5	4	20
YEKÜN	13	-	100

S O N U Ç

Görüldüğü gibi, Mihrimâh Sultan, yaşadığı devrin önde gelenlerinden bir saraylı olarak, günümüzde bile ayakta duran eserlerin sahibidir. Onun ismiyle yaşayan bu âbidelerin en önemli özelliklerinden biri de Mimar Sinan'ın eserleri olmalarıdır.

Mihrimâh Sultan'ın vakfiyelerinde mîrî arazilerin temlik-nâme ile mülk hâline dönüştürülmesi; sonra bu mülklerin vakıf yoluyla hayır eserlerinin hizmetlerinin devamlılığını sağlayacak şekilde gelirlendirilmesi konusu üzerinde durulmuş, bu mülkler ve karşılıksız hizmet veren kuruluşlar açıklanmıştır.

Kânûnî Sultan Süleyman'ın hükümdarlığı sırasında, Osmanlı devleti en ileri zamanlarından birini yaşamıştı. Mihrimâh Sultan; padişah babasının saltanatı zamanında, yüksek kademe bürokratlarından da birinin eşi olarak yaşamış bir hanım sultandı. Onun mal varlığını vakıf kurmak yoluyla ebedileştirmek istemesi, yaşadığı dönemde karşılaşılan bir alışkanlık halindeydi.

Vakıf eserlerinde gördüğümüz câmilere ve mescidleri, bu kuruluşların görevlileri dışında duâ-gû adı ile İslâm'da bulunmayan ve geçimlerini duâ okumakla sağlayan yeni bir dinî sosyal grubun varlığını da gördük.

Bu duâ okuyanlar, câmi ve mescidlerde vâkîfenin şartı gereği hem devrin padişahının; devletinin, sıbhatinin, ömrünün uzun olması için, hem de vâkife için duâlar ederek, âdetâ o günkü propaganda mekanizmasının işleyişinin bir tezâhürü

olarak nitelendirilebilir. Çünkü vakit namazlarında, diğer mübârek gün ve gecelerde ibâdet yerlerinde bulunan cemaat okunan duâları dinleyeceklerdir.

Mihrimâh Sultan'a babası tarafından verilen temlik-nâmelerle Balkanlarda geniş arazilerin mülkiyeti de verilmişti. Koçi Bey, risâlesinde bu konuda şöyle söylemektedir: "(...) kerîme-i mükerrereleri Mihrümâh Sultana kemâl-i mer-tebe nazarları olmağın murâdına müsâade eyleyip ecâdâ zama-nında fetholunmuş memâlikten ol kadar kariyeler temlik eyledi ki, mülûk-i tavâiften bir pâdişâha hazîne olmağa kifâyet ederdi. Anlar dahi bazı hayrat yapıp evlâdına vakfeylediler. Hâlâ beher sene ol evkâftan yüz yük kadar akçe gelir (...)"¹

Mihrimâh Sultan'ın bu geniş emlâkını vakfettiğini ve vakıf gelirinden kızı Ayşe Sultan'a hergün ödenmek üzere maaş bağlattığını, vakfın tevliyet ve nezâret işlerini önce kendisine, sonra kızına ve kızının evlâdına ücret karşılığı şart kıldığını düşünecek olursak, bu vakfın yarı-âilevî bir vakıf olduğu hükmüne varıyoruz. Vakfın giderlerinde % 7'lik bir hisseye sahip olan evlâda yardım giderinin, dinî hizmetlerden sonra ikinci sırada bulunması da vakfın yarı-âilevî vakıf olduğu konusundaki görüşümüzü kuvvetlendirmektedir.

Koçi Bey risâlesinde vâridatı ancak kılıç ehline ait olan fethedilmiş arazinin, pâdişahın keyfiyle rastgele temlîkinin ger'an câiz olmadığını bunlarda vakıflar hola aile vakıfları kurulmasının meşru' olmadığını da belirtmiştir.²

1- Koçi Bey Risâlesi, İstanbul, 1303, s.97.

2- Koçi Bey, A.g.e., s. 79-83.

Bu konuda "(...) ol makûle sultanlar fevt oldukda havassı mîrîye alınırken sonra gelenler dahî vakfetmeye başladı. Hilâf-ı şer', sarf-ı beytü'l-mâl-i müslîmîn olan bu haslar zâyi' ve telef oldu. Sevab îtikadına vebâle girdiler (...)"³ diyerek önceleri şahıslara verilen temliklerin onlar ölünce hazineye geri döndüğünü fakat daha sonra bu emlâkin vakfa dönüştürülerek, şeriata aykırı bir şekilde bu hasların ziyân olduğunu kaydetmiştir.

Nitekim; devlet Mihrimâh Sultan'a verdiği temlikle kalmayıp, başkalarına da mîrî toprakları temlik ettiği için tımar sistemi bu durumdan çok zarar görmüştür.

Bu hususu da Mustafa Nuri Paşa Netâyicü'l-Vukûat'da şöyle değerlendirmektedir: ⁴ "(...) hazine giderlerinin artmasına karşılık olmak için gelir arama mecburiyeti ortaya çıktığından önce, büyükce zeâmet ve tımarlar boşaldıkça hak sahiplerine verilmeyip mîrî mukâtaalar adı ile hazine adına zaptedilip her yıl mültezımlere verilerek iltizâm bedeli olarak alınan paralar, gelir yazılmaya başlandı (...)"

Bir yandan hak sahiplerine verilmeyip, padişaha yakın olanlara verilen, bir yandan da boşaldıkça iltizâma çıkarılan tımar toprakları sahiplerini bulamadıkları gibi bu durum devletin yıkılışında önemli bir rol oynamıştır. İltizâm usûlünü Rüstem Paşa başlatmış, tımar sistemi zedelenmiş eyâlet askerleri azalarak, eyâletler güçsüzleşmişti. İltizâmın ilk uygulanması hazineye gelir getirmiş fakat oraları satın alanlar, feodal beyler, ağalar haline gelip yerli ahaliye eziyete

3- Koçi Bey, A.g.e., s.97.

4- Mustafa Nuri Paşa, Netâyicü'l-Vukûat, sad. Neşet Çağatay, Ankara, 1987, C.I-II, s. 162.

varacak şekilde muameleler etmişlerdir. İltizâm usûlü Rüstem Paşa'dan sonra bir süre terkedilmiş daha sonra yine uygulanmış nihayet padişah I. Abdulmecid'in (1856) Islahat Fermanı ile kaldırılmıştır.

Görüldüğü şekilde devlet en güçlü günlerinde bile mîrî arazinin temlik edilmesi sûretiyle kaynaklarını isrâf ederek, gelir arayacak hâle gelmiştir.

Mihrimâh Sultan'ın "gelir ve gider" veya bir başka deyişle "akar ve hayır" gruplarının bu değerlendirilmesinden ortaya çıkarılacak sonuç şudur ki; devletin arazisinin böyle fazla miktarda ona verilmesi neticede devlete sosyal hizmet, eğitim ve öğretim hizmeti alanlarında nisbet olarak az denilecek ölçüde yardımcı olmuştur. Ailesine yaptığı bağış ve duâcılara yüklü şekilde verdiği maaşlar, sahip olduğu siyâsî ve sosyal prestijini devamını temin düşüncesinden ortaya çıkmıştır, diyebiliriz.

BİBLİYOGRAFYA

Mihrimâh Sultan'ın Vakıflar Genel Müdürlüğü

arşivindeki yazma vakfiyeleri:

	<u>Defter No:</u>	<u>Sayfa No:</u>	<u>Sıra No:</u>
Rebû'l-evvel 957 H. (1550 M.) tarihli vakfiyesi	635	1-32	1
Zilhicce 965 H. (1557 M.) tarihli vakfiyesi	635	62-78	8
Rebû'l-evvel 970 H. (1562 M.) tarihli vakfiyesi	635	78-82	9
Ramazan 975 H. (1567 M.) tarihli vakfiyesi	635	82-83	10
Rebû'l-âhir 978 H. (1570 M.) tarihli vakfiyesi	635	83-91	11
Zilhicce 965 H. (1557 M.) tarihli vakfiyesi	635	97-125	12

Defterde 12 numara ile verilmiş olan bu vakfiye Arapçadır, Arapçadan tercümesi Vakıflar Genel Müdürlüğü arşivinde 2148 no.lu defterin 15. sırasında 234.- 252, sahifeleri arasında kayıtlıdır.

ARAŞTIRMALAR

- Ahmed Refik, Kadınlar Saltanatı, İstanbul, 1332.
- Akdâğ, Mustafa, Türkiye'nin İktisâdî ve İctimâî Tarihi, Ankara, 1971 , C. I ve II.
- Ayvansarâyî, Hüseyin, Hadîkatü'l-Cevâmî', İstanbul, Matbaa-i Âmire, 1281, C. I ve II
- Ayverdi, Ekrem Hakkı, Avrupa'da Osmanlı Mimârî Eserleri, Bulgaristan, Yunanistan, Arnavutluk, İstanbul,1982, IV. C, 4.,5.,6. kitap.
- Ayverdi, Sâmiha, Türk Tarihinde Osmanlı Asırları, İstanbul, 1977, C. I,
- , Boğaziçinde Tarih, İstanbul 1982.
- Baltacı, Dr. Cahid, XV. ve XVI. Asırlar Osmanlı Medreseleri, İstanbul, 1976
- Banarlı, Nihad Sâmi, Yahyâ Kemâl Yağarken, İstanbul, 1983.
- Barkan, Ömer Lütfi, XV. ve XVI. asırlarda Osmanlı Devletinde Zirâî Ekonominin Hukûkî ve Mâlî Esasları, Kanunlar, İstanbul,1943, C. I.
- Barkan, Ömer Lütfi, Ekrem Hakkı Ayverdi, İstanbul Vakıfları Tahrir Defteri 953 (1546 M.) Tarihli, İstanbul 1973.
- Baysun, Cavid, "Mihr-ü-Mâh Sultan", İ.A., C. 8
- Belge, Murat, "Rüstem ile Mihrimâh", Tarih ve Toplum Dergisi, Ocak 1987, Sayı 37, s. 29-36.
- Berki, Ali Himmət, Vakfa Dair Yazılan Eserlerle Vakfiye ve Benzeri Vesikalarda Geçen İstilah ve Tabirler.
- Cin, Prof.Dr. Halil, Osmanlı Toprak Düzeni ve Bu Düzenin Bozulması, İstanbul 1985.
- , Mîrî Arazi ve Bu Arazinin Mülk Haline Dönüşümü, Ankara 1969.

- Danişmend, İsmail Hâmi, İzahlı Osmanlı Tarihi Kronolojisi, İstanbul 1948, C. II, İstanbul 1973, C. III,
- Devellioğlu, Ferit, Osmanlıca Türkçe Ansiklopedik Lugat, Ankara 1986.
- Evliya Çelebi Seyahatnâmesi, İkdâm Matbaası, 1314, C. I,
- Gökbilgin, Tayyib, XV. ve XVI. Asırlarda Edirne ve Paşa Livâsı, İstanbul 1952.
- Koçi Bey Risâlesi, İstanbul 1303.
- Konyalı, İbrahim Hakkı, Âbideleri ve Kitâbeleriyle Üsküdâr Tarihi, İstanbul 1976, C.I, İstanbul 1977, C.II.
- Köprülü, Ord.Prof.Dr. M. Fuad, İslâm ve Türk Hukuk Tarihi Araştırmaları ve Vakıf Müessesesi, İstanbul 1983.
- , "Vakıf Müessesesinin Hukûkî Mahiyeti ve Tarihî Tekâmülü" Vakıflar Dergisi, Ankara, 1942, Sayı 2, s. 1-35.
- Kur'ân-ı Kerim ve Türkçe Anlamı (Meâl) Diyanet İşleri Başkanlığı Yay. No.90, Ankara 1979,
- Kuran, Aptullah, Mimar Sinan, İstanbul 1986.
- Mehmed Süreyyâ, Sicill-i Osmânî, Matbaa-i Âmire, İstanbul 1308, C. I,
- Mustafe Nuri Paşa, Netâyicü'l-Vukû'at, Kurumları ve Örgütleriyle Osmanlı Tarihi, Sadeleştiren: Prof.Dr. Neşet Çağatay, Ankara 1987, C.I-II.
- Müneccimbaşı, Sehâifü'l-Ahbâr, Matbaa-i Âmire, İstanbul 1285, C.III,
- Pakalın, Mehmet Zeki, Osmanlı Tarih Deyimleri ve Terimleri Sözlüğü, C. I-II-III,
- Şemseddin Sâmî, Kamusü'l-A'lâm, Mihran Matbaası, İstanbul 1306, C.VI.
- Târih-i Peçevî, Matbaa-i Âmire, İstanbul 1283.

- Târih-i Selânikî, Matbaa-i Âmire, İstanbul 1281.
- Tarih-i Solak-zâde, Mahmut Bey Matbaası, İstanbul 1397.
- Turan, Prof.Dr. Osman, Türk Cihan Hâkimiyeti Mefkûresi Tarihi, İstanbul 1969.
- Unat, Faik Reşit, Hicrî Tarihleri Milâdi Tarihe Çevirme Kılavuzu, Ankara 1984.
- Uzunçarşılı, İsmail Hakkı, Osmanlı Tarihi, Ankara 1949, C. II
- Yediyıldız, Bahaeddin, "Vakıf" mad., İ.A., C. 13.
- , "Vakıf Müessesesinin 18. Asırda Kültür Üzerindeki Etkileri" Türkiye'nin Sosyal ve Ekonomik Tarihi (1071-1920), Ankara 1980, s.157-161.
- , "Vakıf Müessesesinin 18. Asır Türk Toplumundaki Rolü", Vakıflar Dergisi, Ankara 1982, Sayı 14, s. 1-29.
- , "Müessese-Toplum Münâsebetleri Çerçevesinde 18. Asır Türk Toplumuna ve Vakıf Müessesesi" Vakıflar Dergisi, Ankara 1982, Sayı 15, s.25-63.
- , "Vakıf İstilahları Lugâtçesi", Vakıflar Dergisi, Ankara 1982, Sayı 17, s. 55-61.
- , "18. Asırda Türk Vakıf Teşkilâtı", Tarih Enstitüsü Dergisi (Prof. T. Gökbilgin Hâtıra Sayısı), İstanbul, 1982, C. XIII, s. 171-190.
- , "Türk Vakıf Kurucularının Sosyal Tabakalaşmadaki Yeri 1700-1800" Osmanlı Araştırmaları, İstanbul 1982, s. 143-164.
- , "18. Asır Türk Vakıflarının İktisâdî Boyutu", Vakıflar Dergisi, Ankara 1984, Sayı 18, s. 5-43.
- , "Türk Kültür Sistemi İçinde Vakfın Yeri", Vakıflar Dergisi, Ankara 1988, Sayı 20, s. 403-408.
- , Ordu Kazâsı Sosyal Tarihi, Ankara 1985
- Yücel, Yaşar, Muhteşem Türk Kânûnî ile 46 Yıl, Ankara 1987.

EK I - 1 no.lu vakfiyenin fotokopisi

سبل اید و بر هر سر بوزی بود... کید و ب نهر بند کورد... اندن غریب مایل اسکری بوی... بر دکلان طاشه وارور... طاشه اندن نهر مسفری جنوبی... واد نیک صوبی نهر افرقنه قولد و غنی... غریبه مایل جنوبی بر مقدار کید و... وادی مزبور آلمشوق اولوب صاغ جانیه کیدن... مایل جنوبی بر مدت کید و... کید و ب اندن غریبه مایل اید و... مایل کید و ب شقی صواقدن... او زرنه قانع اولان اغاج کوری... کوشه طاشه اندن غریبه مایل... ایچند حیل مدت کید و... آرمیان ایچند غریبه مایل... کتار نره دکلان طاشه وارور... بر مدت کید و ب فریه... بجا کوشه طاشه اندن بر مقدار کید و... ایدن طریق مزبوری قطع اید و... تارله لویه فریه نوه قمری دن... واروب اندن شرق مایل تارله... قبله به میل ابرج اوزمانند... کید و ب صول جانیه بول کتار نره... شرق میل اید و ب بول کید و... قبله به متوجه بول کید و... طاشه اندن جانب شرق متصرف اولوب... بلانچیه بر کید و ب بولی قطع اید و... تارله لرا ایچند بر مقدار کید و... تارله سی پاشن بر بول میشه اغاجی... ایچند کید و ب اغاج اولان و ایکی... و بچونامه دمنک تارله کتار نره بولک... اندن جنوب مایل بول کید و ب صول... نوه قمری دن استامشوق بول غرنا... فر شوکتونامه جناز بود کتار نره... مزبور کید و ب صواقدنیه فر شوکتونامه... فریه تریانده نیک جانب شرقی... صول جانب شرقی مایل جنوبی... پاشن دکلان طاشه اندن شرق مایل... مزنی عام قطع اید و ب اندن دیک... و ب جنوب اندن دکلان طاشه وارور... مایلندن شرق طوغری کید و ب اندن... طاشه واروب اندن شماله متصرف... جانب بولده جنوب ایدن شماله... وادی قطع اید و ب ایدن دیک... اندن بر مقدار کید و ب حسته نام... کزیا قونامه دمنک تارله لری... اندن شماله مایل دیک اشاغه کید و... فریه و حسته دن یانی دیمو تارله... وارور اندن تارله لرا مایلندن... تارله کتار نره دکلان طاشه... کید و ب فریه مزبور دن بول غرنا... بچونامه ادرسانی میرد و ب حسته دن...

بند و اورمان نریات بولد و غنی برده... بار کتار نره دکلان طاشه اندن... طاشه اندن بر مقدار کید و ب... نوسور افقی تارله سی کوشه... دکلان طاشه واروب اندن شماله... بر مقدار کید و ب اولان حد... و اولان ملک تارله شاهین... سر جنبه سادک ملک صیجند متصرف... قضا مزبور موی اولان موی... شش و همسی و شش با بوی اولان... ایله حد و حدینه سی مایل اولان... فریه مزبور نیک جانب قبله سی... طرفه شماله سنند و قانع حیز... نهری کتار نره وضع اولان... احمد بن عبد الله تارله سی... نهر کتار نره بول اسکری جلونک... فریه بر کیدن طریق عامه... وارور اندن کتار نره افرقه... محمد اس تارله کید فریه... سندن طاشه واروب مزبور... فریه قوبانی نیک سندن... قوبانی دن دیا نوزن اکسا... ایچند دکلان طاشه وارور... قوبانی سندن د اخل اولوب... اولوب اند سنور لوی برندن... ارفق صر کید و ب شمال شرقی... بول کتار نره دروست نره... وارور اندن فریه... بولوب بلاغده بول نام... وارور اندن اول صر کید و ب... طاشه وارور اندن اشو... بچوان مستیان تارله سی... تارله سی بول و اولان... کد بول صر کید و ب فریه... قوبانی دن بول دیمو تارله... و مزبور بول دیمو تارله... اندن مرفوق بول صر شمال... دکلان سنور طاشه وارور... سندن د اخل اولوب اندن... بکیم بر کیدن طریق عامه... اولان فریه قوبانی سنور... مشهور درویه واروب اندن... نری جانبی بولوب دن نیک... سنوری اولوب اندن قوبانی... اندن در کتار نره دکلان... اسکری متغاره دن کجوب... صر قبله طرفه کید و ب... بول بولک طاشه وارور... عبد الله تارله سنک شرقی... نام دمنک تارله سی... بول و اولان فریه قوبانی... احد بک و قشک سنور شرق د اخل...

برهان من کسا نوارله سیم کارنه انجیر افاجی دینده نصیب اولدان سنور
طاشنه واروب ایدن قریوب قوشما زانام دمنیک تارله سنک جانیه
شرقیسنده دکلان طاشنه وارور و مزبور تارله قریبه اغوستوس سنور
داخل اولوب ایدن قاش صیر قله طرفه کیندی یولون بویجه تارله سنک
بانیب شرقیسنده دکلان طاشنه وارور ایدن بر این کرمانی تارله سنک
ناخبر طرف شرقیسنده دکلان طاشنه وارور ایدیمون غوغولف
نارله سنک طرف غربیسنده نصیب اولدان طاشنه وارور ایدن قورت جلیبی
جلیبی نارله سیم بومجد و اولان قریبه قویانی سنور زنه داخل اولوب
ایندن قوروشن قوشا نارله سنک جانیه سیمالسیسنده یول کتارنه
وضع اولدان طاشنه وارور ایدن دیمون اکسیس نارله سیم بر این بول
تارله سنک جانیه وضع اولدان سنور طاشنه وارور ایدیمون
تارله سیم بومجد و اولان قریبه قویانی سنور زنه داخل اولوب ایدن
دیک اشاغ طرف طرفه لا قوسوسر دله دیکله معروف دره ایوب دره
کیچیک عیجر خواب بیکاری دیکله معروف و مشهور بیکار یولون دره و سفور
یولی صیر شرقی جانیه کیدوب سالف لک کرجویان کوی سیم دیکله مشهور
کوی جوارنه حرم بن عبداله تارله سیم کتارنه ابتداء وضع اولدان
سنور طاشنه واروب و هم مشروح از نه حد و مد توارنه ستمه اولوب
وسایق الذکر ملات نامه هدا و ندر کاری لازل ناقد این البره یعون انه
الباری موجبیه جمله استراک صرفه سنه منخرط و حیدر اموال محضه
منضبط اولان قریه اسفنجی کرم و ریه قصله مولی اولان مزبور
مورانا غنیمت الملم امصا سلیه معنی اولان حجت مذکور موجبیه حد و
دور بود که ذکر اولور اولانی نوری نام خیم سمدینه اکری اتراف
دیکله معروف صوادک جانیه طرفه حد بچون نصیب اولدان طاشنه وارور
الشی و اطراف کومور قوشما طرفه طرفه طرفه طرفه طرفه طرفه طرفه
ایدوب کتارنه اسفنجی دن سیمولای نام دمنیک تارله سیم باشنده دکلان
طاشنه واروب ایدن شماله مایل اسکلی بویجه کیدوب سیم مولو کتارنه
تارله سیم باشنده دکلان طاشنه واروب ایدن غربیه مایل بر مقدار کیدوب
مزرکه سیم مولو کتارنه سیم باشنده وضع اولدان طاشنه وارور ایدن بر مقدار
کیدوب بر اخلاصه افاجی دینده دکلان طاشنه ایدن بر مقدار کیدوب
بر دکلان طاشنه دخی واروب ایدن بر مقدار کیدوب قریه مزبور دن
نارله سنک تارله سیم باشنده دکلان طاشنه واروب ایدن جنوبی سیم ایدوب
بر مقدار کیدوب سیم بیکار یولون دره مری کیدوب یولی قطع ایدوب کتارنه دکلان
طاشنه کلوب ایدن تارله لوما بیندن سیم جنوبی طرفه طرفه طرفه قاضی
میای نام قریه دن اسفنجی کیدوب یول کتارنه دکلان طاشنه واروب
ایندن مزبور یولی قطع ایدوب بر مقدار کیدوب قریه مرقه دن سیم
مدار نام دمنیک تارله سیم کوشه سنه دکلان طاشنه قله یه متوججا اولوب
قریه مزبور دن باور و اولون دیمون تارله سیم باشنده دکلان طاشنه
ایندن غربی مایل ایدوب مزبور تارله سیم باشنده دکلان طاشنه ایدن جنوبی
مایل ایدوب یه مرقه دمنیک تارله سیم کتارنه صیر و کوشه سنه دکلان
طاشنه ایدن شرقی مایل ایدوب یه مزبور تارله سیم کوشه سنه دکلان
طاشنه ایدن قله یه متوججا اولوب کوشور نام قریه ایدن کیچوب یول کتارنه
دکلان طاشنه ایدن مزبور یولی جنوبی طرفه طرفه طرفه طرفه طرفه
یول قار و دروز جیموب ایدوب دکلان طاشنه واروب دروز جیموب
ایند دکلان طاشنه ایدن مرتا و زرنه دکلان طاشنه ایدن یوقور
کیدوب بر اخلاصه افاجی دینده بوقایه واروب ایدن مرتا و زرنه
بر مقدار کیدوب ایدن صاغ هانیه منخرط اولور سیمون دن منجولاق
تارله سیم ایچنده سافرا غاجی مایلینده بیوک بر لوقایه وارور ایدن
ایندن غربی مایل دیک اشاغ کیدوب آکی بیوک میشه افاجی سیمون منج
نارله سنک تارله سیم کوشه سنه کوشور نام قریه ممان سنه قریه ایدوب

کیدوب یول
اما اسناس نام منکته طرفه طرفه طرفه طرفه طرفه طرفه طرفه
شمالینده دکلان طاشنه ایدن مزبور دروز جیموب بیکار یول
بما سیم دینده وارغوان اوردمانی ایچنده بر میشه افاجی دینده
دکلان طاشنه ایدن سیم یول بر مقدار کیدوب قریه مرقه دن سیم
دره کتارنه دکلان طاشنه ایدن مزبور دروز جیموب بیکار یول
مزبور سیم کوشور نام قریه ایدن کیچوب یول کتارنه
غربی منخرط اولوب ممان هانیه واروی قطع ایدوب بر مقدار
سمر و دره کوشه افولای نام دمنیک تارله سیم کوشه سنه دکلان
ایندن مزبور تارله سیم باشنده دکلان طاشنه ایدن وادی مزبور
دیک یول قار و بر مقدار کیدوب صاغ جانیه قریه اسفنجی دن
ممان تارله سیم کوشور نام قریه ایدن کیچوب یول کتارنه
مایل طرفه طرفه طرفه طرفه طرفه طرفه طرفه طرفه طرفه
ایند دکلان طاشنه ایدن صول جانیه مایل اولوب دره باشنده بر
افاجی دینده دکلان طاشنه ایدن دیک یوقور مرتا و زرنه
قرینه دکلان طاشنه ایدن جنوبی مایل بویجه کیدوب صاغ جانیه
ترافق اولان آکی بوقایه وارور ایدن یول بر مقدار کیدوب دیک
طاشنه طرفه طرفه طرفه طرفه طرفه طرفه طرفه طرفه طرفه
دکلان طاشنه ایدن مزرکه بر لوقایه کیدوب قله یه متوججا اولوب
وسولک بشمار بر لوقایه کیمون حلی مسافه قطع ایدوب مزبور
دکلان طاشنه واروب ایدن غربی منخرط دیک یوقور دره بر
ایندر دکلان طاشنه ایدن قله یه متوججا اولوب بر لوقایه کیدوب
کیچوب یول کتارنه میشه جانیه دینده دکلان طاشنه ایدن
مزبور شرقی مایل طرفه طرفه طرفه طرفه طرفه طرفه طرفه
ایندن یول جانیه وارور ایدن کیچوب یول ایدی اولوب ممان
دکلمن یولنی طرفه طرفه طرفه طرفه طرفه طرفه طرفه طرفه
واروب ایدن شمال منخرط اولوب سیم بر مقدار کیدوب سیم
جانیه یول کتارنه دکلان بیوک طاشنه واروب ایدن بر مقدار
یول ایدی طرفه طرفه طرفه طرفه طرفه طرفه طرفه طرفه
کیدوب تارله سیم باشنده طرفه طرفه طرفه طرفه طرفه
ایدوب بر لوقایه کیدوب شمالینده دکلان طاشنه ایدن طرفه
دیک اشاغ کیدوب قریه اسفنجی دن باسقویانقو نام دمنیک تارله
ایدکلان طاشنه ایدن سیم ایدوب سنور دره سیم دینده معروف
قطع ایدوب ایدن اسفنجی دن لومجید کیدوب یولی قطع ایدوب
کتارنه دکلان طاشنه واروب ایدن شرقی طرفه طرفه طرفه طرفه
کیدوب دکلان طاشنه ایدن بر لوقایه کیدوب سیمون سیم
دکلان طاشنه ایدن سیم ایدوب دیک اشاغ کیدوب لومجید دن
کلون یول کتارنه قریه اسفنجی دن مزرکه تارله سیم باشنده
ایند یول کیدوب شمال طرفه طرفه طرفه طرفه طرفه طرفه
دینده کتارنه مقبره قریه دکلان طاشنه واروب ایدن شرقی مایل
بر مقدار کیدوب ایدن دکلان طاشنه ایدن قله یه مایل ایدوب
اشاغ کیدوب اولور دره سیم دیکله معروف دره کتارنه سیم
ایند دکلان طاشنه ایدن شمال منخرط اولوب دره سیم دیک یول
کیدوب دره باشنده دکلان طاشنه ایدن شرقی طرفه طرفه
دیک یوقور کیدوب قریه اسفنجی دن ممان هانیه کوشور نام
قیه ایدوب یول کتارنه دکلان طاشنه ایدن شمال منخرط اولوب
کیدوب یول کتارنه ممان هانیه کوشور نام قریه ممان سنه قریه
ایند شرقی مایل یول بر مقدار کیدوب صول جانیه قریه اسفنجی
سنه یول کتارنه و افق اولان بر لوقایه وارور ایدن طرفه طرفه
مزبور بر لوقایه صیر و یه نهایت یول و وضعی بر واروب ایدن
منخرط اولوب بر لوقایه وارور ایدن مینده دینده وینده
میشه ایچنده اولان بر لوقایه کیچوب ایدن شرقی مایل ایدوب
قرینه اولان بر لوقایه کیدوب ممان هانیه تارله سیم باشنده

دکله
دور بود که ذکر اولور اولانی نوری نام خیم سمدینه اکری اتراف

تقریب و فرستادن مرقمندی مستغنی در اول ملک نامه لازم الا طایفه
موجبه ملک صحیح شریعی اولان فریه: کور کور در که تحت مشرفه:
مشرفه موجبه حد و دی بود که جانب قبله ده واقع اولان فریه: فیله
برواج کور بکدن ابتدا اولان فریه اندن هرزه نامرکسته ملک شریعی سایه
اروندن کا فرجایرین اندن قیا عقدن فریه: با شسته یکید سر بولده کلان
طاشه اندن قواق بکودن ده کلان طاشه اندن صومرین بکارنده
قورجسته دیکله معروف مرمدرده کلان طاشه اندن کور ملک اورمانی
باشنه اندن یا بلوجوغ و اندن آئی منکم مابینک دکلان طاشه اندن
عبد الرحمن نام کندک قیونک سایه سی بکندن بیوک بول اولان سایه
آکنه اندن کلیرک آکندن دکلاه طاشه - اندن مرقوم اچ کور بک
آکنه کلیرک نهایت بولور و قورق فریح سلطانی ایلد موغی و سلمی و سنده
سج و اربعین و شجابه جادی اولی اولی سندن اولی ایلد موغی و سلمی و شجابه
امکان دولت ایلد مابینک و خطوط قضایه عسکر و اسرا و دفاتر مابینک
سندک نامه لازم الا اتباع خاتما لایزال نافذاً بالعمیر الزمانی موجبه
سندک صحیح زمال صریح اولور قضایه نور قوریه واقع قریه: لبا حه در
قضایه مزبیر مولی اولان مولانا حسرون محمد امجدیه معنون منست
و عسکری و شجابه جادی اولی اولی سندن نامی ایلد تاریخی بو و هر ایلد مابینک در که
اولور غیر جابندن عالیشان دیکله معروف طاشک دیندن جاری اولان
مونتسه نام نهرک جانب شرفی سندن واقع اولان مارین استمدانار که
باشنه که صولاق علی ذکر منک خرقی قریبدر استقله طاشی استمدان
وضع اولان طاشدن ابتدا اولور: اندن نهر بولور قطع اولور نهر بولور
قوریه طریس نام قریه دن نور قوریه کیدن قاسم بولی دیکله معروف طرفک
قریه نورم دیکله معروف طاشک دیندن لیمه قریه: تابع صلح اولور تاریخی
باشنده نصب اولان طاشه واروب اندن مزبور شعور: طاشک
باشنده کید لور مذکور لبا حق قریه مورجه نامی مادی طاشه سی
باشنده وضع اولان طاشه واروب: اندن نهر بولور قطع اولور نهر بولور
صیر دیک بو قاروبار کید بولور و شفقرا و تارله سی بکندن بریش
بند نصب اولان طاشه اندن مزبور تارله به مقبل مرقوم مالک قریه: کابل
باشندن کید بولور دیموز غودان تارکسته اندن کور غور غودان
تارکسته اندن شعور تارله سی باشندن جوقه وز باریری ایلد شعور بان
تارله سی مابیندن کید بولور بمقدار دیک بو قاروبار بولور نور قوریه
کیدن طرفی اوزور صولاق محمدی چشمه شریفی اولور اندن طرفی
مذکور صیر کید بولور کسدانه در سی دیکله معروف دن باشنده هو
بطاله تارله سی ک بکندن وضع اولان: اندن کسدانه در سی نهایت بولور
یورده یار او سنده جانب شرفیه علی بن یوسف تارله ک بکندن وضع اولان
طاشه اندن مزبور کسدانه در سی شعور نور قوریه در امانه کید بولور
جانب شرفیه بار او سنده اکل بولور و تارله قریه وضع اولان طاشه
اندن طرفی مزبورک شرقه مابینک بولور معروف در دن دیک بو قوریه
باریک اوزور قاروبار کوریه سی قریه دکلان طاشه اندن بولور
که ترکیب قابن در سی دیک در اول در دن دیک بو قوریه بار او سنده یا تقی
نورق دول مزبور سی قریه دکلان طاشه واروب اندن کورن طوشوسن شعور
شرفی اول در سی بکندن مرقوم مالک قریه: وارجه اندن قالی
دول در که با بکندن در دیکله معروف در در انک بکندن دیموز تارله
وارجه اندن جانب قبله ده جار شعور لقان مزبور کسدانه وارجه اندن مار
قریه سندن در امان دکلان بولور جانب شرفیه سندن بولور نهر قریه
صا بار بولور وضع اولان طاشه اندن فعلی و غلی سببک کسدانه وارجه اندن
بنا لیت قریه سی جانب سندن مذکور عبیدی ذکر منک شرقی طرفه مذکور عبیدی
تارله سندن باشنده وضع اولان طاشه اندن اولور بولور واری بجه
تارله مرمدرده اندن مرمدرده سندن کاسم بن مراد تارله سی بکندن وضع اولان
اندن مابینک تارله سندن و شعور اول تارله سندن کاسم بن مراد تارله سی بولور

باشندن و استانیسه منقوس تارله سندن نذ بولور سنده مراد: قورق تارله
باشنده وضع اولان طاشه اندن دیموز شعور تارله سندن غور و واروب
قریه: بولور دن و زمره قریه کید طرفی قریه دکلان طاشه اندن مزبور
طرفی صیر کید بولور مابینک نام موضع که در هر طرفی جانب قبله سی دکلان
طاشه اندن مزبور طرفی بمقدار صیر در اول بولور دول نام مرمدرده
دیموز تارله باشنده دکلان طاشه واروب اندن غرب جانب سندن و زمره
سرا بان دیموز سندن قریه: و زمره تابع تارله نک قریه سینه و بند وضع
اولان طاشه اندن مزبور بولور نام موضع مارین استمدانار که سی
باشنده نصب اولان طاشه اندن در امانه نور قوریه کیدن طرفی قریه
کورد عمان تارله سی باشنده وضع اولان طاشه اندن دیموز نایس تارله
اوزور نام موضع کور شعور حقوق تارله سی قریه بولور طاشدن نور قوریه
شرفیه نام مزبور دن و زمره طاشی کور: صیر کید بولور قوریه تارله
باشنده دکلان طاشه اندن بولور استمدانار که سی قریه نصب اولان
طاشه اندن دیموز تارله سندن قریه: و وردن لبا حه کید طرفی
ار سندن وضع اولان طاشه اندن کور و دیموز تارله سندن و زمره نام موضع
تارله سندن بولور کور نصب اولان طاشه اندن و زمره نام موضع
استمدانار که سی کید بولور بولور نام موضع دوشقور اول تارله سی
باشنده وضع اولان طاشه اندن قریه: و زمره دن بولور کید بولور
صیر کید بولور نلورده نام موضع دن عطا نیه قریه سی جانب سندن شعور اول
تارله سی باشنده دکلان طاشه اندن حسن جللی تارله سنی صیر و بولور
بولور کور حسن مرجان تارله سی قریه وضع اولان طاشه اندن
مزبور بولور کور: دیموز تارله سی و مزبور تارله سندن
بولور قیا جواریزه قور و و زمره تارله سی قریه وضع اولان طاشه واروب
اندن ذکر اولان بولور ملقور غرا لماره سندن اور بکندن کیتوب بودور
تارله سی بکندن که عطا سندن معظی بن سنان تارله سی بکندن در وضع اولان
طاشه اندن نهر قریه سی جانب سندن بولور تارله سی قریه دکلان
واروب اندن روح موصل نام بار او سندن بولور موریه تارله سی قریه
دکلان طاشه اندن قوشور حرسه دیموز قلد سندن کیتوب سابقا دکلان
جانب سندن دیکله معروف طاشک دیندن جاری اولان مونتسه تارله قریه مارین
استمدانار که سی باشنده اولور حد بولور وضع اولان طاشه ده نهایت
بولور اول ملک نامه واجبه الا اتباع لازمت الی بولور العاصم سندن لا متناع
موجبه جمل مملکات صحیح شعور و متصرفات حرسه تقسیم سندن مزبور
اولان قریه: و سلسله حرسه در که قضایه نور قوریه واقع قضایه مزبور
اولان مولانا خسر و امجدیه معظی و قریه سندن و حسین و تقی اولور
او اسطیله مورخ اولان حجت مهادقه لکیت و تقی حه حد و دی بودور که ذکر اولور
مزبور قریه نک جانب شرفیه واقع اولان دیموز بولور اول طاشدن علی
طرفی الاستقامه اورمان و ساد اولور کور اولان دکلان طاشه اندن
اولان اورمان و ساد اولور میره کید بولور بولور اولان دکلی طاشه
دارور اندن قوزمان جاری کور اولان دکلی طاشه اندن قوریه
جاری بکندن اولان دکلی طاشه اندن قواق اغا حه دیندن دکلاوت
طاشه وارور اندن طرفی عام کور اولان سکر کور دیندن اولان دکلی
طاشه واروب و جانب شرفیه قریه طاشه واقع اولان غور اولان سندن
بمنوشه شعور وارور اندن جکانه دیموز وارور اندن بهان در سندن
واروب نهان در سی سندر در اندن ولایت اورمانند اولان انرا غه
وارور انرا غه ایله فرح در ملاق اولور و غمی بره وارور اندن قوریه
زارور اندن کور بولور نام بره وارور اندن طورخان بک چایرین
منقزل اولان انرا غه وارور اندن امرود لیمه وارور اندن قوریه
تارله سندن و داد چایرین و مریان دکورمانه واروب دکورمان ارشده شمیر
اولور و صحیفان اول ملک نامه نامی لانه بولور مثال اولان نا و ذاب
اولان بولور اندن امسال موجبه اول ملک معظی و زمره سندن

معلوم و معلوم و مسانق و من حساب و کتابه ماهر و فیکتابت
مبارکی فلان هر یک که کاتب او قاضی اولاد که کمال استقامت و کمال حاصل
و محصلی قلیل و شیر و نهایت بنا هفت از جمع ابرار و در هر فی نفر و فطری
بازوب بود و هر چند استقامت و استقامت و استقامت و استقامت و استقامت
قالبه و در آن کتب ملاحظه نمایند ایدوب مرتب حقدن هر چه آید
و وظیفه یومیه می او انچه اولاد و کمالی بقدم و کانی و مجدوسی
جاده استقامت و مستور الساعی هر جانب و فقه و هر جانب رعایای
سایر کشند و رشاد و صلوح و کسا و از ره تمام او ضعی اولاد
افق کسسته جانی و آبی جایت کاتبی اولوب بر جای نگذرد قضا
واقع اولان در بانو نام قریب اید قضا و مزوره اولان جبارک و قصه و
اسکاد مرده اولان دکاکنک و در رک حقوق و در سیم و سیرین و مجمع حاصل
و محصل مشر و عتی جمع ایدوب کتور و بر متولی عمارت عامه مرتبه بدست
ایلیه و وظیفه یومیه می آنچه اولاد و بر جای اید بر کاتب فلد و جزئی
قاضی فلان واقع اولان قریبی مسفوره و مزایح مسفوره نک حقوق
در افسر و در سیم و در سنی کاتبی تحصیل و ضبط و معنی تکلیف ایدوب
علی و جدا از نور و در قریب بقصود کتور و بر متولی عمارت محمود و مذکور
تسلیم ایدوب و وظیفه یومیه لری آنچه اولاد و بر جای اید بر کاتب و در سیم
مرتب و در قریب قاعده مره و عادت محله معلومه از ره نقد و حبوب
و حقوق و در سیم و در جمله جمل غلات و مستقات و حاصلات و در سیم
علی مقتضای الشرع القوی القوی بر عایدان اولوب حفظ و ضبطی کاتبی
تضمین اندک در کتور و بر ما را اندک متولید و قریب تسلیم ایدوب
و وظیفه یومیه لری آنچه اولاد و مسجد بر نور و مسجد و در سیم
و شریعت المعتبر اولان جامع شریف مذکور بر فاضل صالح و کامل
غیر مساجد متقی و مترهد متدین شرک خطا به واقف و تجوید
و ترتیب عارف اولان کسند حطب اولوب منزل شرعی نبوی و مزاج دین
مصطفوی از ره مناسب ایام و در سیم و در سیم و در سیم
تمام ایام جمعیات و عبادت و حطه و قیوم و بلا عذر شرعی و لا غیر
قوی ترک تیموب و نایب تیموب کاتبی لوازم حطه بنی اقامت
و هر صلح عید و جمعه ده جماعت حاضرین امامت ایدوب و وظیفه یومیه
طغوز ایدوب و بر علم و عملی معلوم و فقا هت و ترا هت و جز و
ترتیب و تجوید قرآن مجید واقف و وقوف و در سیم قرآت و روایات
عارف شریف و ارکان صلوة شرعی و طاعت و عبادت
مواظقت ساعی اولان کسند امام اولوب هر کون اوقات محسده حاضر
اولان جماعت امامت و مرتب اهل سنت و جماعت از ره و وظایف امامت
اقامت ایدوب و وظیفه یومیه می سکن ایدوب و مرتبه جامع شرک
محل متفق ایدوب قریب نفس و حیرت نفس قاری جاری و وجوب
عب و عماردن عاری تجوید و ترتیب حیر و تلاوت قرآنی دلبذیر اولان
کسند بر حافظ اولوب هر چه توتنه عادت معیوده معلوم و فاعله
معروفه و سروده از ره قرآن مجید کتب الا نوار و در قرآن مجید کبر الا ناردن
اول فصل منبر الا قطاره بر عشر بالا علاوه نالی چهار اوقوب
از ره و اعلای اقامت و در سیم و در سیم و در سیم و در سیم و در سیم
یومیه در سیم و اندن غیر می هر یک است و وظیفه یومیه می بر سیم
آنچه اولاد و بر فصل اللسان بلنک و در سیم و در سیم و در سیم
کسند معرف اولوب قرآنی کلان ملک عاقر و حقه قرآن عظیم و احسان
الاعظام قرآنی تمامها تمام و تلاوتی و عتی احسان بولدق
نواب نور خزون و آخر شوزاندوزی الطرح جمع انبیا و اولیا استیما
ستاد اصیفا و سند اقبیا صاحب براق برق آسما بک سوار ایدوب
انرا شفیع شفیع یوم الا حد در صفی صفا بدرقه و فاحته حد مصطفی
علیه من السلوات الواسلوات ما هو الا و فی من القیاسات الواقیات
ما هو الا فی نیک شروع بر فو حنه و جمله ال ال اهلار عالی نسبت و از ره
امتناب اختیار و الا سبیل را حنه بد هر سلف ملوک آل عثمان محمود

اموات اهل ایمانک قبور بر سرها هلویته هدی ایدوب و دعاه و درام
ذیوت و خلود ایدوب سلطنت بادشاه زمان سلطان سلیمان در هر
سلیمانان حضرت زینب ثبات عزت و ایدوب عتی صاحب الخیرات الحسن
واقفه و قافه الخیر و الاحسان ایچون سرور فافحه غا حتمه دعا ایدوب
و بلا عذر قوی و لا سبب چی نهان و در اخی تیموب سرفیق و از ره
ادا و در حاجب و مزایم مؤدی قلندوب و وظیفه یومیه می آکی لجه اولاد
را و فو قریب صالح صیغ القرائت و عقیف حسن التلاوت اولاد کسند لوجند
خوان اولوب و در سیم و در سیم و در سیم و در سیم و در سیم
جمع اولوب هر بری بر جز و نظر قرآن با قرا و قیوم بالتجوید و الترتیل بلاه
سرعه و تفجیل تلاوت ایدوب و تقدیم احق و تقویه البق اولاد نریک
مرئیس لری اولوب عادت معیوده و قاعده و محموده از ره انرا با قرائت
قرآت اشعار و احتیاط تلاوت اول ایدوب و وظیفه یومیه می آکی اقیه اولاد
و بر استمداد ما تبیل و جمع و تفریق اجزایه متقبل سرفری اولوب و در سیم
معلوم و در سیم معلول از ره ابتدا و فرائد تفریق اجزایه و بعد الحتم عتیقیام
و سایر در سیم و در سیم کاتبی لوازم ایام و حضرت خیر الانام علی الصلح
و السلام و آل و اصحاب عظام و سلف فیله جلیله الشان عثمانیه
امر و احنه بالتمام و در ابرای سلطان سلیمان خان و سلیمان نام
و خلود احتیاط و اعتصام و اقد و اجته الاخرین و الا عظام
ایچون دعا ایدوب کسند اهتمام ایدوب و وظیفه یومیه می آکی اقیه اولاد
و اجزایه از ره در دن بلا کلام بر جز و قریب جامع مذکور امام اولان علی الدوام
مستور و اولوب انکته می هفت یومیه می آکی اقیه اولاد و در سیم و در سیم
یدی فخر جزا لثرب کاتبی کاتبی کاتبی کاتبی کاتبی کاتبی کاتبی کاتبی
آنچه اولاد و آکی حیرت و خوشا و از ره حسن تلاوت کاتبی کاتبی کاتبی کاتبی
کسند اولاد و اولوب تجوید جمیل و تاتی و ترتیل ایدوب و در سیم و در سیم
زیرق و در سیم و در سیم و در سیم و در سیم و در سیم و در سیم
و یدی فخر صالح و متفرق و مزاهد و متفرق اولان کسند لری مستح اولوب
بد صنفه انظر جامع مزبور در اولوب و در سیم و در سیم و در سیم
هر بری بیک کسند و تجوید و هر بری بیک کسند و در سیم و در سیم
واقفه و صاحب القید قات و فقها و التکلیف الحسنات حضرت هید ایدوب
و وظیفه یومیه لری برد آنچه اولاد و در سیم و در سیم و در سیم
و سندا ایدوب بر ستم حسرت و لطف آدا ایدوب موصوف و نفس بیک و نفس
ایلم معروف خدمت مقدم و مقیم و وظیفه یومیه می مستح اولان کسند لری مؤذن
اولوب کسند و در سیم و در سیم و در سیم و در سیم و در سیم
مواظبت ایدوب و جمعه کونولون در دوی بیدر صلوة مداومت تیموب
و در سیم و در سیم و در سیم و در سیم و در سیم و در سیم
اولاد و بر صالح قوی مؤمن متقی علم بمقاندن حیر و در سیم و در سیم
بصیر اقامت و وظیفه یومیه می مواظب و مداوم و اوقات صلوات و حضور جامع
ملازم اولان کسند موقت اولوب هر وقتی بعبین و تقدیر تیموب و مؤذنه بلا
تقدم و لا تاخیر بلدریب نهان و تقصیر تیموب و وظیفه یومیه می در سیم
در صالح سلیم و مستقیم غدر و غرضدن خالی و زهد و روح ایدوب کسند لری اولوب
علی اندام اهلی و وظایف الباقی کور و کوز و در بلا عذر شرعی و لا مانع
قوی خدمت کسند و دیانت ایدوب و عهد کسند اولاد کسند اقامت اقبیای هر کس
اولاد کسند تیموب اظهرا حقه اقدام و عادت جبار از ره احسن لفظ
قیوم متولیه اعلام ایدوب نا امدوی خدمتک احرف و در سیم و مزبور لفظ
مسفوره خدمت تمام ایدوب و وظیفه یومیه می بر آنچه اولاد و آکی صلوح و صیانت
ایلم و مصروف امانت و دیانت ایدوب معرفت کسند لری جامع شرعی هر چه معیوده
معلوم از ره قیوم اولوب لوازم تحقیق قیام و تمام خدمت تمام اهتمام ایدوب
وظیفه یومیه لری آنچه اولاد و آکی صالح و در سیم و در سیم و در سیم
بیک کسند لری جانی اولوب علی هر از العاده و در سیم و در سیم و در سیم

دو نفر

از ره

مستور

کاتبی

مستور

مستور

مستور

مستور

مستور

مستور

مستور

دو نفر

از ره

مستور

کاتبی

مستور

مستور

مستور

مستور

مستور

مستور

مستور

مستور

مستور

متان خوب لبه و حوش او امر کسسته مولد دانسته نمى عليه السلام
 سلاماً دانا بما ملاما الميالى والا باام جهراً نانى و تمكين و تزيم و تغنى
 عزيز ايلد او قير و بعضى ما فظلم دخى نعت و مدنى عليه السلام
 او قند قد كنهك بر فالج عشره كلوم ملك علام ابله ختم و انعام ايلير
 فراء نلرندن مجلس بنوزر و استماعندن اهل مجلس شاب و ماجرب
 و اول سنت حسنه مرا طبتنى شرط ايليان طاحله تحيرات اجر و ثواب
 سو فرموازه و اول مجلس شريفه صرف و لياق كلاب و نجوم و نظام
 و ساير ماجرى به العاده بين الانام ايجون ميل ده آنچه خرج اولند
 و دخى شرط ايلدى بلى الله شاناه الشريف ايلد بالتماده و كرامه
 و اجرى شرطها الى انشراط يوم كفتى كه اكثر و رايام و كرم و اعوام ابله
 موقوفات مزبور با موقوف عليها مى كرده به بر رخنه يا خلل عارض اولسه
 بلا توقيف و الا ثابتهنما سرف و تقصير تريم و تقير اولند و نهادن و تقصير
 اولنجه و اگر نواب مردن كار زوركار و حوادث او در كار اولنجه
 سببى ايله نمى دم اولسه مرغ بعدا خرى مجدبد و تقير اولند و اگر مال وقف
 مجدبد لرنه وفا ايجيك اولور سه جمله دن حان مزبور مجدبدى تقديم اولند
 و بالجله جمله مصارف و وظائف تميم و ترميم قيات اوقات و موقوفه
 كه هو مقتضى الشرح الشريفه مقدم اولد و اگر حاصل و موقوفه
 بمقتضى مجدبد و ترميم كهايت ايدوب بعضنه و نما اعترسه اولد خان مزبور
 بعد الا هم قالو هم تقير اولند بعد ذلك عقد وقف و تسهيل على سبيل
 التكليل اعمار و تعيين شرايف و وظائف و تعيين اخراجات و مصارف
 بهند التفصيل اختتام بولوب موقوفات مزبور مستلزم مستوره
 بالتمام واقفه واجبه الاعظام و الا كرام شله الله تعالى خزينه
 الى يوم القيامه متولى نعمت ابله و كى نزهه الا عيان و الا بجا دمى اهل
 الرشد و الرشاد سمي النبى محمد صلى الله عليه و آله و سلم الله الملك
 قضا ايدوب متسلسل اولند قد تقهه واقفه و اقرع للذوات و تقها الشاه
 لتكثير الميراث و تقها على طريق توفيق الميراث حضرت تارتيق و كين ثابت الكواكب
 سالف الشرف محمود افاد له امر فالبانك و كين اولان سابق الذك
 مولانا حسن حقه الله با حسن المنان امام اعظمه همام اقدم اعلم شهر
 الدين و استاد اجل المجتهدين سر كج الامه و نابع الاله الذك
 بين المجتهدين كالشرايين الكواكب و له في تسديد الوصول و تمهيد الفرج
 يد بيضا و قدم ثابت امامنا و امام اكثر المسلمين نمان سرنايت سرفى الله
 عفا و امرهنا و اوله له مولا اولى مقام فى الاجتهاد بل اعلاه قندك
 عقد وقف لازم و محبوب رجوعى جاين و مرجع امر شرف دن غير مجاوز
 او غنيمت وقف مشروح مشر و عدن رجوع و رجوعه شرف ايليجك
 متولى ترميم و كين مزبور كه امامين هامين ذوى العلم و الرى القامين
 الجرا لربانى ابو يوسف بالا امام كنانى و جرح المعانى بلا امام محمد الشيبان
 قندك وقف لازم و لزومته جهورى مجتهد بن جازم اولد و على جلدن رجوعه
 مانع و وقف مستور كى نقصنده مانع و منازع اولد و قد ترميم و ضيق صدر
 كتاب مستكن نقابه و افع و امضاء و لزوم اقبضا سنده مستر قاضى سابع
 اولان حاكمنا فذا الحكم جابنه من رفعه و مرجعت انك كرنه قاضى مستر قاضى
 اليه الا تزال المحي جار يا بين يدى طرفينك كلا منى اصنام جابنيلله
 مرا منى استغفنا انك دن مستك و قندك اولان محالفاست مجتهد به واقف
 و دلايل و برهينونه فاما و محارف ايجن جانب لزوم وقف اوف و اقوى
 و ما عليه العمل حالقندى اولنجهين لزومته حكم ايدوب تسهيل انك حكم
 صحيحاً شرعياً مقرربا بالوقفان و الا احكام و تسجلاه سر كجاً مرتباً
 مقبولاً بقبول حسن لداى الحكام بسن حكومره اولنجهين شرف عليه اولوب
 معول به معول عليه اولدى من بعد نقص و نقصه بحاله كمال و تبين
 و تبديلى من منع الاحتمال و مندق الاحتمال اولد و ايجن

بكرى و قنده و اللى كرون صرف اولند و موسومته هر كرون برف شرف
 بكرى و قنده بوغورت و درت ايجه ليق اسفناخ قوند و هيمنان موسومته
 اونوز و قنباق و بكرى و قنده غور قوند و هر كرون مطبخه طعام بشور
 ايجون اوج وزه اولدون و فرنا اعك بشور مك ايجون آكى و نزه اولدى
 و بريله و ايام عيدين و جماعته و بلالى رمضان و رفايت و براده
 طعام دانه ايجون يدى كيله و اوج شندك برف و هر كرون برف اوج
 و قنده حسابجه بكرى اوج و قنده و بوز درهم باغ و اون بنش درهم فلفل
 و بنش درهم مصطكى و آكى شندك بخود و بر كين شندك طون و بنش و قنده
 صوفان صرف اولند و طعام نزهه ايجون آكى كيله و شندك برف و درت
 بچق و قنده باغ و بكرى آكى بچق و قنده غسل مرف اولند و طعام مزبور ايجون
 بكرى يدى و قنده غسل و اون آكى و قنده فشله موز سرخ و بنش و قنده
 اندى سياه و بنش و قنده انجبر و بنش و قنده بادام و آكى و قنده قيسى و اون بنش
 درهم نغمان مرف اولند و طعام شيرلى نزش ايجون آكى كيله برف و برف
 بستل و بكرى و قنده موز سرخ و قرق و قنده موز سياه و بنش و قنده اولدى
 سياه و اوج و قنده بادام و بر شندك بخود و بوز درهم قور و نغنا مرف
 اولند و مسافر رضىا قنى ايجون همان كوله كلوى كسى هر دم پشته ناخيزى
 قرق درهم غسل برف اولد بريله و هر كرون بنش ادسه برفه حسابجه
 اون التى سوز ليق طعام بشوب طعام دانه ايجون هر سرف به آكى بوز الى
 درهم برف و بوز درهم باغ و آكى درهم فلفل صرف اولند و طعام نزهه
 ايجون هر سرف به بوز درهم برف و اونوز درهم باغ و بوز درهم غسل
 صرف اولند و سوز باى نزش ايجون هر سرف به الذى درهم برف و الذى
 درهم موز سرخ و بوز درهم موز سياه و اون بنش درهم اولور سياه
 و بكرى بنش به برف بستل و اون بنش درهم قور و نغنا صرف اولند
 و جامع شريفه هر بنده با نجان شمع كافورى قدر جا جملانه شمع غنى
 هر كرون دوت عدد ختاز نزه و دوت عدد طباخه و دوت عدد مسافر
 متا نلرند و بر عدد مجمل شريف النذره اولان جرافه و بريد و سر و عن برباب
 شريفك جرافه ايجون هر اوج و قنده النذره و دوت عدد قناديل جامع ايجون
 هر اوج اون مذره و رمضان آيتيره مناز ايجون هر كينالت و قنده
 و آياته امدرسه ايجون برفى و قنده الله و قناديل ايجون آيتيه اون بنش
 ايجه مرف اولند و بنش الاث نجاسيه به بيله الت بوز اجمه صرف اولند
 و جامع شريفه قالى و سجاد و حصير و مسافر خانه لره نطق و حصير حاجت
 مقدارى الله و مزبور حان رقيه النبىانه قونان مسافر لره و نغمه خانك
 اوجا قلى عدد لجه قنل ايجون بشان طعام دن جمع كين لرنه دانه و نزهه
 و ساير ايامه صباغ برف شور باسندن و كين بوغدا شور باسندن بر مطاش
 انى و انكيله و بريد و ساير اكر و نوب طنج اولان انكله و قنده سى و دوت
 قطعه اوله و هر قدر اوله بنش و كد نسكه بوز درهم اوله و مدرسه ساين الذكره
 اولان خليله علمه بر قنطرات ايلد آكى قدره و بريد و معيد لرنه آيفر
 قطعه اثنه الكين شرفاس و در در قدره و بريد و حدمه عماره ساير
 نمازده اولد و نغمه اشرفه ات و ايتك واش و بريد و ليله و فلا دت بولايت
 حضرت حاتم نبوت و رسالت شرف اولاك اون انجيسين و بنش
 واقفه موقوفات موقوفه و مذكور و واقفه مشروبات اعمال مستكور
 مبرور لازلت و واقفها الموقوفه مبرور و ما برف اعمال المستكور
 ما جرحه راي زرين و صواب ايدوب قصه كين ايجون و ثواب ايجون
 شرف ايلدى كه عادت معلومه معموله و قاعده مبرور و مقبوله ايجون
 هر بيله برف الاول ايتك اون اكيسنده علما و وظائف و صلحا و حفاظه
 دعوت اولنجه جامع شريف لرنه عيج اولد قنر بر صلح و تقوى ذه

بكرى و قنده
 او نوز و قنباق
 ايجون اوج
 و بريله
 و قنده
 و بنش
 صوفان
 بچق
 بكرى
 اندى
 درهم
 بستل
 سياه
 اولند
 قرق
 اون
 درهم
 ايجون
 صرف
 درهم
 و بكرى
 و جامع
 هر كرون
 متا نلرند
 شريفك
 هر اوج
 و آياته
 ايجه
 و جامع
 مقدارى
 اوجا قلى
 و ساير
 انى و انكيله
 قطعه اوله
 اولان خليله
 قطعه اثنه
 نمازده
 حضرت حاتم
 واقفه موقوفات
 مبرور لازلت
 ما جرحه
 شرف ايلدى
 هر بيله
 دعوت اولنجه

بزاحده آما داناس دن اصول و فضوليك ابطالنه قدرت تاملدى
 و هرگز بر فردكش افرا فرزند دن شرايط و منشا بطنك اخلاصه رحمت
 اولدى شورا كمشه بارى نعمالى حمل و عذابه و كتب و رسلا و انبيايه
 و يوم قيامته سوال و حساب و جزايه و باقى ما يجب ان يدرسه
 فى الشريعة الغرايه ايمان كسور نلردن اوله بوسه قوفات من بوسه
 و محبوسات مستطوره نك و قفنى محقق بلوب و مقرر طرغوب
 نه اصولنه و نه فروعنه و نه بطننه و نه سريره و نه صحنه و نه
 نلرمنه و نه شروطنه و نه سوسنه دخل و نمرض ايليم و نبدلين
 و نغيب و نكسول و نخرىف جايز كوريمه كيم كيم بوجبه من الوجبه تغييره تبديلنه
 يا ابطال و نعطينه مستعدى اولنه يا بسبب من الاسباب نخرىف
 و نخرىلنه يا نضيق و نخرىف من مرض اولوب مستعدى اولنه يا نرض
 ايدنك معاونت ايلسه يا نرض اولغا غيبون حكامله يا ارباب
 اغرضنه يا ظلمه و اعوذيه دلالت ايلسه قول ايله يا قتل ايليم
 قصب ايله يا تغلب ايله تلبس ايله يا نزر ايله يا ابطال
 و اخلاصه سعى ايلسه اسل فله و تبذير ايله نفسيله مباشرت اكله
 يا نسيب ايله و يا بطله فماله نقض يا نفضى جايز كوريمه
 آيت بيته فقد باه بنضيب من الله و ما و به جعفر و بنسب المصير
 مصداقه ما صدق و اقع اولوب و كان من الاخسرين اعمالا
 الدين مثل سبهم فى الكون الدنيا و هم يحسبون انهم يحسنون
 صنعا مستطونه مطابف من معذبين و حمله و معاتبين دن اوله
 و بيته مبتدئه لا يقبل الله من مرفا و لا عدلا مفعونه موافق
 و لا يقبل الله شفاعته و لا فضلا مكنونه مصداق جمله اعماله و محبوسه
 و تمامه حوالى نامقبول اولوب شناعت عامه رحمة للمؤمنين
 دن دور و منفرت تا نمرى الكمالين دن ميجور و ميجورى قلوب
 و ادى حرمانه عقوبت و متما ف و بوا دى خذ لانه بتذريات
 متناوبه ايله معاقب و معذب اوله فن بدله بيدا ما سمعه قائما
 اثمه على الذين يبدلونه ان الله سميع عليم و عليه لعنة الله و الملائكة
 و الناس لجهنم و من سى فى بقاياها و ابقاياها و جده فى انما ايسا
 و اجراها و اجتهد فى تنفيذها و امضاها جعله الله من كانت
 سيمهم مشكور و سقا هم ترهم شر با ظهوره و لقا هم فظرة و سرورا
 و من احسن فى تيمتها و تدبيرها و اجاد فى تمشيتها و توفيقها فاجز
 على من يكون الحسن عنده ثاجور و يتجمل الاعمال فى الكتاب مستطوره
 و ليس عليه شى من الاشياء مستطوره و اجز الواقفة الواقفه
 على احوال الخيرات و اجديها و افر الحسنيات و اوفىها على
 من لاها الذى خلفها فسواها و مر بها الذى نزلها و نزلها
 وفق الله اباها و اياها لاجز الحسنيات و اجزها و حقق
 لها اغلى المطالب و اولها و احسن اليها فى دنياها
 و عقبها و اصلح احوالها فى اولها
 و اخرها و الحمد لله على نعمه الذى انعمها و اولها
 جرى ذلك و حرمه و اواسف شهره و بسبب ليلته
 نسبحه و نسبحه

قدوة العلماء المشركين
 السيد حسن بن محمد
 و غيره و اوله و اولها
 محمد جليلي بن محمد
 و غيره و اوله و اولها
 محمد جليلي بن محمد
 و غيره و اوله و اولها
 و افضل المحرمين
 المحسنين الابرار المخلصين
 و غيره و اوله و اولها
 على ملبس عرض الكتاب

EK II - 8,9,10,11 no.lu vakfiyelerin fotokopisi

قرائت ایدوب فربک واقده علی الشانک دایم در حینه ا دیه ابلیه لری
 دو نلیه یوسیر لری بر یوجی اجزایلا و مؤمنین و مجیدین و صلحین و بر حد بین
 ادج فتر کسند هر قنده دلیرسه و نبره ده ستر کسند هر کون بر حوز قرائت
 و او جینز اخلاص صر نوت ایدوب وظیفه یوسیر لری ایکیش احو اولوب و شرط
 ایلدیکه کند و لر دتکسند نظارت و توفیق سیتله الخدات تاج المستورات
 و قور کسیر میله و مکرر لری شامغ عایف سلطان مشر تکریم انلر دتکسند اولاد دکره
 و اولاد اولاد اولاد و دمیله اولاد انا نلک دکر اولاد اولاد اولاد اولاد اولاد اولاد
 مشروط اولوب لولانم نظارت و توفیق مشبه و اتمام ایدیک وظیفه یوسیر لری
 قرق اجه اولوب و اعتماد ان امانت و دایم معلوم و صلاح و صیانتی هر چه حساب
 کتابه ما هر و فربک بنده بحار فی ظنا هر اولان کاتب اولاد کمال استقامت
 ابله کتبا حاصل و محرومی قلیل و کثیر و نهایت نهایت اودره جمع ابرار و مصارفی
 نفیر و ظفر یا زوب بر وجهه استغنا و استغنا ایلک خارج و دفتر اجه
 و رجبها تألیف و مهراکتن منو حمله جانبین ایدوب طریق مقدر حرمی اجه
 و وظیفه یوسیر لری اوج اجه اولاد و کما یبنی مقدر کما فی و مجد و سعای
 جا زه استقامتک مشکو و الساعی هر جانب و قدر و هر جانب رعایایه
 مراعی رشد و رشاد و صلاح و سداد و تمام او شامغ اولان ایدوب کسند
 جائی و امین و معتد و مستقیم و معتد حساب کما بدن خیر و جیانت کما بنده
 لا و جدی اولان ایدوب کسند جیانت کما بنده اولوب و تفصیل جا شرا اوزر و غلات کسند
 و حاصلات و محمولاتی ضبط ایدوب بر حای ابله بر کاتب قضایه سلو نیک و قضا یوسیر
 با ناز و جفتند و صفا قور و جزئی قاضی نظرند اولان قری مسفره نلک
 حقوق شرعیه و رسوم و بنیه سن حکم ضبط و تحصیل و جمع ایدوب بینه صر لری
 عمارتی و معموره مزبور بر شملی ابله لرو وظیفه یوسیر لری جائی پیش لجه
 و کاتبک دت اجه اولاد و بر حای ابله بر کاتب قضایه سلو نیک و قضا یوسیر
 و عدوت جمارتی و تهور و حصار و قور و بر قاضی نظرند اولان قری مزبور
 فقر و اعشاردن حقوق معلوم و رسوم قور کسین قرض و دفتر ایدوب
 متولیله تسلیم ابله لری جانبک وظیفه یوسیر لری اجه اولوب و کاتبک
 یوسیر لری دت اجه اولاد و بر حای ابله بر کاتب کسند اولان قری
 مزبور نلک حاصل و بر یوسیر و حقوقی و رسوم مزبور عن ضبط و قرض
 ایدوب عمارت عالی متولیله بقصر ادا ایدوب کسند جانبک وظیفه یوسیر
 پیش اجه و کاتبک یوسیر لری دت اجه اولاد و بر حای ابله بر کاتب قضا و حجاب
 و قضا کسیر یوسیر لری و اقع اولان قری مذکور نلک حقوق حلیه و رسوم
 ملته سن کما هو مقتضی الشریع القوم رعایایان اولوب حفظ و ضبط ایدوب
 ما را اذکور متولی به و قدره تسلیم ایدوب کسند اولان قری ابله بر کاتب
 اجه و کاتبک وظیفه یوسیر لری دت اجه اولاد و بر حای ابله بر کاتب
 انا طرفی ده و اقع اولان قری شریعت کسند اولان کسند و کلکین قری
 مراقع اولان قریه و مشورن ابله حتمیه و کسند اقع اولان کاتب
 و در کسند حقوق و رسوم و بر یوسیر و جمع حاصل محصور مشر و عین ایدوب
 سقری و عمارت مزبور تسلیم ایدوب کسند جانبک وظیفه یوسیر لری پیش
 اجه اولوب و کاتبک یوسیر لری دت اجه اولاد و بر حای ابله بر کاتب
 بر اعی کسند انلوم معتد اولوب جیانه مزبورین و کتاب مزبورین اودرینه ناظر
 و سئل الیه و جوابلرند حاضر و تحصیل مال و بقعه انلر معین و ظفر و منلی
 کوندر کی خدمتده تقصیر ایدوب وظیفه یوسیر لری پیش اجه اولاد و بر یوسیر
 جمیع اتمصال و امین جلیل اتمصال صیانت و استقامت هر ظاهر و بسامت
 و بشاشتی نا هر سن معاشرت ابله متسجم و لطف معاشرت ابله مرشم اولان
 کسند عمارت مزبور اولوب دید صلوة ائید و سایر ایامک فی طریق النهار
 و لایله رمضان و برات و رعایایه بند صلوة العصر و خطبه نفسیله حاضر
 و عین نور زینع و تقسیم طعامده ناظر اولوب هر شخصه حصته معینه سنی بلا زیاده
 اولاد تقیمان و برین اتمک و اشک اتنی و سایر حجابی قبل الطبخ وزن
 ایدوب وزن و قدره بنویس و بعد الطبخ طادوب طویله و وظیفه یوسیر
 لری و سوری و اولیسه اولان بنیه بلنج بنده تادیب درین ابله لبا خاک بتدلیما
 لا زم اولوب سقری بر بنده و سایر قیلری لباس متوجه و غد و بن لسان
 ابله کلا فی دت نلر نلر بنیه اعزاز و احترام بر لقی ابله لری حال لری مناسب
 و شایسته بلایم منزله قورندره و همان نزول ایدوب کسند لری مال محض اولاد
 شایسته ابله بده سایر ایدوب مشروط اولان طعام ابله اوج کونر دک
 اتمام ایدوب بده لطف و لبت و حرمت و مکونت ابله ایام مسافرند
 تمام اولاد و عین اعلام ایدوب دستور و بره و بجز رسوم و وجهه قری ایدوب

مذموم ادا و اوزار مشیخته مؤدی قد قد تمسک و نمنه و یوسیر کسند اجه
 اولاد و نمنه و جمیع طعام و نادیه و لوازم کلا و صلح ایدوب با لغام بر این
 دت اهل بصیرت اهل دین متین صاحت رشد کما ست و اهل سنی و کتبات
 و کتب فخر اولادک طبع اولوب دت و مستقیم و مسافر و بر لیک اهل کسند ایدوب
 لوازمی وقت عدله و فرخ روزی اودره اولوب طرفین رعایت ایدوب
 کسند نلک منفی کسند و کسند ایدوب ما منصف ایدوب مال و قفه غدر ایدوب
 و وظیفه یوسیر لری اجه اولاد و بر این و اهن قلم و مستقیم و ما هر رقم
 کسند و کلا هر کاتبی اولوب دخل و خرج میبانی با اتمام و مورد و صرف
 مال کلا فی علی سبیل الا هتمام یا زوب خارج و دفتر کسند قریه و وظیف
 استقامتندن فرج ایدوب مسامحه و مساهله اتمیه و وظیفه یوسیر
 پیش اجه اولاد و بر این غایتده و صیانتی بها بنده عفاف و خفا قتی
 ظاهر و صلاح و استقامتی با هر اولان کسند کلا رجب اولوب مکتوبی
 کسند کسین بحافظه و ضبطی کما یبنی ملاحظه ایدوب وظیفه یوسیر لری
 دت اجه اولاد و بر این صا حب ادراک و جابک دست و جلاک
 اولان کسند کلا و رشاد کسند اولوب اذ حال و اخرج حواجی و سعادت
 و سایر امور و مهتمات کلا رده معا رفت و مسامحت ایلوب وظیفه
 یوسیر لری اجه اولاد و بر این و عارف اکیال و موازین احوالده واقف
 انباری اولوب انبارده کسند دقیق و قنایه بله و جیانتندن و ارسه
 حفظ ایلله و خدمتده تمام اقدام و اقامت وظیفه ده اتمام ایدوب
 وظیفه یوسیر لری اجه اولاد و دردت نظر ظاهر و باطنی ظاهر و صلاح
 و صیانتی ظاهر و امانت و استقامتی ظاهر و خبازنی مستقیمه ما هر
 اولان کسند لری اجه اولوب مستقیمه علم و طریقه اقدم لری اولوب و یوسیر
 اولوب ایدوب و نلیه یوسیر لری اجه اولاد و با قسینک در دت اجه اولاد و دردت
 نظر دخی مستقیم و ظاهر و متدین و صلاح و صیانتی ظاهر و باطنی
 مستقیمه مهارتی متین و پاک و پاکیزه بشور کی متین اولان کسند لری
 اولوب پیشه جک طعامک ظیفه اقدام و اتمام لذت و طیب طعمه زیاده
 اتمام ایدوب تلوث و تلوتیدن اجتناب و جدلیغ و بشور کسند لطافت
 و نظافت اوزر ارفنده جهیزی و ریغ ایدوب کسند لری وظیفه یوسیر
 پیش اجه اولوب ما با قسینک وظیفه یوسیر لری دت اجه اولاد و بر کسند
 دتین و سلامت اعضا سی پیش کسند کسند ایدوب اولوب هر کون مطبوع اولان
 کسند دق و نظیره اقدام و خدمتده اتمام اوزر اولوب وظیفه یوسیر
 اوج اجه اولاد و اعی توان و احوال و استقامت لری مقرر و مقبول کسند لری
 حال کوشش و جری همه کسند اولوب وظیفه یوسیر لری اجه اولاد و دردت
 نظر مؤمن و دندار و مستقیم خدمتکار کما شمش اولوب وظیفه یوسیر
 بر اجه اولاد و دردت نظر نیک نهاد و دین پاک اعتماد متقی و تقا و اولوب
 کسند کسین ایدوب یوسیر لری یوسیر لری اجه اولاد و بر کسند لری
 اولاد و بر پاک و عین و نلر نلر کسند قازغان شوی اولوب وظیفه
 یوسیر لری اجه اولاد و ایدوب نظر خدمتکده و جلا خلد کما سه شوی اولوب
 وظیفه یوسیر لری بر یوسیر اجه اولاد و ایدوب صلاح و صیانت ابله متصف
 و عفاف و دین ابله متعلق خدمت لری و اقامت مزاجیه نقابیه مداوم کسند لری
 لقب اولاد لری هر کون تقسیم نان و کوشده حاضر و لوازم نقابیه با اولوب
 بر یوسیر نقیب نان و بر یوسیر نقیب کوش اولاد و وظیفه یوسیر لری ایدوب
 و بر خدمتده تادور و قابل استقامت مندم و صلاحیت مزبور کسند ایدوب
 فقیان خدمتده قائم و مهمل کسند اولان کسند اتمام ایدوب و طریقه یوسیر
 ایدوب اجه اولاد و ایدوب متعلق خدمت لری و اقامت مزاجیه نقابیه مداوم کسند لری
 فاد و حفظ حراستده نظر لری نادر و فقی و علق ابرام با در و صلح و شام
 عمارت قیاسده حاضر اولان کسند لری ایدوب وظیفه یوسیر لری اجه
 اولاد و دردت نظر صیانت و صنو حقیقه اسرار لری محقق و امانت و استقامت
 استقرار مستدق اولان کسند لری فراش اولوب ایدوب ایدوب میا فرمانده و ایدوب
 وسیع البیان فراش اولوب فراشین مزاجیه کسند ادا و لوازم و مراعات
 کما هر حقه مزبور ایدوب و نلیه یوسیر لری اجه اولاد و بر یوسیر لری
 زمندین قاصد اولاد مزبور مؤمن و مستقیم اولان کسند لری ایدوب
 اولوب صلح و شام خان قیاسده حاضر و داخل و خارج از ایدوب و یوسیر

دین اهل بصیرت اهل دین متین صاحت رشد کما ست و اهل سنی و کتبات
 و کتب فخر اولادک طبع اولوب دت و مستقیم و مسافر و بر لیک اهل کسند ایدوب
 لوازمی وقت عدله و فرخ روزی اودره اولوب طرفین رعایت ایدوب
 کسند نلک منفی کسند و کسند ایدوب ما منصف ایدوب مال و قفه غدر ایدوب
 و وظیفه یوسیر لری اجه اولاد و بر این و اهن قلم و مستقیم و ما هر رقم
 کسند و کلا هر کاتبی اولوب دخل و خرج میبانی با اتمام و مورد و صرف
 مال کلا فی علی سبیل الا هتمام یا زوب خارج و دفتر کسند قریه و وظیف
 استقامتندن فرج ایدوب مسامحه و مساهله اتمیه و وظیفه یوسیر
 پیش اجه اولاد و بر این غایتده و صیانتی بها بنده عفاف و خفا قتی
 ظاهر و صلاح و استقامتی با هر اولان کسند کلا رجب اولوب مکتوبی
 کسند کسین بحافظه و ضبطی کما یبنی ملاحظه ایدوب وظیفه یوسیر لری
 دت اجه اولاد و بر این صا حب ادراک و جابک دست و جلاک
 اولان کسند کلا و رشاد کسند اولوب اذ حال و اخرج حواجی و سعادت
 و سایر امور و مهتمات کلا رده معا رفت و مسامحت ایلوب وظیفه
 یوسیر لری اجه اولاد و بر این و عارف اکیال و موازین احوالده واقف
 انباری اولوب انبارده کسند دقیق و قنایه بله و جیانتندن و ارسه
 حفظ ایلله و خدمتده تمام اقدام و اقامت وظیفه ده اتمام ایدوب
 وظیفه یوسیر لری اجه اولاد و دردت نظر ظاهر و باطنی ظاهر و صلاح
 و صیانتی ظاهر و امانت و استقامتی ظاهر و خبازنی مستقیمه ما هر
 اولان کسند لری اجه اولوب مستقیمه علم و طریقه اقدم لری اولوب و یوسیر
 اولوب ایدوب و نلیه یوسیر لری اجه اولاد و با قسینک در دت اجه اولاد و دردت
 نظر دخی مستقیم و ظاهر و متدین و صلاح و صیانتی ظاهر و باطنی
 مستقیمه مهارتی متین و پاک و پاکیزه بشور کی متین اولان کسند لری
 اولوب پیشه جک طعامک ظیفه اقدام و اتمام لذت و طیب طعمه زیاده
 اتمام ایدوب تلوث و تلوتیدن اجتناب و جدلیغ و بشور کسند لطافت
 و نظافت اوزر ارفنده جهیزی و ریغ ایدوب کسند لری وظیفه یوسیر
 پیش اجه اولوب ما با قسینک وظیفه یوسیر لری دت اجه اولاد و بر کسند
 دتین و سلامت اعضا سی پیش کسند کسند ایدوب اولوب هر کون مطبوع اولان
 کسند دق و نظیره اقدام و خدمتده اتمام اوزر اولوب وظیفه یوسیر
 اوج اجه اولاد و اعی توان و احوال و استقامت لری مقرر و مقبول کسند لری
 حال کوشش و جری همه کسند اولوب وظیفه یوسیر لری اجه اولاد و دردت
 نظر مؤمن و دندار و مستقیم خدمتکار کما شمش اولوب وظیفه یوسیر
 بر اجه اولاد و دردت نظر نیک نهاد و دین پاک اعتماد متقی و تقا و اولوب
 کسند کسین ایدوب یوسیر لری یوسیر لری اجه اولاد و بر کسند لری
 اولاد و بر پاک و عین و نلر نلر کسند قازغان شوی اولوب وظیفه
 یوسیر لری اجه اولاد و ایدوب نظر خدمتکده و جلا خلد کما سه شوی اولوب
 وظیفه یوسیر لری بر یوسیر اجه اولاد و ایدوب صلاح و صیانت ابله متصف
 و عفاف و دین ابله متعلق خدمت لری و اقامت مزاجیه نقابیه مداوم کسند لری
 لقب اولاد لری هر کون تقسیم نان و کوشده حاضر و لوازم نقابیه با اولوب
 بر یوسیر نقیب نان و بر یوسیر نقیب کوش اولاد و وظیفه یوسیر لری ایدوب
 و بر خدمتده تادور و قابل استقامت مندم و صلاحیت مزبور کسند ایدوب
 فقیان خدمتده قائم و مهمل کسند اولان کسند اتمام ایدوب و طریقه یوسیر
 ایدوب اجه اولاد و ایدوب متعلق خدمت لری و اقامت مزاجیه نقابیه مداوم کسند لری
 فاد و حفظ حراستده نظر لری نادر و فقی و علق ابرام با در و صلح و شام
 عمارت قیاسده حاضر اولان کسند لری ایدوب وظیفه یوسیر لری اجه
 اولاد و دردت نظر صیانت و صنو حقیقه اسرار لری محقق و امانت و استقامت

و تقریر از آن برده اما از آنجا که بولوب...
المطمنقة ارجحی انی ذلک را ضیة شرمینه ندانسه اجابت لیلک کوسرود
یو مدارا فانت و بلا اولان دارقنای کثیرا لیلان خروج و فضا و راحت فرای
طایم و الاوعام بالایه عروج ابد و بجنایت نعیم و دار مقیده ارواح فاجل
و حدیقه و ذابحه و زاهد ما به انسه و عایشه صدیقته و اولی عظیمه عروج
میلنسه اولی قد شکره شروط اتمین مینما اهل عام و اولی فقه مزبوره نیک سادات
دارینی ادرعینه مشاعر اولی له ما فی الله عن التبدلات و التضریرات و التبدلات
و التبدلات و حیل ملو و التبدلات و التفرقة و الصلوات و ایها العلیت ما حدیقه
الا تا به بالفتوح القریة و التمسیتة و ما سارت الکرابک فی البروج النیکة
اولی شریک الیدیکه مؤمنین و صالحین و موحیدین و عار فین دن اولی ایک
اکسسته تربیه شریفه و درمنه؛ سینه لریک بکی اولی ایام و لیلک حد مترب
علی سبیل المناویة و محقق و حراستین علی سبیل التواطیة ادا الیدیکک لظیفه
یومیه لری برین اجرا اولی و شرط الیدیکه سامات لیل و نماز و عبادت
کرم بدت نقر فار عجماری و اهل صلوة و صلوات و صاحب رشاد و نور
دیانت و امانت ایله معروف و تقوی و مسا بن ایله موصوف تجوید و تزیل
قرانت قران قار و درمنه هیز و ملا هیدن کما یفنی خا و کید لری و بیست مال
درمنه و رحمت منالرتنه علی سبیل المناویة قرانت قران عظیم و تلاوت قران
کیمه مشغول اولی لری بره کیمه کیمه و کید ندرک کیمه دت سا عتقدن هیچ
تجه و تجویده ندرتدن حالی اولی بو جرد و اظنبت و مداومت قیام و اتمام
سالزده و کک کما هتام اند کونده هر برینه یومی اجرا فری ویرله و درمنه
شرط الیدیکه هر کون ایکی حتما کلام ملک علام و جلا جزای و اجماع عظام
مادریت مذاکره و تربیه سفرت مدار لریه اوقرب اولی جزای بعد صلوات
و اوقوز جزای بعد صلوة العوض بالیجود و التزیل من شریع و ولا تجیل هر برینه
اوقوز نقر صالح و صانت ایله آراسته و تقوی و دیانت ایله پراسته قرانت
قران تجوید و تزیل ایگدا ایله متمیز و منجیات و مشته هاندن غایتان محترم اهل
ست و جماعتند اولی کتبی معروف و معلوم و اقامت و اقامت و طیفه مدار طیفه
بمحقق و تجویم اولان اکسسته لرتلوت ایله لری و قران مجید و اخرج لیلی و اقله صلوة
ما صلیح الحیرات و طاهره الخیرات و محسنه عقیقه شریفة القرات و صنیة العقیقة
حضرت لریک روح مرتحه سنه هدیه ایله لر و استن و اعلماری و تقدیمه و تقوی
مسلمتاری بو جزو خوانده سر محفل اولوب و خدمت نقرین و جمیع اجزایه قابل
و معرفتک لری از منته متقبل اولنلری معرف اولوب و حقانیت و استقامت
ایله متقد و بیضا ظلیا رخصه مؤلف اولنلری نقطه جمی اولوب لیا و اوجنک
و ظیفه یومی لریه آیکیشرا فقه اولی و درمنی شرط الیدیکه شرایط شریفه عالم
و شعرا بر سلا مده جائز نم نیلیسه و اجزای مجامع ایله داعی و صفا و مرقم و طواف
بیت الله ده ساعی اولان اولی نقر اکسسته هر سنه لری شریک ایله ویرله که واقعه
مزبوره ایچون هر سنه هر ابدوب روح برتوز حیرت هیز ایله لر و سلطان مشفق
عظیمة الشان و بانوی رحیمه و عممه الاحسان الکرلیست لها نظیره فی الاذام
ولا شریفه فی لسم المراح و کما رم الاخلاق و المستهلها شریفه فی الاذام
والا نفاق بل لا مد یلن لها فی الصفتان الحیدیه علی الا صلوات حضرت تریک
شریفه شریک الیدیکه اولی کرامت عمره الله بالاعمال الطویل و جعله صاحب
انهار الفخام مثل ابوبهر الکریمین و اجد اهر العظام لوزدن دره اکملین الحفظ
عزیزه اقی سمات التسمات بنت صلیب عایشه سلطان لزانل مروضه عمره عامه
سفرها قار حلیه حسان بنت صلیب عایشه سلطان لزانل مروضه عمره عامه
بجایه لا قضا لرا انعام و لزانل دهر حقیقه مصونه عن جمیع شرایب
بمقبول و الا عوام حضرت لریزه ما املکدان علی الصفا نری غنا بیضا ایله
نقیفه و سربله امر تانی ایله علی مزایام و کرا لعیام جام جمی داعی
و حیا در جنت ایله الفی لایه اولوب طایر و وح یا کیره لری کلشن هفت مشر
هر کون و عند ملیک مقدر قرار اید و کون التبع الله کما فی اهلها و بلنها الخانیة
الشیخیه و علی نظام سده انتظام لرتنه نقر موحیدین و ذابح مسلمین
طایر اولی لری لظا هر الاحوال اهل صلاح دیانت اثر اولی نقر کت
کیمه اولی انا اللیل و اهل الافا لها مثال ابواب بیت الحرام و ما تند و حای
رونده حضرت سید الا نام علی السلام باب بره صفا مای قران و زو ادرک
و صاحب ابای ایچون مفتوح و مکتوف طریق مقد و لری حقیق و مرسد

مصدق اولوب و ظیفه یومی لریه شریک ایله اولی و قران
قران شریفه جاسری شریک معا بدن عاری صلاح دیانت ایله
بمصرف صلاح و عبادت ایله موصوف صلحا فتنه معتبر اولن لری نقرین
تزیل و عاف رتبه ده منا و بنا و زده تلاوت قران عظیم و قرانت قران
کیمه مشغول اولی لری بره کیمه کیمه و کید ندرک کیمه دت سا عتقدن هیچ
تجه و تجویده ندرتدن حالی اولی بو جرد و اظنبت و مداومت قیام و اتمام
سالزده و کک کما هتام اند کونده هر برینه یومی اجرا فری ویرله و درمنه
شرط الیدیکه هر کون ایکی حتما کلام ملک علام و جلا جزای و اجماع عظام
مادریت مذاکره و تربیه سفرت مدار لریه اوقرب اولی جزای بعد صلوات
و اوقوز جزای بعد صلوة العوض بالیجود و التزیل من شریع و ولا تجیل هر برینه
اوقوز نقر صالح و صانت ایله آراسته و تقوی و دیانت ایله پراسته قرانت
قران تجوید و تزیل ایگدا ایله متمیز و منجیات و مشته هاندن غایتان محترم اهل
ست و جماعتند اولی کتبی معروف و معلوم و اقامت و اقامت و طیفه مدار طیفه
بمحقق و تجویم اولان اکسسته لرتلوت ایله لری و قران مجید و اخرج لیلی و اقله صلوة
ما صلیح الحیرات و طاهره الخیرات و محسنه عقیقه شریفة القرات و صنیة العقیقة
حضرت لریک روح مرتحه سنه هدیه ایله لر و استن و اعلماری و تقدیمه و تقوی
مسلمتاری بو جزو خوانده سر محفل اولوب و خدمت نقرین و جمیع اجزایه قابل
و معرفتک لری از منته متقبل اولنلری معرف اولوب و حقانیت و استقامت
ایله متقد و بیضا ظلیا رخصه مؤلف اولنلری نقطه جمی اولوب لیا و اوجنک
و ظیفه یومی لریه آیکیشرا فقه اولی و درمنی شرط الیدیکه شرایط شریفه عالم
و شعرا بر سلا مده جائز نم نیلیسه و اجزای مجامع ایله داعی و صفا و مرقم و طواف
بیت الله ده ساعی اولان اولی نقر اکسسته هر سنه لری شریک ایله ویرله که واقعه
مزبوره ایچون هر سنه هر ابدوب روح برتوز حیرت هیز ایله لر و سلطان مشفق
عظیمة الشان و بانوی رحیمه و عممه الاحسان الکرلیست لها نظیره فی الاذام
ولا شریفه فی لسم المراح و کما رم الاخلاق و المستهلها شریفه فی الاذام
والا نفاق بل لا مد یلن لها فی الصفتان الحیدیه علی الا صلوات حضرت تریک
شریفه شریک الیدیکه اولی کرامت عمره الله بالاعمال الطویل و جعله صاحب
انهار الفخام مثل ابوبهر الکریمین و اجد اهر العظام لوزدن دره اکملین الحفظ
عزیزه اقی سمات التسمات بنت صلیب عایشه سلطان لزانل مروضه عمره عامه
سفرها قار حلیه حسان بنت صلیب عایشه سلطان لزانل مروضه عمره عامه
بجایه لا قضا لرا انعام و لزانل دهر حقیقه مصونه عن جمیع شرایب
بمقبول و الا عوام حضرت لریزه ما املکدان علی الصفا نری غنا بیضا ایله
نقیفه و سربله امر تانی ایله علی مزایام و کرا لعیام جام جمی داعی
و حیا در جنت ایله الفی لایه اولوب طایر و وح یا کیره لری کلشن هفت مشر
هر کون و عند ملیک مقدر قرار اید و کون التبع الله کما فی اهلها و بلنها الخانیة
الشیخیه و علی نظام سده انتظام لرتنه نقر موحیدین و ذابح مسلمین
طایر اولی لری لظا هر الاحوال اهل صلاح دیانت اثر اولی نقر کت
کیمه اولی انا اللیل و اهل الافا لها مثال ابواب بیت الحرام و ما تند و حای
رونده حضرت سید الا نام علی السلام باب بره صفا مای قران و زو ادرک
و صاحب ابای ایچون مفتوح و مکتوف طریق مقد و لری حقیق و مرسد

مصدق اولوب و ظیفه یومی لریه شریک معا بدن عاری صلاح دیانت ایله
بمصرف صلاح و عبادت ایله موصوف صلحا فتنه معتبر اولن لری نقرین
تزیل و عاف رتبه ده منا و بنا و زده تلاوت قران عظیم و قرانت قران
کیمه مشغول اولی لری بره کیمه کیمه و کید ندرک کیمه دت سا عتقدن هیچ
تجه و تجویده ندرتدن حالی اولی بو جرد و اظنبت و مداومت قیام و اتمام
سالزده و کک کما هتام اند کونده هر برینه یومی اجرا فری ویرله و درمنه
شرط الیدیکه هر کون ایکی حتما کلام ملک علام و جلا جزای و اجماع عظام
مادریت مذاکره و تربیه سفرت مدار لریه اوقرب اولی جزای بعد صلوات
و اوقوز جزای بعد صلوة العوض بالیجود و التزیل من شریع و ولا تجیل هر برینه
اوقوز نقر صالح و صانت ایله آراسته و تقوی و دیانت ایله پراسته قرانت
قران تجوید و تزیل ایگدا ایله متمیز و منجیات و مشته هاندن غایتان محترم اهل
ست و جماعتند اولی کتبی معروف و معلوم و اقامت و اقامت و طیفه مدار طیفه
بمحقق و تجویم اولان اکسسته لرتلوت ایله لری و قران مجید و اخرج لیلی و اقله صلوة
ما صلیح الحیرات و طاهره الخیرات و محسنه عقیقه شریفة القرات و صنیة العقیقة
حضرت لریک روح مرتحه سنه هدیه ایله لر و استن و اعلماری و تقدیمه و تقوی
مسلمتاری بو جزو خوانده سر محفل اولوب و خدمت نقرین و جمیع اجزایه قابل
و معرفتک لری از منته متقبل اولنلری معرف اولوب و حقانیت و استقامت
ایله متقد و بیضا ظلیا رخصه مؤلف اولنلری نقطه جمی اولوب لیا و اوجنک
و ظیفه یومی لریه آیکیشرا فقه اولی و درمنی شرط الیدیکه شرایط شریفه عالم
و شعرا بر سلا مده جائز نم نیلیسه و اجزای مجامع ایله داعی و صفا و مرقم و طواف
بیت الله ده ساعی اولان اولی نقر اکسسته هر سنه لری شریک ایله ویرله که واقعه
مزبوره ایچون هر سنه هر ابدوب روح برتوز حیرت هیز ایله لر و سلطان مشفق
عظیمة الشان و بانوی رحیمه و عممه الاحسان الکرلیست لها نظیره فی الاذام
ولا شریفه فی لسم المراح و کما رم الاخلاق و المستهلها شریفه فی الاذام
والا نفاق بل لا مد یلن لها فی الصفتان الحیدیه علی الا صلوات حضرت تریک
شریفه شریک الیدیکه اولی کرامت عمره الله بالاعمال الطویل و جعله صاحب
انهار الفخام مثل ابوبهر الکریمین و اجد اهر العظام لوزدن دره اکملین الحفظ
عزیزه اقی سمات التسمات بنت صلیب عایشه سلطان لزانل مروضه عمره عامه
سفرها قار حلیه حسان بنت صلیب عایشه سلطان لزانل مروضه عمره عامه
بجایه لا قضا لرا انعام و لزانل دهر حقیقه مصونه عن جمیع شرایب
بمقبول و الا عوام حضرت لریزه ما املکدان علی الصفا نری غنا بیضا ایله
نقیفه و سربله امر تانی ایله علی مزایام و کرا لعیام جام جمی داعی
و حیا در جنت ایله الفی لایه اولوب طایر و وح یا کیره لری کلشن هفت مشر
هر کون و عند ملیک مقدر قرار اید و کون التبع الله کما فی اهلها و بلنها الخانیة
الشیخیه و علی نظام سده انتظام لرتنه نقر موحیدین و ذابح مسلمین
طایر اولی لری لظا هر الاحوال اهل صلاح دیانت اثر اولی نقر کت
کیمه اولی انا اللیل و اهل الافا لها مثال ابواب بیت الحرام و ما تند و حای
رونده حضرت سید الا نام علی السلام باب بره صفا مای قران و زو ادرک
و صاحب ابای ایچون مفتوح و مکتوف طریق مقد و لری حقیق و مرسد

مصدق اولوب و ظیفه یومی لریه شریک معا بدن عاری صلاح دیانت ایله
بمصرف صلاح و عبادت ایله موصوف صلحا فتنه معتبر اولن لری نقرین
تزیل و عاف رتبه ده منا و بنا و زده تلاوت قران عظیم و قرانت قران
کیمه مشغول اولی لری بره کیمه کیمه و کید ندرک کیمه دت سا عتقدن هیچ
تجه و تجویده ندرتدن حالی اولی بو جرد و اظنبت و مداومت قیام و اتمام
سالزده و کک کما هتام اند کونده هر برینه یومی اجرا فری ویرله و درمنه
شرط الیدیکه هر کون ایکی حتما کلام ملک علام و جلا جزای و اجماع عظام
مادریت مذاکره و تربیه سفرت مدار لریه اوقرب اولی جزای بعد صلوات
و اوقوز جزای بعد صلوة العوض بالیجود و التزیل من شریع و ولا تجیل هر برینه
اوقوز نقر صالح و صانت ایله آراسته و تقوی و دیانت ایله پراسته قرانت
قران تجوید و تزیل ایگدا ایله متمیز و منجیات و مشته هاندن غایتان محترم اهل
ست و جماعتند اولی کتبی معروف و معلوم و اقامت و اقامت و طیفه مدار طیفه
بمحقق و تجویم اولان اکسسته لرتلوت ایله لری و قران مجید و اخرج لیلی و اقله صلوة
ما صلیح الحیرات و طاهره الخیرات و محسنه عقیقه شریفة القرات و صنیة العقیقة
حضرت لریک روح مرتحه سنه هدیه ایله لر و استن و اعلماری و تقدیمه و تقوی
مسلمتاری بو جزو خوانده سر محفل اولوب و خدمت نقرین و جمیع اجزایه قابل
و معرفتک لری از منته متقبل اولنلری معرف اولوب و حقانیت و استقامت
ایله متقد و بیضا ظلیا رخصه مؤلف اولنلری نقطه جمی اولوب لیا و اوجنک
و ظیفه یومی لریه آیکیشرا فقه اولی و درمنی شرط الیدیکه شرایط شریفه عالم
و شعرا بر سلا مده جائز نم نیلیسه و اجزای مجامع ایله داعی و صفا و مرقم و طواف
بیت الله ده ساعی اولان اولی نقر اکسسته هر سنه لری شریک ایله ویرله که واقعه
مزبوره ایچون هر سنه هر ابدوب روح برتوز حیرت هیز ایله لر و سلطان مشفق
عظیمة الشان و بانوی رحیمه و عممه الاحسان الکرلیست لها نظیره فی الاذام
ولا شریفه فی لسم المراح و کما رم الاخلاق و المستهلها شریفه فی الاذام
والا نفاق بل لا مد یلن لها فی الصفتان الحیدیه علی الا صلوات حضرت تریک
شریفه شریک الیدیکه اولی کرامت عمره الله بالاعمال الطویل و جعله صاحب
انهار الفخام مثل ابوبهر الکریمین و اجد اهر العظام لوزدن دره اکملین الحفظ
عزیزه اقی سمات التسمات بنت صلیب عایشه سلطان لزانل مروضه عمره عامه
سفرها قار حلیه حسان بنت صلیب عایشه سلطان لزانل مروضه عمره عامه
بجایه لا قضا لرا انعام و لزانل دهر حقیقه مصونه عن جمیع شرایب
بمقبول و الا عوام حضرت لریزه ما املکدان علی الصفا نری غنا بیضا ایله
نقیفه و سربله امر تانی ایله علی مزایام و کرا لعیام جام جمی داعی
و حیا در جنت ایله الفی لایه اولوب طایر و وح یا کیره لری کلشن هفت مشر
هر کون و عند ملیک مقدر قرار اید و کون التبع الله کما فی اهلها و بلنها الخانیة
الشیخیه و علی نظام سده انتظام لرتنه نقر موحیدین و ذابح مسلمین
طایر اولی لری لظا هر الاحوال اهل صلاح دیانت اثر اولی نقر کت
کیمه اولی انا اللیل و اهل الافا لها مثال ابواب بیت الحرام و ما تند و حای
رونده حضرت سید الا نام علی السلام باب بره صفا مای قران و زو ادرک
و صاحب ابای ایچون مفتوح و مکتوف طریق مقد و لری حقیق و مرسد

اما بعد ارباب الباب ما نرى الا فتقار فتدور روشن واصحاب ارباب
ثاقبا لا يفكر بانته مبتين بدار عقده على قلوبهم اولاد نهر مال ملك
ومتاعك بقا واستقرارى معدوم ويوداته عزله فلك دار غير مستقر
الا حقا ارجحه اولاد سلطان ووزر مطا عتك معدوم درام وعدم سفرى
معلوم لا جرم دنيا ده فكر اخرت مقتضى عقل سليم وزمان عاقبتك
مستوحله عاقبت مستدعاه طبع مستقيم ونال مسر لوجه الله اولاد
مدقات جبار مستوجب رضا الهى وجارىه فى سبيل الله اولاد
خيرات باقية سلفهم رحمت ناستهاى در بناء على ذلك ارباب الباب
مزبوره سكنن ساكند وودت عاملا فائز وودت ابدت بارسيله اتمه
ماكد اولاد سلطان سلطون الشوران صاحب الخيرات الحسان
درة دمع الدولة القاهرة عزرة برع السلطن الباهر صاحبه الذات
الجليلة ذات الصفات الجليله كليله المحضات صفير السموات مائنه الذودان
زبيده المهد والاولان سيدة نوا من الخواقين ابدت خواص الخواقين
الفاخره الشريفه كما عين الصديقه الزاهده العايدة الصائمه كلكه البريه
المدويه والفا حة العفيفه الرحيمه سديده وسلميه الخصوصيه سيمه الطائفة
كلكه الكريم الدائم سلطان مهرماه خانم ابد الله تعالى عزها وودتها
الى قيام الساعة وساعه القيام ونور قدرتها وميلها ما تولى البياض
والا تايم ابنه السلطان الامدول الاعظم والحقان الاكل الاكرم سلطان
الاسلام والمسلمين فانك الكفرة والمشركين مظهور انوار المدول فى العالمين
منصف المنظر من الظالمين اشرف الملوك العادلين افضل الامم الميامين
ملود النقر والمساكين كوز الضعفاء والحقا عين باسط بساط المدل
فى الامم صاحب السيف والعلم ملك العرب والعجم خادم الحرمين الشريفين
عظيم السلطين من قبيلة الجليل العنانيه من ولد الذين المنين بالثايدات قربانيه
ذافع الوين سلطين القراء ومنع ابنيه امان الخيرات طالب الذات الاخرية
تارك الشهوات الدنيوية ريد مرید الله وبقية تحت حبه الله حبيبه ابان
جميع اموال واملاكه لوجه الله التستار كما برهيم بن ادهم ومالك الدينار
الممثل بقى ان الله يامر بالعدل والاحسان السلطان ابن التلطاف
ابن السلطان سلطون سليمان خان ابن المرجوم سلطان سليمان خان خلد الله ملكه
وسلطانه واعز جوشه واعوانه ولا زال ملافا ومؤيدا ابوابه العليق
ما حسب الايام بالنعمتين والشهور بالقرية حضرتولى حضرت حق وقياض
منطق در كاهنن واصول اولاد مراده جيت وعطى باى عليه وان نعدوا
فترا الله لا تحسوها موجبها عد ايله معدود وحد ايله محمد واولاد مرید
دور ايد وكن تفكر وبنوعا كسيفه واولاد جليله فلكه سعت ميسر ومقدر
ايد وكن تدرب ابدوب وما فاعدا لا نفسكم من خير تجدوه عند الله ما كثر
يغفر وما ععد الله باى خوارى شريفه كسبح سبح باك لوبنه منساق اولوب
وليس لك من دنياك الا ما اكلت فاقبت وما لبست والبيت وما تصدقت
تزينه واحسن كما احسن الله اليك مقتضى عقل سليم وادب اولاد
الاسرار وحسنات باقية لازم لا يستقر اربابك حتى وقال جبار محمودى
سنان وصفات زوركارده ظهور بولان اثار آذان منغور وكبار
ومستور ديك اولاد ارباب كلكه ركن سلطان عليق الشان ومشتغرا
كلمة الاحسان حضرت تولى عنان عمر جيتولى فقير حسنا نه معطوف
وكثير صدقانه مسرور اولادى در صدق شاهى ودرى كوكب
پادشاهى سنى بقرمان سحر اولاد عنان مرحوم ومغفور له شهاده سلطان
محمد خان علمبرار حسن الملك العبد حضرت تولى شريفه منوره لوبه قرينه بربر
سكن نفس ديق موت يايتها النفس المطمئنة ارجى الخديك راضية رضية
نداسنه اجابت وادخلت جنتى امرها اطاعت ايله دنيوى دنى دن فرار وعند ملك
منذمره فرار ابدوب جنتان نعيم وادامه ده ارواح صلحا ايله جليس وزر
قرا ايله انيس اولاد دستور اكرم مشرف نفا علم مصلح مصالح نجا در
بلو ذقل وكهف بره امين حضرت ميه منحنه هت لطيفه داعى انت متين
تارك شهوات ومطالب جنتان نالى كتاب الله ليلو زهرا ساعه مصالح عباده
استرا وجهان فواجبا ميا اول مدحه وقد شيفت قبله فتر والتمسك لواصل

الله واولاد

الى رحمة الله الملك السنا السعيد الشهيد رستم باشا ابن عبد القادر
نور الله مرقده وحبل الخيرة مشوا واعطاه فى الاخرة ما يشاء بن اولاد
حضرت تولى مرقدمعظم لوبه باهر وعالمى شادن جنتان نعيمه جنت
وانتقال واياهم صباه وحمد وثناء وصوله استبحال ايدن بلبل باغ
جنان وميوه بوستان جنان فرزند ارجمند وارشد سمد لوبليك
مشهد منوره لوبه باهر اولوب فلها رباطك صهبط انوارها
ومظفر انارنا اولوب اجون بيت جنت عدن مشاهير بر مقام با مثال
قبة دار السلام قربى على نهاد بنيا داباد ابدى كنه بنيا دك
حكيم ووضوح نهادى مستحکم سفقر فرخ مستديرى برنور ودرود بوارى
بر بخت وبفضل وقتن عاليا سنه آسمان اهين عماره وياى ربيع
دكشا سنه طرغ بين عماره اولوب اربابنا نفا شاسنك خيرات
واصحاب عبر نظاره سكره ان در وتر بره منفق وقبة منوره
قربيه بر مصلح شافى ومحل ماه مسافر انشا الله بركة بنا لطيف
عمرت نماى استادان صاحب همن وطرز عجيب ميرت خراى هنر مند ان
صاحب نظر اولوق بين منبع خلق عالم ومجمع خير آدم اولوب واردين وصادق
عظمتان قرينه وزوايرين داعين دن تمشكالى منبع حياته ابرشدر كسك
دعاى جميل ايتاد ويوبين دللر نكر ايدر لر آيهوى كه استكدر تاركي
نيافت در بناى رستم دارا متين ياقتم لوبه شريفه منوره ورونده
مطرغ لى امام وترتيب وتريننده تمام اهتمام اندكدر نكده سلطان
وليه الاحسان وصاحب الخيرات الحسن ابنه الله على قد حليها مشهد
ابنها سجال الغفور الغفران حضرت تولى وقف لى الذكره اقراره وترينه
وكلمى اولوب وسما لوبى طريق شرعى اليه ثابت اولاد اختيار الاكابر
والاكادم صاحب الحيايد والكمارم اقبل ارباب القبول والاقبال اجل
اصحاب الجود والابدول مغرب المضرة العلية مقبول السنة السنية
لناس الاحسان طالب الخيرات المخصوص بنيناى الملك الغلام برام
كثيرا ابن عبدكلام ادم الله عمره وودته الى اخره الايام مجلس شرع
شريف ومخلف دين منوره د اقراس واعتراف قنوب ايتدك سلفان
مشاور اليها اجر الله الخيرات بين يدها حبة لله العظم الا على حسنة
لروح رسوله الملقى قصرات شرعية ذات شريفه لردن جبارين ونيحات
مرعية نفس لقب لردن ناخر اولوبى هالدم وقف البدينه وقتا صحيجا
شرعيا وحسنا صحيجا مرعيا جدمه قرينه مزبوره دوام لياى واياهم بر ايام
ومصلح مزبوره بقا وشهره واعوام بوله قائم ومرحمان مزبوره اف
وسميدان وشهيدانك منازل روحا نيت ده وروح برقد جنى عتباع
كلام ملك عليه الله معطر ورواحل روحا نيت ده صدر مشر وحلى
استشمام فرقان عظيم ايله معتبر اولوب اجون نيمه يكسور لزاله مسورة
اليوم الشعر والغزده بنا بيدو قنرى عمارت عامه نك اوقا قنن نند بل
وقبير وتقبل وكثير وارباب جها نك نفسه وعند وزوايد اوقا نك
مرف وبلوك بيد سيمه وارا اسلمه لوبه مفضى اولوب صدق كنه بوه نك
رفيق واقع وقتان حكى بحسب الشرح الشريف ساطع اولاد حاكم نا فا الاكلام
قتنه مقدر ومفعل وامضاء شريفه مضمنى ومكمل اولاد وقية كنه حركه
رمسجل اولوبى مضمون عمارت شريفه وزوايد اوقا نك اوقا نك
ميتد بمانه ووقا يف ميمه آتبه قيعين ايدوبه بيدو بلكه د اجمالت
عامه بر مشرف اولوب لندن صرف اولاد اول شرط ايدوبه بيدو بلكه
تر به مزبوره نك داها باب رفيع نظير داعين ومخلصين وراشرف مومنين
ومسكين وموحدين حارسين دن اولون ايك كنه نيمه مزبوره ده بجه اولوب
على سبيل الخاف وخفله وحراست واياهم ولها ليدك حذمتين ادا ايدجك
وقية يوم لوبى بر بجه ايج اولوب وساعات ليل ونا وعده ونجمه شيرى
درت قارى جاوى وميمه وحسادن هارى اهل صندق وصاحب
دشاد وندوخ دانت ايله موصوف امانت ايله موصوف كنه لوبه جنت
مفانك على سبيل المناوبه قران عليهم وندوخ قران كسريمه مشمول
ايد لوبى ميمه كسريمه وكوندونك سماعا نندن برساعتك نيمه مزبوره
نور نندن حالى اولوب بوجه موصوف ايدوبه لوبى اوجر اوجر
ومشهد معطر ومزبوره منوره قرينه جين دين ومصلح ومرحمان دن مشرف

الله واولاد

وما عبد الله باق وكما قال رسول الله صلى الله عليه وآله
يا نبي الله صلى الله عليه وآله لا أقدم عليك من دنياك كما أكلت فاقبلت أو لم تأكل
فأقبلت أو تصدقت فأقبلت برضاها به وأصغر المدلول ومقدما مات
واجبة القدر بناءً على نظرنا من صاحب هبة ربه ورحمة الله عليه
جليله عفا عنه كل ما مضى من ذنوبه ملكته لمرى أصفا وصفاته صفية ملكته إياه
مضمرة وترجع الله أرواح أمتهم في يومئذ لا يردون وعقولهم
أجسامهم مدى مدد الزمان بربها كنفرة واقتنا لا سرار عنه الاقتدار
زجلان ونسرا إلى مقدار متدد زمني أوزر تقدمه من في خيرات عظيمة
وتهم بما روى عن جنات جبري بانده من بلقيس وأهتام من درويش ايدوب
المكثرة عديده حبسه ابنة سليمان سليمان سليمان سليمان سليمان
سلكته ساكنة وعينها ذات سانية وبدنيتها بما ملكه اولان سلطان عذبة
الشان ولثة الخيرات للجان ملكة الملكات ملكة الملكات ملكة الملكات
سوية السمات اكلت الحشرات حبيبت الحشرات حبيبت الحشرات حبيبت الحشرات
شمسة قلاوة النور والاقبال ذبقة الشدة بين النيران زينة العهد والاولاد
مرحب العصف واليباهد بلقيس كمنة والنراه تاج رؤس اصناف الخيرات
مدومه بكرام بنات السند طير منيف الخيرات العظام منيف الخيرات
الجسام التي فاع طيب الطافها في مشام كبرى وسرى نسيم اعطافها
في مسام القوي وهو الخيرات في السمرنج والحدرا التزييع بلطف الله الملك
كما صم سلطان مبرماه خاتم ابد الله عمرها واولها الى انتهاء الشهوس
والاياام وتقد سراج عطفها ومصعبها باوتنا والدوام ولا زال من
العلماء والفقهاء بانواع الطافها متبعا وبرحم الله عبدا قال ابي
بن السلطان الامدلا اعظمه والحقان الاكل الاكرم رافع الولاية
سوطين النزاة واضع انين الخيرات فاني درجات ان المتقين
مد الله على منابر من نور عن جبرئيل الرحمن حبيبت خيرات فاما ان كان
من الخيرين فروح وديجات ابوالفتوحات والغازي الشهيد السمرجند
السلطان الفارسي اخاه الله عليه شايه بيت حفزانه وملكه وملكه
بجاي حنانه اللهم احشره في زمرة الشهداء والصالحين ويستمره مقاما
في اعلى العليين امين بحرم النبي الامين وقبلكه تقا صل احوال سعادت
ما نعرفه فكفر وقبلا عفا اعداء جلدت مدا لرونه تدبير ايدوب
حضرت وب العزة عظمت اسماء وعمرت جنانين واحمل اولان عفا باي
عليه عديده الحصان صدق وان قعد واقعد الله لا تحصىها اولوب بواله
جزيلها بكاره متواتره نعمه جميله متواتره مستظا هره نك شكرت
لسان ذكر قصير وبصر فكر خاسي وحسرايد وكنه جزم ايدوب تقس قديس
قد سترت لذات ذنوبه دن صرف وساعات مستظا بة الاوقا تهم ايدوب
صرف ايدوب عطفها رفاه ذكي ايجون بر وقفا رقص وامتن يوم مرجع سعاد
ايون اتقا صر علة وعناده حصر ايدوب مواضع كثيرة ده عدد الحصا
عمار جوامع وسداسي كرا نر حبه خيرات انشا ايدوب صحايف كتاب
كالشافي ممتوايدن اثار اثيره مستظا شوياني مقابره خير خلفه باعفت
تكمه مستظا ودا اعي مستجاب اول حشد لا زالت هتما انما لمعظومة
ان نظمه فرايد خلا يد الحسنات في تمتد سنسنة الخيرات والميرات حمد
خيرات كثيرة واحمل جزيل اثار اثيره لونه وكنه جزم ايدوب تقس قديس
بالنبي ابي الشريفة الدنيوة ادرنه جزمه قريب بر مقام رفيع وقرب
طود غمير غير مكره طرز عجيب غير مستور منبع المليا ذ يدع الاركان
ملك مني لطيف بر جاي شريف بنا ايدوب بكم جميع انا حسن بحاسن
انك مجموع سمته احسنه سنك نظري غير مستظا بكم غير مستظا
قبة اسماء جبر مستظا بيه وعمد عافية القرة مستظا بر طرز طرسنا
معبود لراس نور رسنا اول قبة بلند لا حور دنك باشنده في ناع ووطي
الشراف آنت من جانب الطير نار ودا هل غير مدخول مدخل سنه
ثنا وامننا ومن بخله كان امننا سعادت بر قنا ديلي ليا ليه سعوات
في دنك حمد ملي ونها زلرده انواع اثار ثوابت اليه متولى اولان ووضه
ناميه جمانني ارفع بيوت اذن الله ان فرغ ويركز قبا اسمه ويسمع زير
سبح طبا في حفا اولان حراي عالمي وراي قول وجهك بظفر نسيب الحرام
فخبره من صبر صفت وحقا قديم يفتي في الخراب اولان اعلام ايدوب منبر نبي

دوره منبر
ع

وروش خراي طراد فمحل محقق استروري صنفا ينش صنفا يي ملو يرف طا مشنله
طا مشن شطاسه مهند سين اوزر بهاده ستنكي اجنك تقصر رسم تقاشان
جندن ويكند قرسكي بر فيه حرسنك ان اشكا اطراف مباني شيقه سي
سكال تناسب وجماد يدن كوا اذ ابي مرخام خام بيكان در وبالجمله
اول جامع مينك بناي دل بسند اعلى بانك اولان منان: عزارة
كثيرة طية اصلها ثابت وفرعها في السماء تحيا سندن عمود اود راع اولان
اعلى و باعث شادي روان اولان شادرواني عمدت قرات اثار صنفاي در
اب حيا ندن بر اثر لذة للشقا دين صفا ذاتي عذب قرات اثار صنفاي در
ودني جاي مدح و ثنا اولان جاي برسانك حرم داخليه منعل اوزر
حجرة ذات السناد مشغل بهيت و بهاده جيهانه زيبه وزيننده يكجا بر سر
من سسة البناء مرتص الاركان انشا ايدوب وحمل جرم جرم جرم
بنيادي مني فهادي رصين القوا ابيك باي دكايه مقابلين الفنا ايج باي
دكايه مني بر خانه و بانده بريقال دكايه بنا ايدوب بر ايشه مفصلة
مسطوحه اسانبيه مكله سنوره اوزر كافه ممراتي اليه اتمام و عامه
متتالي ايله احتتام بولد قد صبحه باينه مشا رالها وبانوي صاحب النهي
خذ الله سبحانه سلطان زمان شايه عايشانها طرف فافضا الشرف لوزن
مخضر صافي ووجه جاني نكه جسنه وكلم اولوب ديين صا دفين منيرين
مستقين مقرب الحضرة العلمية مقبولات التبتة محمود الفان حمد والخصان
طالب رضاي الملك الاكبر برسن اغا ابن محمد اوجوم زيه قدن رخص
الامائل والاقران عطا الله اغا ابن عبد المنان شها وتلمذ وكالقي
ثابت اولان افتخارا صاحب الاقال اختصارا باب جاه و جال بحج الجاهد
مرجع الاما جد فذوق الاكارم والاكارم اسوة الا فاقم والا فاضر
الخصوصي بزيد عنان الملك العلام برام كنجدا ابن عبد السلام
واجده وبنه من الاملا جلله مجلس شرح شريف رصيف الاساس
ومحل دين صيف منير النيران ده علي واضعها افضل الصلوات بارحبه
علي الخ مني الصلوات حاضرا لرير وقفا ان الوصفه مني نصب اند كور
الجد الاقران ارشد الاميان مرفيع الخصال مقبول الفقاه امين ومتمد
منين ومتمد محمد بك ابن عبد الحميد كماله الملك الخدي حضرت اذ افرس
صحيح شرح كفاي واعتراف صريح منير لما في اليه اقرار واعتراف ايدوب
ايدوبك مؤسس اولان سلطان مشا رالها اخاه الله زلال افضل علمها
حضرت نرس ذات صفتها الصفا تلندن حد في فقرات شرح جازي وتفسير
التما تلندن هذ مير تبرعات مرعية نافذ اولد وحق حاله حسيه لله السبب
الاعلى ابيته مذكوره وجملة رقة وتخليد حبس ونا بيد ايدوب وقفا
صحيح شرح عني وعن التفايه عمره وحبسنا صريح ومن التفايه برينا
وكلم متولي بر سليل لوزن انبريا المقام تسليم اولدي وبالجمله لوزن تسليم
تكلم وتعمير بيله وجامع زير شيبه بن محمود اذ ان او قري اذ ان عايد
صلوات خمس قلته و ايام جبره و خلفه زمان لا زال خلفا خلفا و كمن
حضرت نرسك امير فخر بل همه نماذي قلندوب وسمه سليله حصوله قد
تقبل الله منها قبول احسنا وجعل في الآخرة موجبا للاجر وفي الدنيا
سببا للقاء جده موقوفات مبروره مسفوحه وحميدات موقوفة
مسفوحه مدى مدد المشهور ولا عوام بقا و دام بولي سرام ايدوب
مصالح جاي زير مرفيع البنيان ومصارف مدرسه ومذكوره مؤسس
الاركان ايون واقفة واقفا الغراب وامانة عاير اللباب وقفا الله لكثرة
الخيرات وابدعها لتوفير الميزات حضرت نري حروسنا اسكار صفت من البواره
واقف اولان عمار عامر دامت موعود في ايام الاخر لوزن اوقاف كثيرة الا
جيلة الاوسا في تصولندن ورا يفتا تبه ومصارف حانية قديم وبنين
ايدوب كرس تفسير اولوب عمل اوله اذ لا شرط اليه بكم مدره ريفي الماني
برعانه وعامل وقا خل وكامل قواعد عيرته وبعثت رفون اديتة فمدقق
نحبر وقدر برده قادر اصول وفروعه ماها بايام تحصيله دستخانة ده
حاضر وها رسا هل دن خا زير بين العلماء مقبول ومسلم وامين اعانه
معزز ومكرم اولان بر كسنة مدرس اولوب وظيفه برسنة الفنا ايج اولد
او طلبة سندن كسندن فاق وعا ده حد ميند لا يوق اولان طالب العلم
اولوب لوزم اعادة وعلما هو لعا ده قايه ايدوبك وظيفه برسنة

الاولاد كبر
الشمس ايدوب
دعا

عبارت
مستظا

بلد عنده شجرة ولا ما ينج قوى ترك خدمت اندر ميه لر بواجع محاسن
اولان طغوز نهرن وند لر بومی او جلقه و سائر جزیرا لریک بر بکیشی
اقه اولوب و شیوخ نلف دن هر نیک جهرت نطقه فی سنوی اولون قلدوی اولان
و درمن الشیفته اولون لریک و فیله لریک لسان سلطنت پیشا ندن کوند لر بلی قریه
امین اولون کندایله و دیار قشیم ده اولون لریک و فیله لریک بر امین و مستقیم
و معتقد کندایله سال بسلا متولی او قاف بدین ارسال اولون سلطان
سحیه امکان و لینه الخیرات الحسانت دامت دارها مصون من الخیرات
ما وارث اولون و سارت الکلیه شریکه شمس الیدیکه نفس نفیسه سیمت القمان
و ذات کرمه الضمانی ما دار امک لیا سوجیات ایله متلبسه و نایب غایت
استنسه اوله فتح الله فی اجها و بلغها بالستاده الی امها جمله او قاف کثیره
الیه صاف لر نه و جهات مرقوم الکلمات و مصارف مرسوم الکتابت بکندن
نسط و فیمن و ارام و نفض و بدیل و تغییر و تکرار و کثیر اخرج و اذکار ابدال
و استبدان و ارباب جهاند فسی و عدل و زاید او قافه قین و بذل
یذکریمه عیبه الخیرات و قبضه مقتفات مفیضه الخیرات لریکه اولون پیشا مانسه
و یخاند بقوم المشیت و الاختار من بعد اولی کون بعد اخری تصرف لیه لر
اما سرورایام و کرم و احوام ایله نفس قدسیه و شریک ارجی الی ذلک
را ضیة مرغیة ندرسیله اجابت و مینا بخنایته انابت کوسر و یهدام
دما اولان دار فادن خروج و قضا فی راحت فزی طارم و الی عالم
یا لایه عز و ج اندکدن مکره سلطان شفیقه عظیم الشان و بانوی حیا
عمیه الاحسان الی لیستایا فظیره فی الافاق و لا شیهة فی الخراسم
المراحم علی الاطلاق لهما مثلت فی الانام و الایمان بل لا عدلیت لهما
فی القنات الحیدر علی الافاق حضرت لری شریک شرع الیدیکه اولون کرام
عمر هم الله بالاعمار العزیزه و جعلهم صا حبا لهما لرفیقهم مثل البقیع
الاکرمین و اجداد هم العظام لریکه درق اکملته المحضات عمده العرف سیدت
السموات سلطان العتوان و البنات فخر المهرات العظمت مغیرا ثا و حلتها
احسان و غنم صلیب عایشه سلطان لزاله روحه عترها عامه بسحاب
الا و فتاکه الی الامام و لالان ذو حه صحتها مصونة عن جمع شواهد العصور
والاعوام حضرت لریه ما اذ مکذات علیت القنات لری غنایم عاقبت ایله
منتم و نسایم محت ایله باع جهرانه منتمه اولون قویت و غنات ارت او قاف
مکوره کتد و لره مشروط اولان زاید او قافه فیض و بذل و ارباب جهاند
نصب و عزل بد کرم لریه اولان امر و با فی ایله علی مرتب الا تمام و کرا الاعوام
جام حاسم فی ذی و هو و ای جنت ایله الفتر لا یقر اولوب طایر و روح پاکیزه لری
کشتن هشت پرشده قریر و عند منبک مقدر قریر اندکده مزبورده عباس
سلطان عمرها سمد الا زمان حضرت نیک صلیب و غلری محمد لریک و محمد لریک
و مصطفی کبه بمنای خالق الانس و الجن اولان و اجداد کثیره و انساب اخبار
غفیره مقدور و مینس اولون و لریک اولان و ذکرده با مراد فی صلیب او غلری
منقر اولون اولان اولان اولان اولان اولان اولان اولان اولان اولان اولان
را اولان اولان اولان اولان مشروط اولون متولی اولان فی نا خرا اولان و لوزنم
قویت و قنات فی غنمته و اتمام ابد بیک و فیض بومی سی مقدما قریه
انجلا و شمس دی حال الی اقیه اولان انما ذی الله سکا اولان و منقر اولون لری
نسوة بعد نسل صلیب متغما و بنت صلیب عاقبت سلطان نشانه اولان و کتبت
اولان سلطان و لینه الخیرات الحسانت دامت دارها مصونة عن الخیرات
ما و رک الافلاک و سائر الکوکب مشویله شرط الیدیکه درم الیدیکه انما لریه
اولان کتابت و جابت مشیخته صلیب متغما و معتقما و معتقما اولان اولان
اولان نه بسره بعد نسل منقر اولون بنت صلیب عاقبت سلطان نیک
معتقما سکا مطحنه اولان و شویله شرط الیدیکه بلبله ارباب جهاند
و جابیل و نصب و عزلی متولیک الله اولون فراد اولون فرید و کسه
سایف اولون و هر ساجد و کتله و زریا عظیم و مشیر اکرم اولون
تغیرت عایشه ملکیت بد نماید لریه مسلم اولون قافه ایام حسیته
فی جهاند اولان اولان اولان اولان اولان اولان اولان اولان اولان
بیر و بر شرایط مذکورده مزبور سکت و عایشه مزبورده مشوی اولون قافه

مزید معنا بنیر ندن تقویت بیورده تا که ارباب دولت فایزانه دت
فرد قوت فایزانه خند فشرط و اقد بر اسم جبارت امکده قاد
اوله و سلطان عالیشان و بانوی سیمه امکان صا حبه الخیرات و الخیرات
ما کتبا سالت البر و الاحسان لالان الخیرات لا نافع الا لطف و ماراحت
ما حبت الا منافا لا عطا فیما صبح مزبور و بر نورده ما مثل اولان
اجوری کند لریک منیل ملین الشان رفیع الکفا الخیرات اولون جلا و
تقیم بنان ایله منتم و منانم کثیره مشاهد لغاه الله ایله منتم اولان
سید الخیرات شهید المات مزبور و منقرده و سیمه پاشا بواه الله فی الخیرات
نیشا حضرت لریک روح بر نورده عایشه هبایدوب مدرسه مزبورده
مؤسسه النیان و منقره الارکاردن و اصل اولان مشویات جزیره کتد
نفسه نفیس جلیله لریه تحبیر جزایر الله با ضفاف ما انشاء من الاوقاف
و جعل متعال تقوی من اعمالها مثل احد او قاف و یونینات مسطوره
و موقوفات مسطوره کاتق و عیشا فی و عایشه ستمانی ایله متولی مزبور
محمد لریه ایض و تسلیم اولون اوله فی فیض و ستم اقدم دیوب
عقد وقف و تسلیل علی سبیل النیکل اتمام اولون تقصیر و کمل سالف الذکر
برام کتفا و اتمه لری و البقا و وقف مشرع مشرعین دجوره شرع
اید و حضرت امام اعظم هرام اقدم سلطان علماء دین برهان الحق و البتین
ابو حنیفه نعمان بن ثابت الکرخی حیدری حیرا حیرا و کوفی خند و غنم
لازم اولون و جوی جبار و را حین امر مشرعین غیر مجزی اولون و وقف
مشروع مشرعین مرجوع ایدم و موقوف اولان سلطان رفیق المقدار
وز قافل اولون الامداد کسما کن سولت مکنت منسک قلدیم دیبانت
متولی مزبور و کمل مزبور اما مین هادی العالم و الزای القامین
شمسین برین و بدین مزبورین خیر بر فی ابو یوسف امام نای و بحر مانی
امام محمد شیبانی قناره و وقف لازم و زنده محمود و جتهدین حانم
اولون اولون و جده مانع و وقف مسطوره نفعنده مانع و مانع
اولون و رفیق و قبی صدر کتبه مانع و قفا و حکم بحسب الشریع التوفیق
سایف اولان حکم نایف الحکم جنانه مانع و مراجعت اندکده لری
قاف من مترا فعلک الیه لالان اولان طلعت جبار یا مین بدیه طریفک و کلامک
اجمعا و جانینک سوامن استقصا اندکده نکره و قنده اولان محانقات
جتهدینه و اقد بر هین لریه عالم و عارف آیین جانیه لزومه و وقف
اولی و اقوی و قول اما مین فاضلین ایله عمل ما علی العتوی اولون
صحت و قفه و لزوم حکم اید و تسجیل اندی حکم مجرای شرعی مقرونا
یا لالان و الا سکام و تسجیل صریحاً صریحاً مقبوله بقول حسن لری
الحکام محکوم به اولون ایله مجرای عیله اولون معلوم و معمول علیه اولون مزبور
فقد نفقه مجامی و تقبیر و تدبیر منیع الا حنن و مندفع الا حیا ل اولون
ابدأ احادنا سده احوال و قرو عینک ابطال قدرت قالدی و هر کذ
بر خردن اخرا ذریه دن شرایط فضرا بظنک احتیول لری رخصت اولون
شول لری باری تعالی جل و علا بر کتب و سن و البیاب و یوم قیامت ایله سوال
و حساب و جزایه و باقیان بوم بر فی الشریع الغزالیه ایمان کون لری اولان
موقوفات مزبور و محبوسات مسطوره نیک و قبی متحقق بقوب و مرقم خیرات
نه اصرونه و نه فرودنه و نه نمانه و نه دیومنه و نه محتمه و نه لزومه و نه ضرر
و نه کرمه و نه خیر و نه فرودنه و نه تبدل و تغییر و تحویل و تحریف جبار کورمه
کرکه بوج من الوجود تغییر و تبدل با ابطاله و طمطلنه مستدی اولون
یا بسبب من الاسباب تحریف و تمویل با تغییر و تحریف جبار کورمه
اولون با قرض اید لریه من وقت ایس یا قرض اولون تغییر حکم سبب ارباب
اعراضه با خلد لالان ایس قهر لریه با فعله قرض با قرض ایله تبلیس لری
یا ارباب اولان اولان سبب و با لریه فی اللیله نفس یا قرض جبار کورمه
ایت بقیه بقا با بعض من الله و من بر جهم و یس المصیر بعد اقیه
ما صدق و مانع اولون و کان من الاخیرین اعمالاً الذین مثل سبب

نفسه نفیس

کتاب

نفسه

میر

فما الخبيخ الدنيا وهم يحسبون أنهم يحسنون صنعا منظر فنيه سلطان في زمرة
 منديين ومجمله: متابعين اولاد وبقية مبتدئين لا يقبل الله منه صرفا
 ولا عدلا مضطربين موافق ولا يبيد الله شفاعته ولا يفندة مكذوبه
 مما قد جعله اعمالا محبوط وتعاما هو الى ما مضى اولاد شفا عنه
 عامته: راحة العالمين دن دور ومنفرت تامة: ريت العالمين دن مجبور
 ومجبر فاللوب واري: فما نادن عقوبات متناقية وبعادي: خزل اند
 بيزيات متناقية اليه ساقب ومذاب اولاد فن بدله ما سبه فانما
 اسم على الذين يبدلوه ان الله سبحانه وتعالى وعلمه لغت الله والملاكة والناس
 اجمين ومن سعى في بقاءها وابقائها وجد في اتقانها واجراها واجهد
 في تنفيذها وانحاضها بحل الله من ميكا سبهم مستكورا وسبهم بزم
 شرايا طهورا وتقيهم بضره وسروركا وما احسن في تقيتها وتذويتها واجاز
 في تمشيتها وتذويتها فاجره على من يكون الحسن عنده ما جوركا ويجعل
 الامال في الكفا مسطورا وفيه عنده شئ في الاشياء مستورا واجرا الواقفة
 الواقفة على اجداد الخير واجدتها او فخر الحسنات واوقفا مولاها
 الذي خلقها فسورها وربها الذي رزقها وتربا وفق الله اباها واناها
 لا جل الحسنات واجراها وحقها اعلى المطالب واولها واحس
 اليها في دنياها وبعقبها واصلى احوالها فم اولها واجريها والخير
 على نهد الذي انعمها واولها جرى ذلك وفي حرزها كرميس

من شهر ربيع الثامن وسبعمائة وخمسة عشر الهجرة
 الكندية

هذا الكتاب

قدوة كملها الدنيا طين زينة النفس
 والنصا الى من مولا نا محمود وبنات
 انشربها با جليل
 وفخر القرآن خرم
 ابن عبد الرحمن
 ومولانا عبد الجليل حقه
 اسم على

ومثل ذلك كما
 رتبنا له من
 اعاد ابن عبد المنعم

ومحمد الامام
 رسا لنا
 عبد القادر

EK III - 12 no.lu vakfiyenin fotokopisi

٢١٤٥
٢٣٩
١٥

رواه عن روفع بن روفع

T

١٤ الحمد لمن لا يوجد له قوة الأثرية شأنه ولا يخلو لحظة إلا لظنة منطاة
هو المبدئ الذي إنشأ جملة العالم بجلت عظيمة وعلت كلمة مجردة
الكاف والتون الذي عينه اليقين أنه كاف إذا أراد شيئاً
أن يقول له كن فيكون فجعل السماء سقفاً مرفوعاً بها ما مجموع
المتينات ومخفوناً مخفوقاً بصفوف صنوف الملائكة في جميع الأزمان
والآفات واستعمل فيها من النفس والفرح والنعيم المستخرجات سراجا
متبركاً وقادراً على كثيرة لتكون آيات عجايب وسع كرسية السموات
والارض وما يسع عليها بشيء منه فضلاً عن الطول والعرض
وصير الإقليم السبعة ذات بيوت وودور وصورها على وجه
ليس في جهات الست فطور وقطور لتكون منازل الراديين
من بين آدم وخلق لهم ما في الارض جميعاً بل جميع ما في العالم وزين
لهم الارض فراشاً وعين النسيم فراشاً وجعل الليل لباساً وجعل
النهار معاشاً وهذا ما يكون هنأ مريماً تماماً لمن ينشأ وانما فهم
باصناف الاطعمة وانواع الادوية للتمتع والنعمة والنعاش وسكن الدنيا
حتى ان سبيل ياحسن سبيل التسبيل ليعلم فيها ويرحل عنها كل من شئ
اذ الخلود والارحامال مقدر غير مقدر بنقض التبريل وتزود بالقوى
فان خير الزاد التقوى والتقوى النفسية به تقوى لئلا هو من كل
ما يتقوى به القوي وصير كل قوته في نوع الانسان مسافراً قطع
نفسه في كل نفس مائة من حياته وخره حيث لا يعرف ان
يرجع روحه الى ذلك تارة او درجات جناته وتعلم من جعله
مستغداً لوصوله الى حظيرة القدس والتقدس ففضله الهم علم
لذنا لا يتكيف بحقيقة الدرس والتدريس وهو المعبد الذي
يجازي الحنة الواحة بما نالها عسراً يوم يكون الناس كالقراش
المشيت حنراً ونسراً جعله العادل والهادي مترجمين بالاسفار
على غضون الاشجار كالخطباء الارياض منتقنين في شصق النياز
على المناير بالتمجيد والتبصيرة فلا ذكرا وانطق الهدهد والتماري
في الحدائق والمجاهل يتكلمون بالالحان الخزينة كما ان القراء في
المقامرة والمخاض يرتلون القرآن بالسكينة جعل الدجاجة في
دجج الليل التي تلتق الصبح صابجا بالصبح والتمجيد كوني ينادي
لذلك النفس الى عشق الليل وقران الفجر بالكبر والتوحيد
فنعان من واقف على كل جبال وناظر الى كل قعر من الافعال
اراد الزام عياده باقرارهم اذ يباهدون اصارهم بابصارهم
في دنيا توالعمال فوكل على كل واحد من البشر ملكي كرمي
من كرام الكائنين فيكيتان ما يفعله بالازيادة ونقصان من غير
يب وحسان ليعاسيهم به الله وهو اسرع الحاسبين ويجعل
كل امرجا بيا لكل نذوق مقسوم الى اجل معلوم وقد جعله
على طبع مفهوم لكل اهل موهوم وارسل الانبياء والرسل
حافظين كحد والله محقق ظنين عن الوهم والتوهيم وفيه تعالى
اعلم حيث يجعل رسالته وهو بكل شئ عليم والصلوة والسلام
تدققان الاكلان ما يابم الملوان ودار القرآن سيعا على بي بي مستغداً

استبح على التقوى وصار الكعبة قبلة له والقرآن اماماً
وسيداً شديداً اساس الدين المبين ومباني الشريعة المنبث
كان به لبنان النور ختاماً وصيرا المنارة من معالم المساهد
بل من اعلى اعلامها ومعلمها منارة الايمان المنبثق لا يذات
اوقات الصلوة واعلامها ويوت خطيباً اعجز مصانغ الخطباء
في العرب البرياء بما انزل الله من الكلام المعجز البليغ ومزجاً
لتبليغ الرسالة من الحق الى الخلق فليخرا واذيتها كما هو حق
الذانية والتبليغ قد اتمت شريعته قائمة الى قيام الساعة وصارت
الفرقة الناجية جماعة التابعين لسنة فقها اهل السنة والجماعة
واسمع نبي السيف في الغزاة والحرب ونزع الزهدة في المنبر والجراب
اصحى وقال سيفه قياً ليندربنا شديداً بايقاد نارة الجهاد
ونقاد سبه منقبا القلوب القابلة للارشاد عن زيوف زيوف
النفاق والخفاء لاقدرة لاهد ان تكون لغيره الرفيع مفرقا
ان كل من له كمال المعرفة يكون في تعريفه بالصور معتزلاً هو الذي
كان في عالم الارواح نبياً وادم بين الماء والطين وفي عالم الاشباح
رسول الله وخاتم النبيين محمد الذي الاتى الامم منى الله عليه
وعليهم اجمعين وعلى اله صدور النجاة وبدور النقاء الذي كان
نسبهم علياً وحسبهم جليلاً ومثلهم كسيفة نوع من خلقهم
كان سعيها نجياً ومن انقطع عنهم كان شقيفاً وزناً وعلى اصحابه
نحيب الهدى ويجوز للهدى الذي كان في السداة على الكفار رجاء
بينهم وما كانوا اذ في الله اخواناً فمنهم من هاجر في الله ومنهم
من جاهدوا الله باموالهم وانفسهم فاصبح الرسول انصاراً وانواعاً
وامسوا انا النبيل واشرق النهار ركعاً سجداً يبتغون فضلاً من الله
ورضواناً واصحى سبهم في وجودهم من اثر السجود عياناً وكان
فناهم لياظنهم عنواناً

ما حرره من اصل الوصف وسروقه من لذي واصحى من يد وحكم
بصحة ولرويه عالماً بالاصحاف من الامم المحمدية ورواه الله تعالى
عليهم اجمعين واد الفخر في الملك الصمد حاد من بحر الهامى
بالعكر الصمدى في ولب رومى المصوره

فهذه وثيقة باهتمامها على هذا فن الحقائق الدينية انقده وحانها
تتمتع لا تطواها يوناني الدقائق البقية انقده وحقيقة بان يحكم
بان ذواها احكام الاحكام زاهرة فيها في الحنية وحقيقة لان
يقال جواهر انقار الايقان ظاهرة فيها كمن له سلامة السيفه معز
معزك صفونها ومبينة ومنى صريح فكندتها ومكينة عن ذكر لكن
على ذكر منك وهو انه عند كل ذي فطنة ينظر بنظر الفكرة والذى كل
في حنة بعين العيرة مثل البيهات الخلية بل بمثابة الضروية
الاولية ان يرا الدنيا الدنية مدار كل الزرية والبدية واليقاد لاهنا
فيها من البرية اذ مالم انقبة تنقب في كل حنة بالسوية باقارها
من صريح على الفناء وقها ويا لها من ذوق على القواد بل على الصياء
واسما نبي على مسيل ماء جبار بل على شفايرق هار
وانهاره انهار ماء الله بحروف سيدك كالتعارفان حقيقتهما
سنة من الجواهر والاعراض وكل منها مفعلي عليه بالانقراض
اذ القرض الواحد لا يبقى زمانين والجوهر الفرد يتجزئ في اللين اذا
ما ذى الاثنان فينضم بالاقرة وذلها وينقضي بالضرورة امانه
فتفني مع جميع ما فيها ولا يبقى ما فيها ولا يقاها من غير الرزاق

وتفقد ما عني شرف الا تنفاله مكان النكاره والافات معات
 المعاطب والمخافات في عنقرها عزة كاخنة ومع لذاتها ذلة كاخنة
 ولها تسابق كنعنها ورغبتها ناراهن وهبتها تقفها مع فترها
 يقراد فان وضربها مع شرها تضاميات مجبتها مع محبتها مند اخلة
 ورغبتها مع محبتها منساكلة في فترها تخم وفي رسمها تتم وفي بناها
 تبار وفي رسمها هم لا يبقى فيها سلطان ولا وزير ولا يدوم فيها ملك
 ولا امير لا يؤيد فيها وال ولا ملج ولا يجلد فيها ولي ولا يبق في ركبها
 جيشه ولا يبقى لدى الحيتى عنده كيم من ملك ملك مشارق الارض
 ومقاربهها وزعم انه يستد في مطالب النفس وما يربها ان فياه
 اننون فكم ينجي شئ من ذلك فان كل شئ فيم وجه الله هلاك
 وكم من ممالك ملكت ملك لا يجصي من الماء ولم يبال وبال امره
 في الحال والمال اذ مال على قطعه من المال قاطع الامال قال امره
 تالي مال والى بين معه الا الاموال وكم من مائل مالى حجهه مطلوبوا
 لذاته طالبا به حصول لذاته واغتر بجياته بعد مات بعض لذاته
 ولم ينسب بجوت والديه ووالداته اذ ان وفاية وفاته ما رايه
 من طار فاته وبالذات وكم من طالب مياه جياه الاجل ونجاهه
 مطلق الامل وما اهل فقد تقدم بين الاقران والارباب وما جاه
 ما هو من الخرائج والذوائب عن دقة تحت التراب ابن المذكور
 لما ضية في القرون الخالية لم ينجم في المحصول الحصيد انهم
 عاليه ولم يقترهم الجواهر الثمينة ولا استقرهم العاليه قامت باجهرها
 قانية فانية واسسا باجهم رمية باليه فكل ترى لهم من باقية
 الا ابي كسري وابوانه الا ابي قصرو ديوانه ما انق حصيد
 عاجب حابه وما وقع شدا شدا ان اصابه اما كان دارا را
 صرحا قردا اما كان قصر قصير مشدا مشدا فاذا اخلصهم
 المنون صارت هباء منثورا بل صارت كانهما لم يكن شيئا مذكورا
 وهذا سر كمشوف لا عذ من جعله مستورا ولا يعلم سوى انا كان
 ذلك في الكتاب مسطورا كمن قوم كانوا ذوى ثروة حتى بلغت
 شرفهم الى الذروة فرغوا دورا وسبعة ورسوا حصونا رفيعة
 ولما ان ما فترهم حصونهم ورغوا انه يتدلى يدوم قرونهم اذ دارت
 عليهم دائرة السوء وانقلبت عليهم بيارة الظلمة داره السوء واصت
 دورهم دنورا لا يلقى فيها الا اليوم واسمى سورهم نورا تراكم فيها
 الكرم على الكرم اما اصفت خصص الانبياء اما سميت خصص
 الاولياد ابن سلمان وهو حوده ابن اسكندر وسعوده ابن بلفيس
 وسرهما ما بقي فيها الا سميرها ابن العياض وسرور ابن ال
 سالمان وبنو ساسان عصفت اصهارهم وانقضت اعشارهم وسلبت
 انصارهم وخربت امصارهم اما مات النبي واهله منه من اهل الموقف
 وبنده من بقي في هذا العالم ولم يبق النبي صلى الله عليه وسلم
 وقد خالقه خالق الخلق من السمك الى السماء يقول عتر قوله
 نورا لا يلقى فيها الا نورا لا يلقى فيها الا نورا لا يلقى فيها الا نورا
 جميل منه وبنه سدا فان واجب الوجود على مقتضى قضائه وقدره
 ابتلى كل ممكن موجود ببلاء مقدري على قدره تصيرا القليل
 على الدوام بقا رساله من قرأ ساعة ببلاء ونارا واصفرت
 الشمس وارتفعت في الايام خوفه الزوال ومنه الا قوله تحت
 الارض في حصار النبالى فضلا عن الطول والبيض لون القمر في التوال
 الى التوال في طرح كل شهر من الشهر مما هو من القبول الى القول
 في كل يوم الى اخر الدهور والتميرة مسترة الا مال على قوله الايام
 والبال على خلاف التوال والقيم يضطرب من قصر العاصفات
 ابتعاها وابتعاها ويصبت باكيها من قصر العاصفات ماء شجاها

ما يصيح الرعد الا نارا منه تسايح وهو حوده وعدمه وما سقط
 الصاعقة الا نارا من حكم الله وحكمه ما يفتكك لربك الخاطف
 الا نارا لا نظرا من سعة انفائه وما يرمى الشهاب الا نارا
 لا نارا من بجلة انفائه والنار قد تجرد وقد تلبت غابة الا لهاب
 والهواء قد يسكن وقد يضطرب غاية الاضطراب والماء قد يسقى
 وقد يكد بالتراب والتراب قد يجرى في العالم وقد يسفل في الخراب
 واليدفة قد تكون بحضرة وقد يكون مصفرة بل بخبرة والورد
 الاحمر ان حسنه من عصير قد يقطع من خصيه وقد يفتت
 للعصر والسرو الاحمر وان كان قد رشنا فذ يكون مبركا وقد يكون
 بالصرم خليقا كل نور ريان وان كان وردة كالدهان او زهره
 كالباقوت والمجاه لا يصاب في الاغصان بل يجي من الحيوان او يفت
 على الاقنان هل يبقى الدهر للزهر حياه وهلا يردت لما يلف
 ناله ذواله اما في لسان السوسن كلاله او ما في خلق الكرم حياه
 ما تبسم في الاقوان الا للخبيل بل للعطب وما تبسم في الارواح
 الا للكرب الا للطرب الزهيم شاخص البصر لا يقرب منه النبات
 والنبس في ناكس الراس لا يبعد عنه خوف الشتات وشتاق العنان
 وان صارت صورته حمراء لكنه في كيد كية سوداء والسيل في رات
 صبحت له بالسبح حيلة زهراء لكنه يسترحمة النهار في الارباب
 من ضياء النضار وكل ما هو من حيتى النبات يصير كالرافات
 ماله من نبات والعرب ليس له لذة عيشه اذ لا يزال في طيف
 من عيش العزيب والذاب ليس له دأوم الراحة اذ راحت راحته
 الى الذبول خشية قطعه للذواليب وما يحضه ما يناسبه سائر
 الاشجار الكما دنارة من او كازر الا طيار وتارة من الغاسي والفتار
 فكفر في مقاساة الجود الهوشة الحكك والثقوب وتقر في معانات
 الذهب والفضة من ضيرة السلك والتكوب ما نزع الحوام الالبوع
 الحرام وما نعب النعام الا لعب الايام عم البلاد السطور فما ربا
 كانت او لا يزال كيف لا وكل ماله كرم وكيف لا يكون بلا بلا وما يباع
 صنوق السطور الا لخرق نفخ الصور وما في الخيال كالعيش المنفوس
 والنمل لا خوف في خوف التراب والذباب له هلكة في حركة الهواء لكل
 كون قساد ولكل رواج كساد العالم ماره متغير والمقل في سره متغير اذ شان
 العالم العلوي ما سمعت واذغنت وسان العالم السفلي ما رات وامعت
 فكيف يغتر الانسان منه الزخا ريف وفتة عن الاسنان وعلا صاف
 الاخا ريف فاليد ارا ليد اربل ان فقال الرجل الرجل وكمن في الدنيا
 كاند عترب او عا بر سيب والحق العجل قبل جلون الا جل الى ما هو
 خبز العجل وانما ملك في جلان طول الامل فانه لا يمكن لكل مرء كل ما امل
 فطوبى لمن عطفه عقله ضرها نهبا عما غره والهاه ما هو اثر العجل واهراه
 فتذرك الدير لعهه جل حرمج الامر من يده وتلا في ساعات قيل نزلت اوقات
 واتبع عن حبه الملك والمال ووزع حث سوا في الاعمال را وجز وخيرة
 زاخرة فان الدنيا سرعة الاخرة هذا ومن رزق النوفق حث في الخبيث
 حكيم بان الحكمة في ابداع هذه الخلق وزعم بان المصلحة في ابداه هاته
 الخلق عنى هذه الاسباب والطرائق في هاته الدارة الدائرة على الواثق
 ليست الا لمرقة الخالق والتبذ اللائق رحاها ان يجزي بالبحر الرائق
 ويومر بالا هير الشائق يوم لا يكون غير محزات والحسنات اوقن الوسائل
 واوقن الونائق فانقطع عن العوائق والعلائق التي هي ذرع الدار من ربا
 وتعلق بذل نيل العلم والعمل فانها اسل القربات وفرعها واوقن على تمرد
 الميراث وتوقر المحزات وقدمها حسن الحسنات قل وتوقر خلع المحزات
 وعلم ما هي افاضل صنالح النفقات وعرفت ما هي امثال صنالح الصدقات
 فترقت من صرف ماله في عالم يتفهم من اعماله وانه غير جبان فان حير حار
 اذ به بقا الاسم بعد فناء الجسم وبه الشاء الحسن بعد بوار البدن يتفهم
 على الدوام في رياض الدهور انواره وينجم الى يوم القيام حتى لا زمنة
 مطاره على ما نشر عنه واخر خير خير كثيرا تبشر على الله عليه وسلم
 الى يوم النحر وهو ان اذ مات ابن ادم انقطع عمله لا عزمه وقد تصالح
 بين حله وعلم يتفهم به بعد موته وصنفة يارة نماز في القبلة الخلد العناني

بذلك الشعة العظيمة الرحمانية فانه عز وجل ملجئ مرابط لهم السنة وملاها
 ما يحل الكليات الشريفة بل دل على سبحان مقدسهم الزكية ومساها صفت
 يا صفي الصفات الصفية الملكية حتى فازوا بالبحارات المرمدة وهادوا
 الاصلن القنارات المائية والبدنية فبذل فيها المالا منهم بل من هو خص
 سعده زاهر وسعد نجه ظاهر ومعدل اوله فحل بقلعه ما ينفعه في اليوم
 الاخر وانه اعلى لكل الماشر واقفي على المفاضة فتنا فضايقه وبقار نفوه
 لا يراعي كما يرفقه في تقديم الخيرات العظيمة والتهجد واتقوا بهم الحسنة
 الجنية وايجاد في بناء مجا الخيرات الجيلة واشاد واسان المبرات
 الجيلة فانها هي التي تدوم في خالتي صاحبه حياته ومثاله وينفعه يوم
 لا يستظل المر الا تحت ظل حسنة فاستغل بها اكثر ذكوره وانما هم
 حتى صار عندهم اسماهم من انماهم فيمتوا في امكنة عديدة ائمة متبذة
 مشددة وسخا في ابدان انما اثره مؤبدة فوضوا على منقلا رفعتهم
 من اوقافها فانها واقية في الدنيا بل اوقافها في ذلك ما انشأه صلحته الذات
 الذكية ذات الصفات الملكية ذرة ودخ الدولة القاهرة غيرة بوج السلطنة
 الزاهرة سلطان يات الملوك عباد كل صديق ومقلوك زنده ملاطفي
 السنان زبيدة التهد والوان مملكة ملاك الملكات المملكة سالمة مبالك
 العادات العاليات المكنة بحجة الاعطاف وعظيمة الاطلاق نسبة كبيرة
 الاطراف وكثرة الاوصاف سيدة الخواص ائمة خوافي ائمة خوافي الخواص
 نقاوة اولاد السلاطين خدومة خدومة الخالص الماد والطبي نفس سمار السمي العظيمة
 شمة قلادة العفة والعصمة الكلية رؤوس المحضات جيلة النفوس الحسنة
 هي التي واحدة لانا في الدولة والسعادة ومانية للرابعة الزاهدة
 في الزهد والعبادة ومانية للخدمة والاطاعة في العظيمة العظيمة العظيمة
 الصديقة في العظيمة العظيمة ان سمي الوصاف في ايجاز صفاتهم يصح الزهر
 زهر جود في اوصافها والقباب وان بلغ النقات في الخباب متافها
 لم يبلغ حشر نصيب من حشر مصفاها المحفوفة في السنة الرضخ على الدوام
 يعون الله اليايم والمحفوفة في الحذر المنيع بحيل الاعتصام بلطف الملك
 العاظم سلطان مامه من خاشع الله فنام حاتم عفتها وعصمتها التي قيام
 الساعة وساعة القيام والدينام قيام غيرتها وعظمتها بالانباي الخلود
 في اوانا الدوام ما في النباي واليايم وتكون اسرور والاعوام من السلطان
 في الامانة الاعظم والمخافان الا لجل الارم سلطان صناديد السلاطين في العالم
 برهان غراي الخواص في العظيمة الذي جعل الله سنة السنة مضمنا
 للارزاق ومعنا الا شفاق والانتفاق وصير عنته العلية جميعا للملك الا ان
 على الاملا في ماها غير صمد سلطان نظيره وما كان مثل اصغ صفت
 الا وزبه حشر قراب سفة رقاب عصاة العفة العفة وفرق كاد سببه
 على فرق فرق الكرام البررة وصل الى البحر المحيط الدنيا في يده العلبا
 ففرق في عرق الجيا وبلغ شرح رشع كفة الوهاب الى السحاب ففرق في جلا
 وغاب وتلاشى وجلا ذاب لا يقي باقاهم في احوال العاد والهجاز
 ولو كان بعيد اوراق الاشجار اورمال الغفار ولا يقي باعلا وكفة الترم
 مدخل المداين والامصار ولو كانت بقصد قطرات الامطار ووزات الاطار
 انما بالانام في مراد والامن والامان في ايقاظ الظلم والعين في ظلم العدم ناعوا
 واقام اعلام الاسلام على سافل العدل والامسان فينام الفضل والمنى
 من وقد فقد قاموا الكحل تراب عينه العلية اصباع العاظم السلاطين
 والشمخ غيار سذنة السنة سفاة اقا حرا كحواقي هو الذي شرفه الله الملك
 العلم بعد لوازم بيت الحرام ومراسم وروضة البه عنيه السلام وحسنه
 يارسانه في كل عام ثلثة محامل التي هي من اعظم معالم الاسلام من ثلثة
 افضار بما لك العلم اعني به مصر واليمن والشام ومثله ملك مالك
 انبيج حراي العرب العام وعمر مرتقد امام الامم بالوسيع والاعلاء
 والاعظم حتى ان يقال انه اتم حق الخلافة احق الا تمام اعدله السلاطين
 الكحل بل هو الاصل اعقل الخواص من الفضل بل هو العقل الاولة الشيخ الخلفاء
 جياش و جنابا و اسلمهم ملكا وسلطانا واستلمهم عدلا واسانا واعزهم
 امتنا و اوعواها واعزهم فيصا وجودا وانفهم ذاتا وجودا واعلهم نسبا
 وبنابا ولولهم حسابا ونحنا اصدق اعناق اعيان الاقسان بالظوان انواع
 البير والاصان رافع الوية سلاطين العزاة واضر ائمة افانين الخيرات

مرحز انوف الا كما سره بالكسر والاداء مرتب جيا ابيارة بالقسر
 والاهيار بما شرا لمجد في اللذي بالثايدان الربانية وما شرا ما ظلم
 السلاطين من القيلة الجيلة العظيمة عامر ويار العليم عامة
 كما قل كخاف المؤمن كفاة صاحبه مما لك الربن مالك مالك
 البحر من لسان الانسان في ذكوعوته وبيان البيان في جلا وصافه
 فكل ورقه القلم في هذا القابه ذل وخيرا الكلام ما قل ودل اللطاف
 ابن السلطان ابن السلطان ابو المظفر السلطان سلمان سناه حان
 لا زال حنفة في كل زمان الى انقراض الارمان وما يرح خلفا الخلفاء
 الزهني ما اشهر بالعدل العمان وانهر بالثور القران وبقته بيه على
 ضد في الطوية مبنية وطوية بصفا والنية مطوية للزدة انكار
 المحمية تحقت بالتجار النورية في موضع شريف رقيق وموقع لطيف
 منبع من ساحل البحر الا بيضة على عروسة ارض بيضاء فلما وجد
 مثلها قلة زهراء تحت القبة الخضراء من عمارة لا يصح اصناف
 اوصافها في العباد ولا يتا في باو في العبادات الا في معانها وانما
 اشارة حاوية على ما يجمع كان فيه جميع احاسن المحاسن مجموعا
 رتبها لم يكن نظيرها لاحد من اهل النظر منطوقا او مسموعا ظاهر
 فتم في الاستدانة والادستارة وبالسطح في الليل من قبل اقتادله
 المتلونة وشهام الاسرجة المنزينة بما في ذلك الثواب وفي التهاد
 بصافه روضة بتلا ولا فيها الا لوان الازهار وانواع انوار النوات
 صفقها ذات العباد التي لم يوجد شلها في البلاد وعرفها ذات المهاد
 التي من صمام الرهام كصريح ممد وفق المهاد وانه مكر التور بل هو
 بكتنه نور كالبيت المنور اذ نور محرابه ظاهرا للوقور ونور منبره
 واقر الظهور ونور محفله غير محصور ومنازته مثل الطوبى نور على نور
 وفي قدامه حذقة حقيقة بالتميز وفيها حكمة خفية للتوسيف
 النوار اشجارها انصافه وحيات الحورا التي تباهي على النور في المنور
 فانواع ازهارها انما هي جنات عدن حفت بالجود بلغت الا زهار
 التي كاللها في الهمور وفي حنقه حوص ما يبقه باذن الله شاربه
 ان كان عذلا وسقى بلطف الله طابه كثيرا كان او ظلا وعلى
 مدرسة مؤسنة تشتمح بحسب انشاها منذ والمدرسه ونحوه من حنفة
 بناها عقول الهندس في تحت الطلبة على بحسب العلم منهاها وشاها
 ونحت كل من سكن فيها على هواها ووزها حجرة كبيرة بدرسي
 المدرسي فيها وست عشرة حجرة احزى يشاهد فيها الباخل نرجا ورفقا
 وعلى دار مبنية مبنية لقليلها لقران الحميد وحيدة جود في تفهيم
 القران الحميد ينتم في فاحة بناها منذ المعلم الاولة وصيد في
 خانقه النظر الصحيح على بلا جديل وعلى بيوت ثمانية بعدد
 لطاق الجنان الثمان اعدت للمساكين كل من كان من اهل الايمان
 وجار ان يفت على واقفها التي ليست لها في الخيرات ثمانية ايوها
 الثمانية وبعث على واصفها التي واهدق الزمان ابواب النهران
 السعة الموكل عليها الربانية وعلى هبط رصف الجنان من جرد
 رصف الحيطان وتحت الماكولات الذي يقال له بيلار ومدرسة
 الغلات الذي يسمى بانبار وعلى حان كبير رصفت حيد ولله في
 غاية الرفعة والتشيد ووسعت حيطانه ومدت ثمانية التوسيع
 والتهجد مع سائر النوازم والواقي واتي المراسم والمراقب ومهذبة
 صطظنته المحيية ما بهت مسخوة بالنعائر الدينية والنوازل
 منزية بثة العظام وعلوة بالاجودين والصلحاء في حلة جديا من
 من حلات المدينة المذكورة بقرب من الجديدة الجديدة المشهورة
 من دار الامكنة توصيف احكامها منها ولا يصح تعريف لطافة مقامها
 وهو انما يحلم القران فيها للصبيان ويغفر الفرقان الجمل في صنع

من اهل الايمان بلا امتنان بجميع مراتبها ولدانها ولدوا عنها
 وراستها فان ابناءها جميعا واسمها جميعا جملة تسمى والها
 القانع واسمها الدافع مشربة كبرى وانه ثناء الختان السبل
 في ترويض استغناء التسيب والسلسل فقل الله قولنا
 وجملة في الدنيا موصية للذبح والثناء وقول الاخرة مترجمة
 للذرة المحيية وسندعية للذرة الاسمي وانه قلهم القرآن
 فضيلة عظيمة وتفهيم الفرقان منزلة رفيعة والتمت هذه التجارة
 المحذرة على الا سالب التي وصفت وتكلمت هاتيك الاية
 المسطوية على احق التصاور ورصفت حضر في مجلس شرع
 الشريف الرصف على الدوافع اساسه ومجلد الدين المنصف
 المنير يوم القيامة يتراسه على واصفه فضل الصلوة ما وجب
 على المؤمن الصلوة افتخارا لا كراهة ولا كبر واختيار الا اذ
 والاقا قتل ارباب الصلوة والاقال واجل اصحاب الجود والافعال
 مقدم اماجد المقربين مقرب الملوك والسلاطين المتختم بعون
 الله الملك المحمد محمد اعني محمد اجد ارام الله اقاله وزاد
 بفضله وكرمه افضاله واغنى وكالته الشرعية بالاقرار بالوقف
 وبالرجوع الا في ذكرها على الطريقة الصحيحة المرعية في جانب
 واصفة تلك الميادين المبنية ملكه الملكات العلية سالكة
 الملكات الملكية ذات البهاة والتهى السلطان العفيفة
 الشريفه المنار اليها ابد الله دولتها وسلطنة ابراهيم وعصمتها
 ووزارة جليلة الذي خلق فيها منزهة الحرمين الشريفين بالمعظمين
 والتكريم في القرآن الجامع عبد الله اعني عبد الكريم ويزيد الامان
 اسماعيل اعني ابن عبد الرحمن شريفا صحابيا شريفا عيا وحي جمع الزاوية
 والمدفونة عينا في حضرته من نصيبه السلطان الرقيقة بارا والمنية
 جنبها العالمة اشباهها والحالمة عن الحصر الفاضل التي شرفت
 بتحرير اسمها السامي او الهمدة العنقة وتوسخت بتحرير اسمها السامي
 تقاوم هاته الرقيقة لازالت تاثيرها الشريفه في سواد والاقال مشورة
 وبارحت حنايتها المنسفة في صحائف الاعمال المطرقة وجعلته
 منوليا على اوقافها التي سبى فضل اصنافها وتكامل اصنافها
 وهو راخذ الاعيان وايجاد القرآن على جنبه ابي محمد رحمه الله الملك
 الصمد بعد نبوت توليته بما هو طريق النبوت شريفا قاروا عرفت
 محمود اخي المشا واليه اسبغ الله فقه عليه اقرارا يعقده في الشرع
 الشريف النبوي واعترافا بعبول عليه في الدين المبين بان حضرة مولكته
 التي تدور بدور صدقائها بتعاوية في العالم على جمهور الفقهاء
 وقدر اموالهم وسبق ذكر اسمها ونسبها في صدر مستطرد وهذا
 القطر المنطور والرقن المنثور لازالت حسان جنباتها مشورة
 في الدنيا الى يوم النشور وفتت تلك الابنية المذكورة بمجلتها
 وحيت تلك الميادين المترتبة برمتها هبة لله الحبيب الغراب
 وحسنة تنفعها يوم يعقود الحساب في حاله تقع منها القربان
 الشرعية محذرا عنها وتنفذ منها البريمات الدينية محذرا عنها
 قريبا قريبا التي من يجب تعليمه اليه فتعلمها على وجهه
 يعقده شريفا ويعول عليه فصولي في الجامع المنور بالاذن العام
 جمع شريفي اعلام اهل الاسلام الصلوات الوافية وخلق الجمعة
 بالجماعة على المذهب الحق من ذهب اهل السنة والجماعة
 وتمتخ المنداسة في المدرسة الموقوفة على الطريقة المعهودة
 والروني المعلقة ووقع التعليم والتعلم في دار التعليم الميروري
 شرف الله يايتها شريف القرآن في الدارين والمترابيه ونزل
 المسافرون في تلك البديت المتخذة للمساقرين وعلقت بذلك
 الختان ورايت التاليف والراحمين قصارت باجمعها وقفا صميمه

الشرع الشريف النبوي وظلمت باسرها حبسا سوية الدين المنصف
 المصطفى ويعد ذلك اقرا المحقر المذكور اقرا الله في مقبرته
 الموقور بان مولكته الشان ومنه القيمة الاحسان واصفة
 هذه الابنية الموقوفة وواقفة هاتيك الموقورات الموقوفة
 لازالت واقفة لاهاسن الاوقاف ومصروفة بمهاسن الاخلاق
 ومعاملا واصفات لما ارادت ان تدوم وتستقر هذه الخيرات
 العالمة المسطورة بدوام البالي والايام وان تدوم وتبقى
 هاتيك الميراث العالمة ببقاء الشهور والاعوام وفتت ايضا
 برضا الله وحسب حجة لمن لا اله سواه وسيدت باوجه اوجه
 التيسل وبنيت على الطريق القصيل والتكامل جميع ما سياتي
 ذكره في تحرير الشريف وجملة ما سياتي ذكره في التحرير
 والنويف مما كان قفا صدقا وملكها طلقها بالامان وبنازع
 وحقا سم ومالا محبنا ومصرفا صرفا بلا مدافع وشاؤك وسامح
 وذلك شمان احدما جميع الاملاك العالمة في ذبنة روماني
 لازالت محمودة في ظل صاحبها الموقور من بالعين الاذن والفيض
 الاولي فانها محجة الاملاك الواقعة في ولاية انا تلو مح
 ما برحت محجة في حماية مالها المحفوق باللفظ الحق واللفظ
 الخبي وقفا وجسا بصورهما الشرع الشريف الا نور وسو غيرهما
 الدين المسف الحسيف الازهر على مصالح الميراث المحمودة المعقودة
 ومصانفها ومهمات الجاه ودار التعليم والمدرسة المسطورة
 ووقفا تها على ما سيجري بيانها ويعين وتقر بعينها ويبين
 اسم الاملاك الواقعة في ولاية روم اعني هذه التي تحرر
 وتبين على الوجه الواجب الخبي منها ما ملكه اباها والدها
 السلطان الاعظم الاعدل والحاخا فان الاكرم الاجل الذي شرفت
 بتبريق اسمه الشريف صدر الكتاب خلد الله سبحانه سلطانه
 وصان سنانة عيا سنانة الى يوم الحساب على ما شهد به
 المثال الرقيق السلطان الموقر بالتوقيع الرقيق اللطيف الشريف
 الخاخي والمذلل سبها ووزراء العلماء والمجلد من خطوط
 القضاة بحسب الا سلام وسبها وده سائر اركان الدولة العلية
 والمؤقر باوائل حبيب المرجب لسنة اربع وستين وسماثة
 الهجرية وهي القرن الست السماة بقرية تصوع فقه مع قرية
 اخطا للبايعين للموضع المعروف بيقون ديه من بقرية على فقه
 وبقرية عز الدينلو وبقرية تجور طاشي مع قرية نوه سل وبقرية
 مارجه وبقرية فزه داو والواقعة كلها بقضا: فله بقرية الله
 تعالي في جميع الاوقات والبلية المستغنية كلها عن التمدد اليوم
 والندية والشريف لا شها رها عند جيرانها في مكانها بانها تها
 الى واقفتها المشا اليها لطف الله بها وجعلها معززة في اولها
 واخيرها وهدودها مفصلة مبنية في الكتاب الذي شرف فيه
 هدود جميع القرى الموقوفة المفضلة المعينة المصححة بالاسم
 السلطاني في مواضعها المعروفة وفيها ما ملكه اباها واقا والها
 السلطان العادل الكامل والحاخا فان البازل العادل الذي
 بقصر عن ذكر القافية هسان الا سنان ويعبر عن عهد اوصافه
 بتان البيان وهو الذي تزيى بزني اسمه السامي او الهمدة
 الرصيفة الشريفه ونشرف بشرح وصفه التام في شرح هاتيك
 الغنية المنيفة لانا مالكا لرقاب الملوك وما برح ملكا

في سنة ٦٦٦

لكل صنف من صنف الملوك على ما ينطق به ذلك المثال الشريف
 المعلم بعلامته العليا لازل نافع التي يوم انقضاء في اقطار
 الدنيا وهي قرية استرجه الكائنة في قضاء نادر تاتار وهي
 حفظه في نوابع الدهور الملك الخاقان المستغنية عن التخذيد
 والتوصيف والتبسيم والتعريف لشهرتها عن موطنها بانتمائها
 الى واقفها جعل الله خيراتنا جارية الى يوم القيام وصير
 مسانها نامة على الدوام وحدودها مفصلة ايضا مبنية
 متكونة في المكتوب المسطور ومحنة في الرق المنشور ومنها مملكة
 واعطاء ايضا اباها والدها السلطان الاعدل الاعظم والحاخاقان
 الاعلى الاقبح سلطان سلاطين العرب والنجح هو الذي صار كسبه
 سليمان علما في العالم لازل ملكا لرقاب هندوك الوري وملكها
 للذاني والواحي والقرى على ما ينطق عنه كذلك ذلك المثال
 الشريف المسطور والمنشور المستغني انقذه الله في اقطار
 العالم الى يوم النور ما نجد الا حوام والشهور وتكر الانام والدهور
 وهي القرى السبع المسماة بقرية هالده وبقرية حرالوه وبقرية
 زولو قوكا في وبقرية برودان وبقرية حماجة نوركان الواقعة
 في قرية هياجور في وبقرية الحاج يدبر واسمه الاضمر سرعة
 برونوا في وبقرية الاله كلبيا الكائنة كلها في قضاء صاقتو
 المشهور حفظه الله على سواد القضاء الى يوم البعث والشور وحدودها
 مستغنية عن التعريف لشهرتها لدى جيرانها ورسومها غنية عن التعريف
 بانتمائها الى واقفها صانها الله عن جميع الامم والاذنية ما تواترت
 الصبيحة والعشيبة وقد كون مبنية مفصلة في الكفايد المتكبر ومحنة
 مملكة عن النهج المعلوم والمشهور ومنها مملكة اباها كذلك
 ايدها السلطان ابن السلطان ابن السلطان وهكذا الى منشاء
 بيتي توج من الاستان هو الذي سماه الملك الرحمن باسم بيته
 النبي سليمان لازل ملكا الملوك الرمان وملكها للملك والبلدان
 على ما يصير به المثال اللطيف الرقيق السلطاني والموضع ما يتوقع
 الشريف الوقوع الخاقاني والمعلم بقرية شيرازة الوردان الكرام
 والمعلم نحواه بخطوط القضاء بصا كوالاسلام وبشهادة
 البعض من اركان الدولة السنية والمورخ باواسط من العقدة
 لسنة اربع وخمسين وسبعائة من الهجرة النبوية الاخرى لازل
 نافع في الايام وطاعا لجميع الملوك والحكام ما دام نظام العالم
 سفاذ الاحكام ورواج العلوم لدى اهل الاصلاح وهي القرى
 الثمان المسماة بقرية اوبر وقرية اسميل وقرية سمج وقرية
 كوزلج وقرية اشترقلوق واسمها الاخر قرية قاض وقرية
 سياج واسمها الاخر قوبان يروى وبقرية تنوة وقرية جرونه وده
 الواقعة كلها في قضاء جرون حفظ الله الملك القوي سكانها
 من شهر الشيطان الغوي حدودها ايضا مفصلة متكون مبنية
 في كتاب الحدود والتعريف الذي يستحق حفا اليان والوصف
 واستغنى ههنا عن تحديدها وتعريفها وتبصيرها وشهرتها
 في اسكنها بانتمائها الى واقفها هذا الله تلال خيراتنا على الفقراء
 والمحتاجين ما سارت النجوم في السماء وما جرت الانهار في الارضية
 ومنها مملكة ايضا اباها والدها سلطان سلاطين الرمان خلف
 خلفاء الرحمن من آل عثمان سمي النبي النبي سليمان لازل اصحابها
 لخيرات الحسان ومالك العدل والامسان على ما ينطق به المثال
 المنير المشيع بالعلامة الشريفة السلطانية والمنشور المذكور الموقر

قضاء
قضاء

قضاء
قضاء

قضاء
قضاء

بالطراز الغراء الخاقانية لازل نافع اقطار الرميح
 المسكون ومطاع الملوك والحكام الى يوم بعثون وهي قرية
 كرميد الواقعة في قضاء سلاتيك المحيطة صنت عن الاغات
 والعاهاات والكيه حدودها مفصلة مبنية في كتاب التعريف
 ومبنية في خطايب التبدي ترك ذكرها في هذه الوثيقة
 الشريفة لشهرتها في اماكنها وبانتسابها الى صاحبة هامة الخيرات
 الكثيرة اللطيفة كثر الله ثواب اعمالها في الدنيا والاخرة والنسبها
 في حيات الفردوس باللباس الفاخرة ومنها مملكة كذلك
 اباها والدها السلطان الاعدل الاعظم والحاخاقان الاعلى
 الاكرم خليفة الله على خلقه مفيض الخيرات على بيته سليمان
 الزمان سكتد الاوان ابد الله تعالى سربا الخلافة باوود وجوده
 وجوده وايد قوام العدل والراقة بنبات حياته واوود على ما
 يخبر عنه المثال الشريف السلطان المعلى بالتوقيع الرقيق الخاقاني
 لازل نافع في سيات الارضية ومنشور للامراء والملوك الى
 يوم البعث والقيام وهي القرى الثلاث المسماة بقرية لياهي
 وقرية اسارجهته وقرية دولبا نجب الواقعة جميعها في قضاء
 نورقوب المحيطة بها الله عن الاغات والاذنية حدودها
 باجمعها مبنية مفصلة في كتاب الحمد والقرى الموقرة ومبنية
 معلومة في مواضعها لشهرتها عند اهلها بانتمائها الى واقفها
 الموقرة مملها الله صاحبة الخيرات الحسان في جميع الازمان
 ومقطعا الله عن التعريف من تعاقب الخلدان وفتايق الفردان
 ومنها القرية المعروفة بقرية واخوجي سلم واخوجي سلم
 كبر الواقف في قضاء طرنبوي حفظ عن الاغات سكانها
 الملك القوي النبي مملكة اباها ايضا والدها السلطان
 العادل الكامل والحاخاقان الباذل الفاضل فلي لله تعالى
 في ارضه ناسر العدل والامسان في طول ملكه ورضه لازل
 جارية على الدوام احكامه ودايمة الى يوم القيام ايامه على
 مرجع الكتاب المسطور والرق المنشور موقع بالتوقيع الفائق
 للنور والموجب للسور وحدودها مفصلة مذكورة في كتاب
 الحمد ومستغنيا بجميع شرائط واللازم والفتور والكتفي
 في هذه الوثيقة على تحديدها لكون حدودها معلومة عند
 ارباب الاديان مشهورة لدى الاهالي بالانساب الى صاحبها
 صاحبة الخيرات والحسان المكتوبة بالفتور والاديان
 فضل الله عنها نفلا مرضيا بحرمه النبي والال والاصحاب ومنها
 قرية لسفوجي الواقعة في القضاء المنير عمرها الله تعالى
 الى يوم النور التي كانت منسكة حتى ملك ملكها
 النجيب وسخط ضبطها الصريح بتلك والدها السلطان الاعظم
 والحاخاقان المعظم ملك سلاطين الامم سلطان ملوك
 العالم سليمان الثاني بخلق الله الى الامان على ما ينطق
 به المثال الذي ليس له مثال ووجب امتناله على كل مسلم
 كل الامتثال نفذ الله احكامه الى يوم القيام بحرمه النبي
 عليه الصلوة والسلام هذه دها مفصلة مذكورة في كتاب
 الحدود ورسومها مبنية في خطاب القديم واستغنى عن
 تحديدها في هذه الوثيقة لانتمائها في مكانها وبانتسابها الى
 واقفها واقفة الميراث العميمة وواقفة الخيرات المحيطة خلد الله
 تعالى دولتها ودولة ابيها واقبالها وحصل في الازمان مرادها

قضاء

قضاء

قضاء

قضاء

٩ - واما مالها ومنها مملكة اباهما كذلك ابوها سلطان الاسلام
 والاسلامية برهان العدل والارادة والخلافة والدين اعدل
 السلاطين من ال عثمان اعظم الاساطين من خلقها ابراهيم
 لا زال ما هدم المهاد الامن والامان وما تبع طالبا لرضا الله
 كتمه سيات على موجب ذلك البرهان الفاضل من المرات
 والمثال اللازم له المرات والمسرات وهي القرى الثمان المماثلة
 بقرية صفيور واع واسمها الاضربونسل وبقريه وليجته وقرية
 جمره صود واسمها الاضربونسل وبقريه فوه قصر وبقريه مثلث
 وبقريه يرد ورمه وقرية قوياق وقرية اسفينة الكمانية جميعها
 في قضاء فوه وريه حفيظها الله تعالى اهلها من الهوى والتقدم
 والبلدية هدهدها ياسرها منكونة كمنونة في كتاب الحمدود
 ببلد وشعور ورسومها معينة مفصلة بجميع الحقوق القيد من
 غير كسور ولا قصر وعدمه ذكرها في هذا المطور سمي على
 اسمها رها في مكاتبها المشهور وانما انما التي واقفها جعل الله
 او واقفها رانية الى يوم البعث والشور ومنها مملكة اباهما كذلك
 ابوها السلطان الغازي في سيد الله والحقان الحجازي لمن
 اتخذ الله هو الله الذي خصه الله بفضله والاه واقفها على
 اعداء الدين واعلمه وشرف يرف اسمه مفتح الكتاب خلد الله
 سبحانه الى يوم البعث والحجاب على ما نوجه المثال المعلى
 بتدقيقه الرقع الاعلا لا زال مقبولا وقبلا لشفاه ارباب الاقبال
 ومثلا ومثلا لكيان اصحاب الجلال والاحلال وهي القرن الرابع
 والثلاثة كثرها الله الى يوم يعفون المسماة بقرية بلا تسمية
 وبقريه الحمدود واسمها الاضربونسل وبقريه اورنر وبقريه
 لخميا اوياسي وقرية دقا نور واسمها الاضربونسل وبقريه
 قوكتيريه واسمها الاضربونسل وبقريه كوشك وقرية اورجيه
 وقرية ملاشيه وقرية اوانجه وقرية دره وقرية فوزه دره
 وقرية ايويتقولا وقرية بانغ لعد وقرية بارال اوياسي واسمها
 الاضربونسل اوياسي وقرية بنجشير وقرية بولا واسمها الاضرب
 بنجوه وبقريه قلا ماني وقرية عثمان يكار وقرية حسي بابا
 وقرية قلا كجمر وقرية فلا مشيه واسمها الاضربونسل وبقريه
 بيقار واسمها الاضربونسل وقرية انبلاي وقرية بقران تانار
 وقرية فرع الياسي دره وقرية واسمها الاضربونسل وبقريه عير
 وقرية خلبونكول واسمها الاضربونسل اوياسي وقرية صوابش
 وقرية قاص صوفي وقرية نرسكولو وقرية صوفد وقرية سود اناو
 واسمها الاضربونسل وبقريه بوسعه الراوافة كلها في قضاء
 بكي شهر صفان الله سكانه في جميع الاوزمان عن اجات الدهر
 هدهدها بطرايعا معينة في كتاب الحمدود بالتامم والكمال
 ورسومها بمرافقا مبنية فيه بحيث لا يفي فيها قتل وقا
 واستغنى ههنا عن تحديدها وتوضيحها بالتفصيل والامثال
 لا يستنارها لدى اهل الاعمال بانتمائها الى واقفها الحقيقية
 في جميع احوال جعل الله ضميراتها مقبولة في المدا والامال
 وحفظها عن جميع الاغاث والمخافة بحرمه النبي والال ومنها
 ما ملكه ايضا والدها السلطان ابن السلطان امام الزمان
 وحقيقة الرمن خزاسة افراد الا ساق العدل والاصان هو الذي
 رصم بمخاها القاه الزاهرة اوابلهذه التيقه ورشم بيزواهم
 او صافه الفاخرة فواج حانته الوثيقه امام الله تعالى لتأيد
 دين الاسلام وتوقيه وجعل التوقيع في كل وقت الى يوم القيمة

قضاء فوه

١٠

٦ - رفقه على ما نصه به المثال العالي الذي ذكر مرارا على سبل
 المثال وهي القرى التي المسماة بقرية عوره واسمها
 الاضربونسل وبقريه باليو اوارجه في باوره حق وبقريه واقبل
 الواقعة كلها في جيتا حقه قضاء وايه بجني لوان الله تعالى
 سكانها من الاغاث صبيا وساء حدودها مفصلة سنة
 في كتاب الحمدود بحيلها الموضوعة في مقامها ورسومها متكاملة
 معينة قبه بدعائها المنصوية في مكانها وترك ذكرها في هذه
 الوثيقة المشروعة لا شتهارها في اماكنها المعروفة المشهورة
 الى واقفها الموصوفة جعل الله او واقفها مبرورة معروفة وصيرها
 في الدنيا والاخرة مستورة مسورة ومنها مملكة اباهما كذلك
 والدها سلطان خوافي الزمان خاقان سلاطين الاوران الذي
 هو ثاني سلطان وليس له ثمان وثلاث القرية في نشر العدل
 والاحسان لا زالت تحتها العلية بلبا دال ارباب الاغاث
 ولدوا لاصحاب الامان والامان مادامت النعمة قلة لاهل
 الاسلام والمدنية مفصلة لاهل الامان على ما بينه المثال
 المتبع المتبع المطاع لا زال لازم الاطاعة وواجب الاتباع
 وهي القرى المسماة بقرية ايا واسمها الاضربونسل وبقريه
 دساق واسمها الاضربونسل وبقريه سنوات بترك الواقعة
 كلها في كسريه قضاء وترحال لواء حفظ الله سكانها ما جعل
 القرون والشمس ضياء هدهدها في ميدانها الى منتهاها
 مذكورة في كتاب الحمدود من جوانبها متروكة في هذه الوثيقة
 لشهرتها في ما فيها عناية الاستنار كما تسمى وتسمى جعل الله
 او واقفها معروفة في اولها واخرها واما الاملاك الكمانية في ولاية
 انما اولي قرانته التي تسمى عنى الوجه الوجيه الجاهي منها ما كانت
 من جملة املاكها الصريحة الملية وامرأها الصريحة الملية
 وهو جميع الطواحيه الثمان الواقعة بقرب من القصبه المشهوره
 بكي شهر حفيظها الله عن نيكيات الدهر الدائرة على النهر المعروف
 بقره صوب حرمها الله عنى ارضه وما حقه وسور المستعينة عن التعمير
 والتعمير لشهرته منه لدى للصغير والكبير بانتمائها الى واقفها لير الله
 لها انماها بحرمه النبي المحظير ومنها مملكة اباهما اليوها كما مر مرارا
 وهما الذي اعطاه الله تعالى كتمه سيات فضلا ومخارا
 وفاق على سلاطين الاغاث بل كلهم بخا او بخارا واصبه وجوده
 وموده للعدل والاحسان مناطا ودارا وحيل النذرة دنارا
 والحقيقة ستمانا فيدعوله جميع المسلمين لبلدانها وشهني
 عليه بجميع المؤمنين شرادها راضد الله ملكه مادامت الارض
 سكونه والفلك دقارا على ما يعرب عنه شاله المطاع في
 جميع اوقافا الموضع بتدقيقه الرقع الرقع المفدار الموضع بوشاع
 شهادة الوردان الكبير والمرشم بخطوط قضاء العباسي
 الابرار وهي جميع القرية المعروفة بزيديانلومى قضاء ككوزيه
 لا زالت بقرة ما فيها من النماز الترخ عن غيرة هدهدها مفصلة
 في السجى المدرخة بسابع برع الاول لسته خمس وخمسة وتسعمائة
 الهجرية والمعونة بانصاف المولى محمد بن احمد المولى بتلك الولاية
 المحية متروكة في هذه الوثيقة لا شتهارها منه بانتمائها الى
 الواقعة الشقيقة جعل الله او واقفها رانية بالاطاعة الباطنية
 والنظاهرة وشرها مشاهدة مما له في طار الاخرة ومنها ما كان
 من جملة املاكها المقررة المعينة واموالها الصريحة المبنية جميع
 البيوت والطواحيه والمدن الكريمة والمخربيه والغرن الامله بخا زين

بند

تبريد

١١

١٢

١٣

الواقعة لها بدرا العز اسكدر صرف الله عنها مروفه الذهر
 الى اخر الدهور والادوار اما البيوت فسيعة ابواب بيت معروف
 ببيوته حنانه وبيت معروف يتبع حنانه وبيت شير شير يبيع خاتة
 والذئبة الاخرى في قرب بيت الداغنة يعطي الدماغيين ولسائر
 الطالبين بالاجابة واليب السابغ واقع بقرب الجامع الشريف
 للمردوم محمد بن شير الله له في الاخرة ما يشاء وهذه المذكورات
 مستغنة عن التمدد والتسقف في لقائه للاشهر اشهر
 القري في ليلة المردوم والشرف في رابعة النهار بانها ياتيها بادية
 هذه الاثار تقبل الله الملك الفقار واندها وايد اباه وعزتها
 ووزارته يعلما الى يوم الحشر والقرار وشها جمع المرابين المعروف
 احدهما يتاني وقد طولته ثلثة عشر ذراعا والاخر بوهه وقد
 طوله اثني عشر ذراعا المعبدين لتقل حوايج العاج في الاوقات الارادة
 وتقل الاناس والدواب في الالام الحائلة بالاجرة السائلة ثم ان
 محمودا المشاير له اسيخ الله فقه عليه الذي كاتبت في مائة هذه
 الوقفة الشريفة وصدق اوال هاته النفقة المرجحة وكل الواقفة
 لهذه الاوقات اسطورة المرفوعة والحانية لهانة الاملاك المرفوعة
 لازالت في توفير الخبز والحنان بحجة كخبار المحسنين ابانها
 واجدادها كخبار السلاطين وما برحت في تحكيم الطاعات والعبادات
 بحجة كخبار المؤمنين القانتات اتمت المؤمنة قرر بتقرير مبرمج
 وصريح بتقرير صحيح ان موكله بعين الواقفة الواقفة على ما هو الاولى
 من شروط ادخال الدخاير الاخرية التي لا يكون الا في حصول
 والسلطان الخيرة الخيرة بما هو الاخرى من اسباب حصول
 الدرجات العلية التي لا يكون الا في الاخرى اجرى الله في الدنيا
 شرط او فاقها على ما هو احرى الوجوه واجريها والجرها في الاخرة
 لصلاح اعمالها وقواصل اتغالها بما هو اهدر الوجوه واجريها شرف
 شروطا شرعية يجب ان قبل بها وبنت كل شرط منها يكون وسيلة
 اجنبية لكثرة ثوابها منها ان يراعى رعايا او فاقها حق الرعاية
 ويحرم كما ينبغي من كمال الحماة فيؤخذ منهم المنقود والعلال على
 وجه مباح ونهج حلال ولا يبدل في طريق العدل والاقتصاد
 ولا يقصد الخروج عن سبيل السداد ويبدلها كما ذكر وقتي فيها
 على ما زير بتصرف حاصلها على ما ينبغي من التفضل ويصرف
 الى المصارف كما سياتي من التوزيع الاصيل ومنها ان ينقد
 ويفرز اول بلا اواخر في كل سنة مبلغ خمسة الاف دينار الذهب
 المسبك السكوك بكنة حنة ويحط في كسبة مائة الف دينار
 وخمسة مائة دينار لفقراء مكة المعظمة وفي كسبة اخرى الف دينار
 وخمسة مائة دينار لفقراء المدينة المنورة ويحتم عليها كما هو العادة
 المقررة ويحفظ الختم بالختمية المدونة ويرسل مع كل من يكون
 امين الصخرة السلطانية التي تصدقها على اهل الحرمين حرمة العادة
 الغنية الثمانية ليوصلها بالحفظ والامانة والديانة والصيانة
 ويفتح الكنيسة بمعرفة القضاة وشيخ الحرم في المدينة الميمنة الشريفة
 وبعض سكانها من الفقراء والايامم والارامل الضعيفة ويكلف
 الكنيسة الاخرى في مكة المحترمة بمعرفة القاضي والخشب والائمة
 للذاهية الاربعة الكاملة ويقسم بين سكانها من الفقراء والايامم
 والارامل القيمة العادلة ومنها ان يكون المدرس بمدرسها
 المرفوعة الموصوفة عارفا بالفنون الالهية الادبية وعالما بقول العلوم
 العربية قادر على التدريس في الاصول والفروع وجامعا بين العقيدة
 والمشرع ولا يتواني في التدريس الا بعد شريعتي من الاعذار المانعة
 ولا يترك في غير ايام العطلة الشايعة الزاجعة ويكون وظيفة اليومية

منه

تاريخ

بديس

فائدة

م

به فائدة

وطر

شخص

جنتيه درهما من الدراهم العثمانية وان اعطى للذين مدسة
 اخرى يعطى المدرسة المرفوعة لكل من يكون مدرسا في المدرسة
 التي بناها الوزير الاكظم حضرة رستم باشا شير الله له ماشا
 دليل الواقفة المشار اليها في قسطنطينة الخيرية لدى دارها الشريفة
 بالعمارة ولا يعطى لغرضه ومن كان سببا وساميا الى اعطاء غيره
 فخلبه لينة الله والملائكة والناس المتقين وان يكون بعيدا عن
 طلبه من كان اشتغاله بالعلم حلوما وامتيازه بالفضل حتى
 سائر الطلبة يزدوما يد اوم على الافادة والاستفادة وتوالت
 على ما جرت به العادة في خدمت الاعادة وتكون وظيفة اليوم
 حصة دراهم بلا مزاجم ولا مشارك ولا ساهم وان كان قريبا
 اربع عشرة نفرا من الطلبة المحصلين بشرط كونهم في المطالعة
 والتفصيل متوخلة والى التفتيح والتدقيق على قدر قدرتهم
 من مصنفين والتحرير والتفصيل على وسع طاقتهم الى التوصل لتوسيل
 محترفي عن مفضبات النفس والهواء ومجننين عن القبايح
 والفضائح والاسوء ويكون لكل واحد منهم كل يوم درهما
 وان يكون بديار حلالا صادقا ولخدمت البيوتية لا يبقا
 مواظبا على اقامة وظيفة ومجانبا عن الفسوق والفساد
 هذمه متقنا بالصلاح والصيانة ومحترزا عن الفسوق والفساد
 يقع يابها قبل وقت الفجر وتقبله بعد وقت العشاء ويكون
 وظيفة اليومية درهما وان يكون كذلك فراشها حلالا صامحا
 سقيما سقيما على الخدمة وفادرا قائما بالاعتد شرعي على ما هو
 من الامور الشرعية من تظيف صحن المدرسة وتظهير بالبرق عليه
 نظهيره قليلا شرب نفسه متى ما يقدر ولا يباشر ناسه واجيره
 ويكون وظيفته اليومية درهما واحدا ومنها ان يكون في الخلق
 الشريف والمعيد المنيف واخذ ناصح من الصالحين والمتقين
 وشيخ صالح من الزهاد والمرشدين موصوقا بالعلم
 والحكمة والتقوى ومنقعا بالزهد والورع وعالما بالقول
 الاقوي عالما بالعلم الرباني وموقدا للذهب النخاف
 كما شفا لاسرار الكفنة ومظهر لانوار الطريقة متعبا
 لها لکن ومرشد للسالكين جامع للقروع والاصول
 وحاويا بين المعقول والمنقول قادر على التصبية في علمي
 الحديث والتفسير وما هرا في كشف المعضلات والتحرير
 مجانباعى الدنيا وما فيها من الزخارف والنخس ومحترزا
 عن مقارنة اهل العشق والاهواء محمدا في العلوم الاصلية
 على التواخي وتمهيدا بالاعمال الصالحة في التابلي يعط
 في ايام الحجرات بعد الصلوات للجماعة الكافرين ويتبع
 بالاعمال الصالحة للسامعين النافذين ويدعوا بورد النصيحة
 فرجع رسول الملك المعين بالتميم على الاول والاصحاح
 والتابعين وناسر الانبياء والمرشدين سادات الله عليهم
 اجمعين ولا رواج الطلبة من السلاطين السالفة من آل
 عثمان ودوام دولة سلطان المسلمين وقيام علاقة
 امام المؤمنين ابيه الله الى يوم البعث والقيوم والواقفة
 الواقفة على احوال المتجاهين الطالبة الراغبة رشا والله
 الملك المعين وبعد ذلك لا رواج سائر المؤمنين وحصول مطالب
 المسلمين الالهية الصالحة للاولين والآخرين وكفهم دخارة الله
 بقرارة القاطنة بالاخلاص بعد ولا الضالين ائمن ومنها ان يكون
 لجامعها الجامع لما هو يجمع المحسنات لاسم واللا يجمعه

سير

الاصول

بديس

فائدة

دفت

لمجوع المترينات جامع خطيب جامع بين العلم والتفوق وفيه
 عالم بالقول لا قوي فاشبه كما بل ضالحي متورج متذرع غير
 ماسح راع لما هو شرائط الامامة والخطابة ساع فما هو
 معاملة الامامية والا جابة بجلب في ايام الجيومات والاحياء
 وروح الجماعة الحاضرين من كل حاضرو بايد ويواظب على تراسم
 الخطابة دينا ولا يستيب الا لعهد ويجعله لازما ويكون
 وظيفته اليومية تسعة دراهم وان يكون امامه من يلق
 بالامامة براخي ما رزم عليه في الامامة تمامه من التعديل
 والتكامل في الاركان والتجويد والترتل في القراءة ويجتنب
 عن التخن والتعني ويجتري عن التعمه والاراءة ويوم نفسه
 الجماعة الحاضرين في كل يوم من الايام في الصلوات الخمس
 المفروضة على الدوام وفي النوازل التي يضلها بالجماعة في بعض
 بلاد الاسلام على ما هو تزه بعض المسابح العظام الا ان
 يمنع ما في قوتهم بعد اتمام الاهتمام او يمرضه عند الرزق
 لا يجوز له الاتداء والانتاهم ويكون وظيفته اليومية ثمانية
 دراهم وان يكون سبعة انفاء ذوى اقباس حسنة من القراء
 الجارئين الذين كانوا في علم القراء عاقلين وعن مظان العيب
 والعارين حقاظا موفين في محفل ذلك الجامع الشريف
 يجتنبون في كل يوم الجمعة في ذلك المسبح المنيف قراء كل واحد
 منهم عشرا واحدا من القرآن المجيد على اربع السكتة والوقار
 بالترتل والتجويد ويكون احفظهم بالقران واجرمهم او حقهم
 بالتقديم واحترهم رئيسهم الذي يقال له سجع فيقع هو القراءة
 ويختتمها بتجلا غير مجمل ويكون له كل يوم اربعة دراهم ولكل
 واحد من الياقي كل يوم درهمان وان يكون مداع النبي
 عليه السلام رجلا حسي الانحان ومجيب النظام يشهد
 ابياتا شريفة ويعني بالانحان اللطيفة ويكون وظيفته كل يوم
 خمسة دراهم وان يكون المعرف رجلا يفتح الكلام بثناء بعد
 مدح النبي فضلا عجب النظام محتويا على تحميد الملك العلام
 وينظروا على التصلة على النبي عليه السلام والاستراحم
 لسلف السلاطين من ال عثمان واورا السلطنة لسلطات
 الزمان وخلود الخلافة لامام الزوان والدعاء للواقفة
 العلية الشان ويدعو بعد ذلك لارواح المؤمنين والمؤمنات
 بالادعية الصالحة ويجعل خاتمة الفصل قراءة سورة
 الفاتحة ويكون له كل يوم درهمان وان يكون اربعة انفاء
 مؤذنين عن كافتا بالديانة والقبانة متعبدين قائمين على
 الصلاح والافلاح فائنين للنجاة والنجاح مبروقين بصفحة
 علم المقامات موصوفين بحسن الاصوات ومحاسن الصفات
 يؤذن كل اثنين منهم في غير ايام الجيومات والاحياء على طريق
 المناوبة وما يتصلح في التاذين والتعبد يكون بالليل والايام
 على سبيل المواظبة واتما في ايام الاحياء فينادي كل واحد
 منهم لا يذان الصلوة فردا فردا بالاذكار المروية على السنة
 السنة ثم يؤذنون قبل الخطبة اذان صلوة الجمعة على سبيل
 الجماعة وطريق المعية واتما في ايام الاحياء فينادون بالمناورات
 على النسق المعتاد فيجترز كل واحد منهم من عيبة في نوبته
 ويسبح في اداء هذسته كما هو حتى تاديته ويكون كل واحد
 منهم اربعة دراهم وان يكون الوقت رجلا صالحا اينا وتضافه
 بالصلاح بينا عالما بالدفائق والدرجات والساعات وعارفا

مجلس
 ١
 ١٢
 ١٣
 ١٤
 ١٥
 ١٦
 ١٧
 ١٨
 ١٩
 ٢٠
 ٢١
 ٢٢
 ٢٣
 ٢٤
 ٢٥
 ٢٦
 ٢٧
 ٢٨
 ٢٩
 ٣٠
 ٣١
 ٣٢
 ٣٣
 ٣٤
 ٣٥
 ٣٦
 ٣٧
 ٣٨
 ٣٩
 ٤٠
 ٤١
 ٤٢
 ٤٣
 ٤٤
 ٤٥
 ٤٦
 ٤٧
 ٤٨
 ٤٩
 ٥٠

بالحنانيق والدقايق التي في علم المقامات واقفا على اعمال
 الرخامات وما هرا في علم الجيب والمفصلات بخصر الجامع
 في كل وقت من اوقات الصلوات ويجتنب المؤذنين
 بجلود الاوقات عند حلولها حاذرا عن الفهم والتأخير
 والفوات ويكون له كذلك كل يوم اربعة دراهم وات
 يعين ثلثون رجلا من الصلحاء المتقين والقادرين على
 قراءة القرآن المبين ليجمعوا في الجامع المزبور صيغة كل
 نهار ويجلسوا على باب الاداب ما يكون والوقار
 بقراء كل واحد منهم جزءا واحدا بالتجويد والترتل وسيلوه
 تاما كالملا من غير سرعة ولا تعجل ناظرا على وجه المتصف
 الشريف حاذرا عن التخن والتعجب والتخريف ليكون
 للبصر واللسان معا حفظا جميل ولقوي الباصرة والنافعة
 تقع بلبل ويكون اقراهم واعلمهم وحق الزهد والورع
 سلمهم رئيسهم ومقدمهم هو يفتح القراءة ويجتنب بيدي
 بالترلق ويتمها على ما جرى به من العادة الممثلة المستقرة
 والستة المقبولة المستقرة فقرؤن بعد الختم جهرا سورة
 الاخلاص والمهوذنين والفاخرة واوائل سورة البقرة
 وبقراء جزءا واحدا منها كل من يكون اماما في الجامع
 المذكور فليداوم على قرأته ولا يتركه الا لعذر شرعي
 ظاهر غاية الظهور ويكون المعرف في مجلسهم من هو
 قابل لجهة التعريف وتقبل لما هو لازم لحذرة اجزائه
 المتصنف الشريف يفرق الاجزاء في الاول يجمعها في الاخر
 ستنفصا منها في الباقي ومستظها بها في الظاهر ويدعو
 بعد الختم لروح خاتم الرسالة ولا رواح اله واصحابه
 اصحاب القرو والجلالة والسلف ال عثمان ارباب الرافة
 والعدالة والخلود خلافة خاتمة العهد الذي حسي الله
 مضاهه وفعاله ولدوام دولة الواقفة الوافرة احاسنها
 في كل حالة ويجعل اقراء سورة الفاتحة خاتم المقالة
 تكون لكل واحد من هذه الثلاثة اعني رئيس قراء الاجزاء
 لقراءة ورياسته وامام الجامع لقراءة والمعرف لتعريفه
 وتلاوته كل يوم ثلثة دراهم ولكل واحد من الياقين
 من قراء الاجزاء الذين يجترزون بالجزء الاخر في يوم الجزاء
 كل يوم درهمان من الدراهم لعنانية وان يعين ثلثون
 رجلا من القراء الموسوقين بالصفات المبرورة العاملة على
 بالشرائط المسفونة لكنهم يقرؤن بعد صلوة العصر في كل
 نهار محترزين عن التخن والاقتصار ويكون رئيسهم مثل رئيس
 الطائفة الاولي في الابتداء والانتها على الطريقة المعتادة
 في الجهر والافشاء فيكون لمن هو رئيسهم كل يوم ثلثة دراهم
 ولكل واحد من القراء التسعة والعشرين كل يوم درهمان
 ويكون رجل عارف محققا في مجلسهم يفرق الاجزاء
 ويجمع في محفلهم ويدعو بعد الختم بالدعوات الصالحة
 لدوام دولة السلطان وقلود عمرة الواقفة ويكون وظيفته
 اليومية كل يوم درهما واحدا وان يعين رجل طاهر وحق
 صنعه ماهر ليو قدر بالبحر اللطيف حاصيب الاوقات
 واشرف الساعات فليكون وظيفته كل يوم ستة دراهم

٥
 ١٠
 ١٥
 ٢٠
 ٢٥
 ٣٠
 ٣٥
 ٤٠
 ٤٥
 ٥٠
 ٥٥
 ٦٠
 ٦٥
 ٧٠
 ٧٥
 ٨٠
 ٨٥
 ٩٠
 ٩٥
 ١٠٠

وان يعين رجلان من القراء الجيدين والصالحين الموحدين
 عن كانت اصواتهم خريزة ليقراء على الكرسي بالتجويد
 والترتيل والسكينة فقراء احدهما جهرا سورة يس
 بيد صلوة الفجر ويهدى اجرها محضرة الواقعة التي
 ميلتها وسبلة للاجر ويقراء الاخر كذلك جهرا سورة
 فتح بيد صلوة العصر ويهدى ثوابها ويدعو لانيها خفيفة
 المصريد وامم والفتح والقدر ولكل واحد منهما كل يوم درهما
 وان يعين سبعة اقرار من قرة الصالحين والمؤمنين
 الى جنب الحق في كل حين وبما اتاهم الله من فضله
 فحين ان يكونوا في جاسمها الشريف سبحان يسبح
 كل واحد منهم بيد صلوة الفجر في كل يوم بالتوجه التام
 ويقول الف مرة كلمة التوحيد ويصلي الف مرة على النبي
 عليه السلام ويهدى محضرة الواقعة الواقعة على نواحيها
 ثوابا يجعل الله تعالى من غلام المنزلات نصيبها ما كان
 نصيبا ويكون لكل واحد منهم كل يوم درهم واحد
 وان يكون ضابطا دابة الخدمات الذي يقال له نقطة هي
 رجلا متدينا منقضا يلاحظ الخدام في الذهاب والمجيء
 فليكتب اسماء الموظفين فردا فردا في دفتر وليضع
 النقطة على اسم التارك بلا عذر ويعتبر وللعالم المتروكي
 ليلا يعطى له وظائف ايام تركه لكنه لا يوضع الا بعد
 التحقيق والجرم لا يجرد وشكره فليخفف الله ولا يحق
 على احد يقصد عرضه وهتكه وليحذر من الخط
 والخيانة يفتش الدفتر وحكه ومن ترك خدمته بلا عذر
 من القراء والمسيحين والخدام في يوم من الايام ينصاع
 في المرة الاولى ويؤدى في الثانية ويعطى وظيفته
 للاخر في المرة الثالثة ويكون للضابط المتردد كل يوم
 درهم واحد وان يكون حافظ الكتب والمصاحف
 رجلا صالحا من ذوى المكارف يحفظها ويقضى عنها
 الغبار ويعطى ما يطلبه اهل المدرسة من الكتب
 بلا انتظار وبأخذة فيضبطه كما ينبغي بيد قضاء
 الاوطار ويداول بنفسه على ذلك ما لم يكن له
 عذر من الاعذار ويكون له كل يوم درهما وان يكون
 القيم لذلك الجامع لاهاسن محاسن الخوامع حزين
 دينه عفيف وصالحين طيبين نظيفين على اداء
 الخدمة مقبلي وفي خدمة القيمة مستفيين يفتحان
 ويغلقان على جريان العادة بابه ويفرقات
 ويطوبان حصره ويطهه واسيايه وعلى الحضور
 في الجامع تداومان وعلى تضييع الذمة في اداء الخدمة
 تالوا زمان ويكون لكل واحد منهما ثلثة دراهم ونصف
 وان يكون الوقاد له كذلك رجلا صالحا وفي اداء
 الخدمة غير صالحه موصوفين بالاستقامة والصيانة
 ستونيمه بالامانة والديانة علمين يرسم الايقاد
 فاني يهدى على ادايه بالبريق المعتاد يتردد لان القناديل

المنظيف ويغلقها بيمده بلا توقف وتوقف
 وينظفان المصابيح والمسارج عند الحاجة ويشعلان
 وينظفان على ما كان من احوال النظيف وتنصاحه
 ويكون لكل واحد منهما كذلك ثلثة دراهم ومنها
 ان يكون المعلم في دار التعليم المتينة في اسكدار
 عمرها الله دائما بحرية التي المختار رجلا صالحا
 وعالما بقواعد القراء وشروط قراءتهم وتجودا عارفا
 بقوانين العلماء ورؤسوم رواياتهم ووجوه دراياتهم
 يعلم قراء القرآن العظيم لاولاد العلماء والسادات
 والمشايع العظام ويفصح تلاوة القرآن الكريم
 الى الاطفال المبلدين والعزباء والايتام على الرواية
 المشهورة المنفردة من قراءه القراء السبعة المعروفة
 المفضلة يرعى ما لزم عليه من التجويد والترتيل الصحيح
 ويحجب في القراءة عن الحسن والتغني الصريح يؤدى
 الاطفال بالتكبير الاحسن ويضربهم بقدر طاقة الاصغر
 والاسن ويامرهم بالصلاة اذا بلغوا سبعا ويذكر العائدين
 التاركين اذا بلغوا عشرا ويكرههم بتعليم الكتابة المستحبة
 للانسان ويعلمهم سائر الواجبات الدينية لاهل الايمان
 ويؤاخذ في خدمته بانما ولا يتركه الا لعذر يجعله لازما
 ويكون له كل يوم ثلثة دراهم وان يكون الخليفة فيها رجلا
 صالحا امينا على الاولاد المسلمين وموثقا دائما ويؤتمن
 لاطفال المؤمنين بتعليمهم بالذوق والادب ويضربهم بلا
 عنف وتعيب ويضربهم وقت اهلهم ويعينهم باليتيم
 حتى استغاثهم ولا يذهب وقت ذهاب المعلم الحي
 الحاجة الاصلية ليلا يقع القصاد بين الاطفال لان
 يذهبوا الى الصلوات الوقتية ويكون له كل يوم درهما
 وان يكون الفراش والكناس فيها رجلا شاكرا ولا يتذال
 صابرا ينظف كل يوم ما لزم تنظيفه عرقا ويداول بمخدمته
 الا لعذر يعجز شرعا ويكون له كل يوم درهم واحد وان
 يكون المعلم في دار التعليم الجنية بفسطاطية المحمية
 ما رحت مشحونة بالثغار الدينية رجلا موصوفا
 بالديانة والامانة ومتوقفا بالتحفظ والصيانة قادرا
 على تعليم القرآن العظيم بالتجويد القوي حاذرا في
 القراءة عن الحسن الجميل والحقق يعلم صبيان الفقراء
 وقراء الصبيان ويؤدى الاطفال بالاداب الشرعية
 في كل حين وان يواظب على خدمته سواى ايام
 التقطيل الا بعذر مانع عما يعنى القال والقبل ويكون
 وظيفته البرسية ثلثة دراهم وان يكون الخليفة فيها
 رجلا كريما وشقيفا يهدى الاطفال في تعليمهم دروسهم
 باسم الامانة ويقوم خدمة الخلافة ما يقبل الاقامة
 يتسرع الاطفال في الجرايم المعتادة ويضربهم اذا حاور
 واخراج العادة ويكون له كل يوم درهما وان يعين اربعة
 ابقار من القراء الصالحين الذين كانوا في القزوة بالتجويد
 الضمى في كل شهر في المسجد المشهور

والصالحين

والصالحين

والصالحين

اولها بالاحظ وبما حفظ الجانين وبما تب عن وقوع النزاع
 في البين فيكون له يوم ستة دراهم وان يكون كاشا فربما
 العارة من له حتى البصرة والبصرة اسبنا مؤثما مصلدا
 وبما امد الاملاق معلنا فادرا على ما لا يد منه في الكتابة
 فانما على خدمته على نسق الامانة يكتب المسعات على
 التفصيل ويخرج عن عبدة الحاب على سبيل الكيلة لا يبيع
 شيا قال او جل الاو يكتبه في الدقة محترزا في وقوع الناقص
 او المكرر ويكون له كل يوم خمسة دراهم وان يكون ضابط
 المحزن الذي يقال له كلابي رجلا صالحا خائفا من الله
 الملك البارئ اسبنا دينا امانته في غاية الاشهر
 يقسط بنفسه كل ما يدخل فيه ماله يمتعه عند شرع
 من الاعذار فيعطى المطع بقدر الحاجة بما تناه عن جانتين
 التقليل والاكثر فيكون له كل يوم اربعة دراهم على الاستمرار
 وان يكون ثلثه رجلا مؤثما اسبنا لكون له فيما لم يزل عليه معينا
 ويكون له كل يوم درهما وان يكون المدعو بانباري من هو صادق
 أمين وعارف بالاكال والموازين يقسط بنفسه كل ما يجي اليه ويرف
 كل ما يخرج من بين يديه ولا يقوت في حباب الدقيق دقيقة ولا يبيع
 في الفصح والشعرية رقيقة حتى لا يبيع العبا في حسابه ولا يبيع
 الخيط في حوايه فيكون له كل يوم درهما وان يكون اربعة انقار
 في عمارتها خبار من تمن كانا بالصلاح والصيانة فمنازين وفي ضعة
 الخبز ماهر من وعلى خدمتهم كالمعتاد في دارهم على خدمتهم
 ويواظبون على تفريع ما في ذمتهم ويكون ريشهم في الصبغة
 اعرفهم وفي حسن العمل اعرفهم فيكون له كل يوم خمسة دراهم
 ولكل واحد من الثلاثة الباقية اربعة دراهم وان يكون الطاهرون
 فيها اربعة انقار من المدينتين والصلاح والصيانة والامانة والديانة
 متعينين والتراهة والطاقة موصوفين وفي صبغة الطبخ بالمهارة
 معروفين يقدمون على حسن طبخ الطعام وجوده وسهوه
 في ملاحظة طعمه ولذته يواظبون على اداء ما يلزم عليهم
 لاخذ شرخي وينادون على انعام ما في ذمتهم بلا ما في قوت
 ويكون في الصبغة ريشهم اهرهم وبالقديم الميرهم واحد
 فيكون له كل يوم خمسة دراهم ولكل واحد من الثلاثة الباقية اربعة
 دراهم وان يكون المدعو كندم كوب رجلا قويا اسبنا قادرا دينا
 وسلامة اعضائه تبا ما اخذنا الفصح من الرجل المعروف فقال له
 انباري وبسلة الى الصياحين سلما عن النفس هرا من العذاب
 البارئ ويداوم في خدمته كل يوم وساعة ولا يترك الا العذر
 شرعي فلو منه الطافة ويكون له كل يوم ثلثة دراهم وان يكون
 الخطاب رجلا مسلما سليما الاعضاء قوي البدن هاربا من كل
 فعل قبيح وراعبا في كل فعل حسن ياتي كل يوم ما سبق في المطع
 والمحزن من السطوب ويداوم على خدمته ويراضب على اقامة
 وظيفته بنفسه الا العذر وسبب فيكون له كل يوم درهم واحد
 وان يكون حمالا للتم رجلا اسبنا دينا واصفا بالصلاح والصيانة
 تبا ما اخذنا اللحم بالوزن من الفصان وسببه بالوزن الى الصياح
 وزنا صيحا ويحتر عن كل ما يعده الشرع المظهر شينا ونبعا
 فيكون له كل يوم درهم واحد وان يعينه من الصلوات المنقبت
 اربعة انقار لكونه سقن اثان منهم نيقان الارز في غاية
 التنقية واخران نيقان الحنطة ويوفون خدمتهم حق التوفية
 فتكون لكل واحد منهم درهم واحد وان يكون المدعو كياسة كسي
 اربعة انقار بلا زبون المطع دائما في طرفي النهار ويعرفون
 على المسارين القصاع والادوي ويجعلونها محترزين عن الكياسة
 فالنقار فيكون لكل واحد منهم كل يوم درهم واحد وان يكون

فقال الماهل والقدر مؤثما دينا واصفا بالامانة والديانة
 حتى غاية الظهور يداوم على اداء خدمته بلا قصور ويعاون
 الطمانين دائما بلا قصور ويكون له كل يوم درهما وان يكون
 غتا القصاع رجلين صالحين من اهل الاختراع والاختراع
 يقومان على خدمتهما ويجدان في اقامة وظيفتهما ويكون
 لكل واحد درهم ونصف درهم وان يكون النقيب رجلين
 مؤسسين صحيحين للاعتقاد امينين صالحين حريصين بالوقوف
 والاعتقاد مستغنيين منصفين بالرشد والرشاد مستغنيين
 متعديين عن القسوف والفساد احدهما يكون نقيب النقيب
 يقبضه على العادة المعهودة المعولة والاخر يكون نقيب
 التميمية على الطريقة المعروفة المعهولة ويكون لكل
 واحد منهما كل يوم درهما وان يكون قاضي المطع رجلا مؤثما
 مؤثما معندا ومحررا مؤثما معندا امانته معلومة وديانته
 محترمة يداوم بالاخذ شرعي على خدمته وسبب كما ينبغي
 في اقباء ما في ذمته فيكون له كل يوم درهما وان يكون
 رجلا من اهل البصرة والبصرة برابرة بوابين لتلك العارة
 مؤسسين صالحين معتمدين وامنين مستغنيين معقدين
 معروفين بحسن التدرب والتفطع معروفين بيقظة العذر
 والتحفظ بفتحان ابوابها قبل الفجر وبغلقها بعد العشاء
 وبممان عن ادهول من كان فخله مجورا وحشا يداومان
 على خدمتهما بحسن الاستقامة وبقيامها كما هو حق الاقامة
 فيكون لكل واحد منهما كل يوم درهما وان يكون القرائن
 اربعة انقار متى كان لهم بمهمة الفراسة اقدار وبالديانة
 والامانة لهم بين الناس استنهار وفي معرفة مفادير الناس
 تقصير واستنصار فلاحضه وحق العارة بالعنتي والابكار
 ولستقوا كل من ينزل من المسافرت بالبناسة والسامة
 وليراخوا من الرعاية ولينمو اعزاز واكرامه اثان منهم يكونان
 قراضين للثان المرتوم والاخران يكونان لبيت المسافرت على
 الشق المعول والقسط المعادوم فيكون لكل واحد منهم كل يوم
 ثلثة دراهم وان يكون المدعو ما هو في الخان الذي مر ذكره
 مرارا رجلا مؤثما محتر في بابه عنفة وابكارا موصوفا بالرشد
 والرشاد معروف بالصلاح والتسدا يقوم على خدمته باخم
 القيام ويقف فيها بالاستقامة غاية الاهتمام فيكون له كل
 يوم ثلثة دراهم وان يكون كناسي الخلا رجلا حولا ولا يتدال
 تتحلا وقابلا كنهه وتنظيفه وسقبلا ينظف الكنيف كل يوم
 ما امكن من النظيف ويداوم عليه بالاخذ شرعي من غير
 تاخير وتوقيف فيكون له كل يوم درهم واحد وان يكون المرمان
 رجلين صالحين قادرين لترسيم الاوقات المحزون وسليبين حتى
 تفر الخيرات الموقوتة عالمين احوال الاسب وطريق الساء
 حافظين نفسهما عن مجالسة اهل الاهواء يداومان على خدمتهما
 بالاستقامة والتدبير لا تراون وتعلل وتفصير ولا يصر فان
 في الشئ اليسير المحرج الكثير ويحذنان عن الاسرف والتبذير
 احدهما يكون مرثما في الحيازة النقيب والعامر والاضر
 يكون مرثما في طريق ما بها الحيازة الظاهرة فيكون لكل واحد
 منها كل يوم درهما ومنها ان الواقعة الواقة حضرتها الجميلة
 في موافقها من وخطيب العلماء والفقراء والاسلطان العواصلة
 صدقاتها الجميلة الى مصارفها من موصوفا سكاكين والفسقار
 اذ ان الله عليها غوا ليقوم على الدوام كما افاض مؤثما
 على الانام في الايام عينت ما يطبخ في عمارتها المعاشية من
 الطعام بصرف على المسافرت والجا ويرى في الخبير العام
 ويثبت مفادير احرازه وكما تراه وقد رت رواقب استنصارها
 يانه بكيلة الغلة المتعارفة في دار السلطنة شظفينة تب
 الايات والبلية التي هي عبارة عن مشربين اوفية كل اوفية سبها

اربعائة درهم يطبخ الخبز من كل يوم من اثني عشر كيلة من القمح
 الخالص وست اواق من الماء الصافي على وجهه يكون
 كل رغيف منه بعد الطبخ مائة درهم ويطبخ كذلك كل يوم من
 لحم الضأن مائة وثلثون اوقية ويطبخ كل اوقية باربع قطع
 على وجهه يكون كل قطعة مائة درهم فيصير نصف حزمة والخبز
 في الغداء ونصها في العشاء وان يطبخ للفقير والمساكين
 من الفقراء والموظفين من الخدمة والقراء في كل يوم خبز ايام
 الاعياد والجمعات وغيره الى رمضان والرياح والبريات
 لمطام الصيام فيصرف له من الارز النقي الحنطة الصافي اربعة
 اكبال بيكيلة الارز التي هي عشرة اواقين بالاقوية المزينة وفي
 الخبز النقي نصف كيلة ومن الملح ربع كيلة وشحم كيلة بيكيلة
 الغلة التي هي عشرون اوقية كما ذكرت ومن الفلفل حنة
 عشر درهما والمصطكي حنة دراهم ومن البصل حنة اواق
 ومن المصونين ما يشتري بدرهمين غنما نبيها وان يطبخ طعام
 المساء فيصرف له بيكيلة الغلة كل يوم غير الايام المزينة والمداك
 المزينة من الحنطة النقية المدقوقة ثلثة اكبال ونصف كيل
 ومن الكون حشون درهمين ويحب الموسم بضاف في طعام
 الصيام ويرج كل يوم من اللبن الحامض عشرون اوقية ومن
 الاسفناج ما يشتري باربعة دراهم عنمانية في موسمها
 ويضاف فيه كذلك كل يوم من القمح ثلثون اوقية ومن الحمض
 عشرون اوقية في موسمها ويصرف كل يوم من الحطب لطبخ
 الطعام في المطبخ ثلاث وزنات ويطبخ الخبز في الخبز
 وزنتان واماني ايام الاعياد والجمعات والباقي رمضان والرياح
 والبريات فيطبخ في كل يوم من الايام المزينة والباقي المذكور
 مرة واحدة شهرة يطبخ ما يستعمل به اذنه ويصرف له بيكيل الارز
 من الارز النقي سبع كيلات ونصف كيلة وربع كيلة ومن
 الدهن السارج الخالص على حساب ان يكون لكل كيلة اوز
 ثنت اواق وعشرون اوقية ومائة درهم ومن الملح الصافي
 ربع كيلة ومن كيلة ومن الحمض النقي الحنط نصف كيلة ومن
 البصل حنة اواق ومن الفلفل حنة عشر درهما ومن المطبخ
 حنة دراهم ويطبخ ما يستعمل به برده فيصرف له بيكيلة الارز
 من الارز النقي كيلان وربع كيلة ومن الدهن السارج
 الخالص اربعة اواق ونصف اوقية ومن البصل المصفى
 اثنان وعشرون اوقية ونصف اوقية ويطبخ ما يستعمل به
 فيصرف من البصل المصفى سبعة وعشرون اوقية ومن النشاء
 اثني عشر اوقية ومن الزبيب الاحمر عشرون اوقية ومن الاجاص
 حنة اواق ومن الرز حنة اواق ومن المشمش اوقية ومن
 الكزبرة حنة اواق ومن الزعفران حنة عشر درهما ويطبخ ما
 يستعمل به اثنان فيصرف له من الارز كيلان ومن الخالص
 المسمى ببستل اوقية واحدة ومن الزبيب الاحمر عشرون اوقية
 ومن الزبيب الاسود اربعون اوقية ومن الاجاص حنة اواق
 ومن الثوز الملوحة اواق ومن الحمض النقي ربع كيلة ومن القمح
 اليابس مائة درهم وبما السفاة المسافر فيعطى لكل سافر
 عند نزوله رغيف واحد واربعون درهما من البصل المصفى
 فيطبخ في كل يوم ما يكون ست عشرة سفرة ويعطى لكل حنة
 اثنان سفرة واحدة فيصرف في كل سفرة للطعام المسمى
 بدانه من الارز الخالص مائتان وحشون درهما ومن الدهن
 السارج الصافي مائة درهم ومن الفلفل درهما وانها تقبل
 الله سبحانه وتعالى وضايف نواب حسانها وميراتها يعطى
 الطعام للمسافرين النازلين في حانها المزينة وفي الحان الذي
 بناه الوزير الاعظم والمشير الاظم كاسية الجنات لبيت الصرافات

فربيعه
 درسا
 من

صاحب الميدان الراعي ذوالشرف الناصح جليل الوافقة المنار
 الرباعي اوانزل هذا الكتاب المستغنى عن تغديب الاوصاف
 والالفاظ لمكوشانه وسمو مكانه ادام الله حنون احسانها
 واحسانه حضرت ستم باشا بتم الله له في الدنيا والآخرة
 ما يشاء في مقابلة الخان المزبور في ساحل البحرين اسكدار
 المسفور بعدد الكوازين الكائنة فيها ففي ايام الاعياد
 والجمعات والباقي رمضان والرياح والبريات يعطى من كل
 ما يطبخ فيها من انواع الاطعمة المزينة اربعة واحدة وفي سائر
 الايام مما يطبخ فيها في الصيام والمساواة واحدة مع لحمها
 ورغيفها وان يعطى لكل واحد من طلبة العلم الساكنين في
 حديثها بعدد حوزتها في كل مرة طاسة واحدة مما يطبخ في
 طعام كان مع قطعة لحم ورغيفان ولحمها ضعف ذلك وكثرة
 مجازها على الدوام ما يعطى في سائر العاشر للخدم ومنها ان يشتري
 من السمك الكافور للاعياد عند المحراب بعد الحاجة ومن
 يهني السمك لا يقاد المصايب التي يوقد عند المحراب في كل شهر
 ثلاث اواق ولا شعاع القناديل التي يوقد في الجامع الشريف
 من الزيت الصافي في كل شهر بالنظر الذي يتالاه مدره
 عشر دراهم ولا شعاع القناديل التي يوقد على المنان في كل شهر
 مضان لكل ليلة ست اواق وللا نقاد في خلا المدرسة
 اوقية ونصف اوقية وان يعطى من السمك الشامي في كل ليلة
 للطنائين اربعة شموع والبخار في كل ذلك اربعة ولسوت المسافر
 ايضا اربعة وللا نقاد في الشراج التي تحت المحفل شمعة واحدة
 وان يصرف في تبخير الادوية والالات العباسية في كل سنة
 ستائة درهم من الدرهم العثمانية وان يشتري اللوازم من
 السبط والسجاد والحصر وغيرها للجامع الشريف والانطاق
 والديار لبيت المسافر بعد الحاجة ومنها ان يملك
 ميلاد النبي خيرا ليشرب من الله عليه وسلم الى يوم المحشر
 في ليلة الثانية عشر من شهر ربيع الاول على ما هو المشهور
 من القول المعتمد المعقود وتعظيمه عليه الصلوة والسلام من
 معظمت تعظيمات شخائر الاسلام فتعظمه عبادة الحق
 عبادة واحداً وعلى العادة المعهودة خيرة عبادة شرطت
 حضرة الوافقة التي على المنافع الاخرية واقفة وعلى احسن
 الافعال ومحاسن الاعمال عاكفة تفعل الله تعالى طاعتها
 وعبادتها وتفضل عليها بتصف شهادات خيراتها احسانها
 ان يجمع في جامعها العالي لازال محفوظا للوزن المتلازم وشمونا
 بالافاضل والاعالي ما توالي الانام والباقي في كل ثمانية
 عشر من ربيع الاول في كل سنة يجمع كثير من الغزاة الانام
 وجمع خفير من اجلة الايام من العلماء والوعاظ والسلماء
 والحفاظ والشيخ والسادات وسائر اهل الصالحات
 والعبادات فمنهم من كان له لسان فيصيح بنفسه
 ويصوت بلهجة يتندبهراً على ما حرت به العادة بين الامم
 منظومة نقلت في ميلاده صلى الله عليه وسلم ليحف بذلك
 المجلس نور يحصل لاهل المجلس حضور وجوب وعبادة
 من القرائن العظيمة ما تيسر من الاعثار ويمنع من يدع النبي
 الحكيم مانظرة الكفار من احاسن الاشعار ويدعى لسطان
 الزمان وحديقة الريهان بخلود الخلافة وابود العدل والرزقة
 خلد الله سبحانه وتعالى على العالمين بره واحسانه ولا سلطان
 السلاطين الا اعلام من اسلافة العظام وابان الكرام واحداً
 انعام والواقفة العالية شانها والعفيفة العمية احسانها
 فقرة في المحذر المتبع رقتها وايدت في السنة الربيع رقتها

من

ولسا المسلمون والمسلمات الايام منهم والاموات فيصرفت
 الف درهم وثلاثمائة درهم عنما في حق الطعام وما في النور
 والنجور والمصدق على المستحقين ليكون وسيلة لامر موفور
 ومنها ان يغيب ويعطى الامام المسجد المعروف بمحمد الخواجه
 فاسم الواضح في شظفطنية حفظ الله مكانها عن كل افة
 ودية الذي اتمته الواقعة الرافرة خيراتها كثر الله تعالى ميراثها
 كل يوم درهما ولوؤذنه كل يوم درهما ولقمة ايضا درهما
 ولشعرة وحصه وسطه وسائر لوانه كل يوم درهما ثماني
 لكل واحد منها بقدر الحاجة وبحفظ الباقي وجميع الاوقات
 ومنها ان يبنى ويستجد من زوائد اوقافها بدار الغراس اكراد
 عمرها الله تعالى ما فر الى الليل والنها في موضع لطيف ومقام
 شريف مدرسة مؤسسه بالمدام القوية محكمة بالقوام
 القوية حاوية على اثنتي عشرة حجرة للطلبة ودارها وحجرة
 كبيرة معروفة بدرس خانة بدرس المدرس فيها ويعطى
 تدريسها لمن كان صالحا ومالها بالعلوم الشرعية وفاضلا
 عارفا بالقول والعربية فائحا للطلبة باب الافادة
 والاستفادة وما شئت في طريق الافاضة والاستفاضة
 محتلا في الزاوية والممارسة ومداوم سوى ايام التعطل
 في المدرسة فيكون اربعون درهما وتطبيقه اليومية من الدرهم
 العنانية مفروية بالسكة السلطانية ولكل من الطلبة
 الموصوفين بالصلاح والسداد والقلاع والارشاد والمنعمين
 بالمجاهدين القوي في المظالم والتوسل والبيد الحكي في
 المناجحة مع المدرس سوى ايام التعطل كل يوم درهما
 والزياد الصالح الصادر بالمنادم على خدمته والقاسم
 المغلق باب المدرسة في اوقاته كل يوم درهم واحد ونصف
 درهم ومنها ان يكون التغيير والتبدل والكثير والتقليل والاعزاز
 والادخال والايذاء والاستبدال والاستقلال وان يكون النص والعزل
 على سبيل الاستبدال والاحد والبدل المزاول فيما يترجم من الاخرجات
 لاهل الجرات والاحد والبدل المزاول فيما يترجم من الاخرجات
 بيدها الكريمة الراهية فعمل حسب ارثها الصافية مادامت
 متلثة بلباس الحجاب وسنفة في ثياب النبات ثبتت الله
 دوتها ما ثبتت في السماء الثابت وثبت في الارض نبات
 وايد عثرها وسلطنة ابيها ووزارة جليلها ما غنت الاقلام
 بغيرها وحديث المدا من الدوات انه حفظ العباد
 ومقتضى الجرات ومجرى الاحكام في جميع الجهات وان كانت
 الاحوال متبدلة بمر الانام والنزور وكر الاحوام والدهور
 وصارت الاعمال منهيبة بالامر الرباني والتقدير سبحان ونوبت
 نفسها النفسية القدسية الرضية ببايتها النفس المطمئنة
 ارضى الى ربه راضية مرضية وتوقبت اذن من قدر المنة
 على كل فرد من افراد البرية طهارة ورفاه روحها وترقت
 من عالم الاشكال الجسمانية وراحت الى اعلى عرش واستراحت
 برحمة الله في المنازل الروحانية صارتها الله عن التبدلات
 والتغيرات والافات والبلية وجعل ملاذا وموكلا للفقراء
 والصلحاء ايوها العلية ما هوسب الايام بالشهور الغريبة
 والسنية وما سارت الكواكب في اليرج الفلكية بجعل بعد
 ذلك بالشرط الائمة المعينة وبصيرت المحبولة كذلك احك
 المصارف الجائسة الممتدة فيها ان يبين انما هوسب من المؤمنين
 الصالحين والمؤمنين العارفين بحفظوا الزينة الشريفة في
 النهار والليل على سبيل المناوية ومجس الروضة اللطيفة
 لكل واحد منهم في نوبته على طريق المواظبة فيكون لكل واحد
 منهم كل يوم درهم ونصف درهم ومنها ان يعين في ثيابها اللطيفة

في ثيابها

في ثيابها

وروضتها الشريفة السنة اربعة وعشرون نفرا من اهل
 الصلاح والسداد والوقار على عدد الساعات في الليل
 والنهار ليقعدوا في التربة المزبونة كل حين وان على سبيل
 المناوية ويقروا القرآن العظيم بالتجويد والترتل على سبيل
 المواظبة بحيث لا تكون خالية في ساعة واحدة من
 الساعات عن قراءة القرآن ولا ينام الفاري انا واحدا
 ولا يستعمل في تلاوة القرآن فيكون لكل واحد منهم كل
 يوم ثلثة دراهم ومنها ان يعينه ثلثون رجلا من القراء
 الصالحين المحبوبين والعالمين الموحدين والقادرين
 بالترتل على تلاوة كلام الملك العظيم والحاذرين
 عن الالمان الباطلة في قراءة القرآن العظيم
 ليجمعوا صبيحة كل نهار في تربتها اللطيفة بقراءة
 كل واحد منهم خيرا واحدا من الاجزاء الشريفة والاطيبون
 على وظفتهم ولا يتركون في وقت من الاوقات
 ويهدون ثوابه لروح الواقعة الصالحة صاحبة الخيرات
 والחסنات وتكون اقرؤهم واعلمهم ناطرا عليهم في
 المحل ويصبر ريبا بفتح القراءة وخترا لاهل المحل
 وكبوة المرق منهم من هو قابل لتقريب الاقربا وقادر
 على التعريف والدعا بجمع الاقربا ويدعو ابيد الختم
 بالدعوات الصالحة للرسول والابناء والسطان والوقفة
 وتكون المدعو بنفسه من هو بحق وسقيم ودين امين
 وفي خدمته مقيم يضبط اسامي القراء بالتمام والكمال
 ويضع النقطه عليهم في ايام الالهة فيكون لكل واحد
 من الثلثة المذكورة كل يوم ثلثة دراهم ولكل من الباقين
 كل يوم درهما وان يعينه ايضا ثلثون رجلا من القراء
 المشرفين بالصفات الجليلية والمنعمين بالاوصاف الجميلة
 يقرون مثل القراء السابقة من غير السرعة والقصد الا
 انهم يقرون بعد العصر ويكون رئيسهم مثل رئيسهم ومقرئهم
 مثل مقرئهم وضابطهم مثل ضابطهم ويعطى لهم مثل ما يعطى
 لهم ومنها ان يعين ثلثة انفار في كل سنة موصوفين
 بالصفات الحسنة عالمين احوال الحج وشرايط المقينة
 عارفين شعائر الاسلام وسوايعها المينة ليحجوا مع
 الحجج بالثبية والاحرام والسعي بين الصفا والمردة
 بزيارة بيت الله الحرام والوقوف بعرفة ورمح الجمار
 والوقوف بالمشعر الحرام والتضحية وزيارة مدينة النبي
 وربة المقدرة عليه الصلوة والسلام ويهبون ثوابه
 لروح الرافقة انطالية رضاء الله الملك العالم شفاعة
 رسوله خاتم الانبياء وسفيع الاقام جعل الله حججا
 مبرورا وسما شكورا بحجة امام القبلتين وحق
 البيت وزعم والمقام ويعطى لكل واحد منهم سنة
 الاف درهم عنما في التمام ومنها ان يعين من عوائد
 خيراتها ويعطى من موائد حسناتها ثلثتها ردة اكليلة
 المحضنة سلطان النساء والبنات عاينته سلطان
 بنت الوزير الا عظم حضرت رستمها يا سيرا لله له
 ما شاء كل يوم ما شاء درهم مادامت متلثة بلباس
 الحجب واذا ررها من عالم الاشكال الجسمانية
 واستراحت برحمة الله في المنازل الروحانية فبح الله تعالى
 في اهلها وبلتها الى غاية املها بقراءة في تربتها كل يوم
 لروحها ثلثون جزءا من القرآن العظيم والقرآن الكريم

في ثيابها

في ثيابها

في ثيابها

ويكون احد القراء ركباً لهم والاخر مفروق الاجزاء ومعرفة
 بعد انعامهم والاخر ناطراً ليضع النقطه عليهم وقتها لهم
 ويكون وظيفة كل واحد من الثلثة المذكورة كل يوم ثلثة
 دناهم ووظيفة كل واحد من القراء الباقية كل يوم درهمين
 وان تيسر لها الاولاد الكثره واولاد اولادها الغنيمة يعطى
 لكل من يكون بالغاً من الذكر والانثى كل يوم خمسون درهماً
 نسلاً بعد نسل ايعني الله تعالى خير انبأ وحسناتها واولاد
 اولادها ما دار الفلك وما سار القدر واحسن اليها بحرمة
 سيد الانبياء وخير البشر وان انقضت الاولاد فنقضت بالله
 العظيم من خصية الاليم بعين تسعون رجلاً من الخيول
 الصالحين والمترين العارفين بجموعها كل يوم حتى يجمعها
 الشريف ومجدها المنصف وقراء كل واحد منهم ضرراً
 واحداً من كلام الله الجيد بالترسل الرشيد والتوحيد السديد
 ونهضة ذهاب الروح رسول الله الملك الحميد وتكون منهم
 من هو عالم بعلم القراءه وقادر بتعليمها ركباً لهم في
 بداية الاجزاء وتتميمها ومن كان منهم في جمع الاجزاء
 والتقريب قادر يكون معرفة في مجلسهم ويدخلوا الواقعة
 ظاهراً وباطناً ومن هو ديني ويحجب عن المعاصي والافنام
 خوقاً من عذاب الله يوم يؤخذ بالتراضي والاقلام يكون
 ضابطاً للادوية الخدمات ليضع النقطه عليهم باها لهم
 في وقت من الاوقات فيكون لكل واحد من هذه الثلثة
 المذكورة كل يوم ثلثة دناهم ولكل من اليافين كل يوم
 درهمان وبعين عشرة رجال من المنقذين الصالحين
 والمتعبدين العارفين والموجهين السالكين ليكونوا في
 جامعها الشريف المتبحرين فيسبح كل واحد منهم بملاحظة
 لقي المعبودية الحقة عن غير الله ويقول كل يوم الف مرة
 كلمة التوحيد لا اله الا الله وصلي وسلم على سيد الانبياء
 والال والاصحاب قعيماً ويقول الف مرة الف مرة صلى على محمد
 وعلى اله وصحبه وسلم تسليماً ويصوبون ثوابها الروح سيد الانبياء
 وسند الانبياء فيكون لكل واحد منهم كل يوم درهم واحد
 وان يعين رجل من المؤمنين الطاهرين الذي كانوا في صنعهم
 ماهرين ليعمل الخور اللطيف لقرية الواقعة ويوقده وقت
 القراءة وفي سائر الاوقات فيكون له لكل يوم ثلثة دناهم
 ثم ان الواقعة شرطت ان يعين في كل ستة اربعمائة
 درهم لابان الذخيرة الالفة للعبارة المزبونة ويصطفي
 لوكل الخرج الواقع في العانة المسقوة وان تضط ويحفظ
 من المحصولات الباقية من هذه المصارف والشروط الحافية
 في مونتج حصصين ومثل عشر الاف دينار من الزاينير
 السلطانية المسبوكة المسبوكة المقبولة لدى السلطتين
 العثمانية لترميم الادواق وقت وقوع المزمة الكبرية ونميرها
 عند انقضاء بعض المبينات الكثره ثم ينزى العقارات
 المقبولة الواقعة في محل الروح بالسقي والاقدام الى ان
 يبلغ قيمتها الى مائة الف دينار سلطان الغمام ويوصر
 بالايمان السديعية ويضبط اجرتها للوقف الموقوف بالطريقة
 المرعية ومد تضط المبلغ المزبور دائماً للتعمير والحرمه
 المدة وعت اشترت العقارات بالذناير المقتنة يرسل
 الزوايد كلها الى الفقراء المحرمين الشريفين بالسوية مع الذناير
 المرسله المقررة المزبونة في كل سنة من المحصولات المنزلة
 والسديعية وان اشهدت المبينات العظيمة نعمود بالله من الافان

بسم الله الرحمن الرحيم

بسم الله الرحمن الرحيم

بسم الله الرحمن الرحيم

الحسنة بصرف جميع المحصولات الى محمد بن هاشم بن عبد ابي
 على ساهو الابن والاولاد والاولاد وان لم يقف المحصولات
 بمحمد بن هاشم بن محمد بن عبد الجبار بن الميرزا اولادهم
 فالاصح الى ان يكون بمحمد بن البناء اتم وبالجملة يكون
 فقير الرقيات والاصول مقدماً على سائر الوفايق
 بمجانها وترميم النكح والنقوب سابقاً على باقي المصارف
 برتبها فلا يتأخر ولا يتراخي في الترميم والتعمير لئلا يؤذي
 الى الجلال الكبير والخرم الكندر ويحترز عن طرف الاسراف
 والنقير ويحجب من النهيوان والتعلك والنقصير ثم لما
 انقصد عقد الوقف المزبور على الوجه التام والتميم الغام
 وتحقق بقية شروطه فالتة عن ايهام وحادية عن ايهام
 وقصيرها اقرار مضرة الواقعة المنار اليها امام الله تعالى
 سلطانها ونبيها اقرار جناب السلطان الموسى اليها
 افاض الله على الدوام امسارنا تلك الافلاك المجددة
 المرقومة وبلك العقارات الموصوفة المبرورة بجميع الحدود
 والمحقوق وما يتبعها سواء بالاصله او بالتوقف عما كان
 منسكماً في سلك ملكها وما لها ومنخرطاً في سخط
 ضبطها وما لها وظهر تسليمها واقاضها الى من جعلته
 متولياً ولكنه عليها لكونه بما هو شرط التولية متخلياً
 وهو على جلبي التي محمد المذكور شكر الله سبحانه الملك
 المذكور ما قرر تسليمها بالتام والكمال وقضيتها بالانابة
 شبيهة واحتمال احمال سليمان وسكناً صحبته بن شرفه
 واقباتها وقضاً من محبته مرعيتي نصدي محموداً المار
 ذكره لانال صائباً في التحقيق والتدقيق فكمه للشروع
 في الرجوع عن هذا الوقف المشروع المشروع جمع محبتي
 بغير المزمع على ما هو المعروف المعلوم وما ذهب اليه
 استناد سادة الدين واقدام افاضل المجتهدين امام الائمة
 وسراج الامة العلم الاشتم والبر الحقيق هو الذي له
 في الاضهاد يد بيضاء وقدم ثابته وانه عند اهل
 التحقيق وثابت حتى كان في زمانه بين الكاير
 اقرانه كالقرين بين الغوايت ولا يقدر على انعام نعوته
 ولو اطرى كل من له ناعت امامنا وامام الكرام المسلمين
 ابو حنيفة نعمان بن ثابت رضي الله عنه وارسانه واولي
 له مولاه ما هو اولي مقام المحنة بل اعلاه فتابع معه
 المتولي الموقوف متصفاً بالصحة والزوم على ما هو القوله
 المختار عند العلماء الكبار مما قاله ابو يوسف الامام
 القناخي والامام الثالث محمد بن الحسن الشيباني رضي الله
 روحهما ونور بفضله صريحاً وانه قوله يقضى به
 في جميع الاعصار ويحل به في جميع الممالك والامصار
 فتاوعا الى الحاكم الواقع نوقعه في صدر الكتاب
 شرح الله صدره بالهام التصواب وانه نال في كلام
 المترفين ونفقته في مرام المتأخرين ناملأ ناماً
 كافياً ونفقته صريحاً وافياً فترجى ثابته لزوم الوقف
 لقوته حجبته وبرهانه واخاف ان لو وضع بحجته وتصور
 رجحانه وحكم بقرينه وتزومه بجميع شروطه ورسومه
 بما لا يحتمل الخلاف الواقع بين الائمة الاسلاف
 وما ملأ بها عليه اجرة الخلاف كما صرحوا شريعته
 وعن جميع النواقض والموانع والدوافع غيراً فصار مستحلاً
 محكوماً به ومعتبراً محولاً عليه لا يقضى بتقاول الازمنة

بسم الله الرحمن الرحيم

X

